B.A.R.P.R.
CĂRȚILE ROMÎNEȘTI VECHI
625
Bucur

B.A.R.S.R.
I
446146
66

6861

Biblioteca Academiei Romane
0000000006203

B.A.R.P.R.
CĂRȚILE ROMÎNEȘTI
VECHI
625 I
Muz. ref.

P. I

S. 1203.

B. A. R. CĂRȚILE ROMÂNEȘTI VECHI 625 I

6861

Partea I

AR. 625

ЛЕЧИЛЕ ФИРЕЙ,
ЙѲИКА ШИ ПОЛИТИКА,
САЮ
ФИЛОСОФІА
ЧЕ ЛЕКРЪТОАРЕ,
Ѫ ПАТРЪ ПЪРЦИ ѪПЪРЦИНЪ, ШИ Ѫ-ТРЪ ЛЪЕСТ КИП ЛШЪЗАТЪ ПРЕ ЛИМ-БА РЪМЖНЕСК.

ПАРТЕ ЙТЪЙ.

СЙБІЙ,
Ѫ Типографіа лъй Петръ Бърт.

1 8 0 0.

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE

КѢ҆ВА́НТ ЛНА́ННТЄ.

§. 1.

Фі́інд кѫ а҆́кѹм л҆тр҃ѹ а҆́часта невóм кѹпринде, ка кѫ́т пѹтє́м кѣ́ар сѫ спѹ́нем лє́цнле, дѹпѫ́ ка́рє трє́бѹє ѿаменїй сѫ́шй л҆токмє́скѫ лѹкрѫ́риле, фа́птеле, шй ѿбичѣюрнле, сал҃ нєра́вѹрнле са́ле: Детори́м мѣ а҆́фи а҆́м сокотнт, ка май л҆тхю́ кѹ дѣдѫнєѹл сѫ черкѫ́м, шй сѫ кѹноа́шєм фи́рѣ, шй фїєшє ка́рѣ па́рте а҆ Философїєй, ка́рѣ Грє́чїй ѿ нѹмє́ск Практика, Латинїй Мора́лис, по́й л҆ лимба рѡмънє́скѫ ѿ кїємѫ́ лѹкрѫтоа́ре, пентрѹ кѫ не л҆ва́цѫ, чѳ трє́бѹє сѫ лѹкрѫ́м.

§. 2.

Дéчй дáрѣ, ка май бúне сѫ ѫцелéцй, че Éсте ѫнтéм, дин кáре сѫ ѫлкѫтýще Философїм чѣ лýкрѫтóаре, ла чéле май жóс пýсе бúне ѝ ѫмúнте.

а.) Éксперїéнцїм, шй кýнощúнца, пре фїéще чúне май де присосúт ѫл ѫвáцѫ, кýм кѫ вóм нóастрѫ нýмай ѫнтéм пофтéще, кáрѣ ка оўн лýкрý бýн не ѫкипýим, шй нýмай де ѫнтéм сѫ фрѣтéще, кáрѣ жýдекѫ, кѫ Е ръ́ý.

в.) Ун прин Éксперїéнцїм мѫрш ведéм, кѣ де мýлте ѿрй грешúм, шй ѫнтéм жýдекúм, кѣ Éсте лýкрý бýн, кáре кý ѫдевърáт Éсте лýкрý ръ́ý, шй ѫдéсе ѿрй ѫлтéцем лýкрý чел ръ́ý, ка кýм ѫр фй бýн.

г.) Дúнтрý кáрѣ сѫ ѫтѫмплѫ де рѫтѫчéще вóм дела калѣ чѣ дрéптѫ, шй пофтéще ѫнтéм, кáрѣ кý ѫдевърáт Éсте ръ́ý, шй ѫдéсе ѿрй сѫ фрѣтéще де ѫнтéм, че Éсте бýн, шй де фолóс.

Пентрý ѫнтéм нúмѫнýй нý трéбý сѫй пáрѫ минýне, кѫчй мýлцй, ѿамений кáд ѫ невóй, шй ѫ пѫрúре, шй сѫ линпéск де фермúрѣ чѣ ѫдевърáтѫ, шй Статóрникѫ.

4) Дрепт ачел кът фолосеще, ка оаменїй чей нескуцй спре кувїинцъ, шй спре фернїре, съ нў кадъ дела сфършїтул съў: ачтадшй фолосеще съ дъеце кале, шй модул че кип сушй поате дрепта вол, шй кум съ о ачтокмеск, ка нимика алт съ нў дорескъ, фъръ нумай вінеле чел адевърат, шй де тот че ерў, шй стрикъчос съ се ферескъ.

5) Ачаста есте дъецътура, кърте опуне анаинте Философїи че лукрътоаре.

6) Кът дінтрў ачаста съ вede, кум къ Философїи че лукрътоаре есте ачел парте а Философїей, кърте съ даў порўнчй, кум сушй дрептезе омул вол, ка съ алеґъ вінеле, шй съ се ферескъ де рў.

§. 3.

Дінтрў ачаст хотърїре а Философїей чеї лукрътоаре, лезне поцй целе тоате зиселе челе ве съ купринд ътръкса, каре кът есте міе кў путинцъ, фоарте спре скурт, шй ърнд ле вою десфачу.

1.) Фїінд къ Философїи че лукрътоаре дъ порўнчй, кум сушй дрептезе омул вол, ка съ алеґъ вінеле, шй съ се

ферѣскъ де рѣѹ (2. нѹм. з.) трѣбѹе дăръ, ка м҃ сѫне ăвѣце май ăнаинте, каре сѫнт чѣле бѹне, каре трѣбѹе вом сăле пофтѣскъ, шй каре сѫнт рѣлеле ăчѣлѣ, де каре трѣбѹе вом сă се ферѣскъ.

б) Пентрѹ ăчѣа сă каде, ка ă философїа чѣ лѹкрътоаре сă дăм нѣше каноане, сай ăдрептăрюрй, шй ăдрептърй, каре сѫне ăвѣце, че ѥсте бѹн, шй че ѥсте рѣѹ, шй сă ăрате ѿмѹлюй, че трѣбѹе сă ăлѣгъ, шй де че трѣбѹе сă се ферѣскъ.

г.) ăдрептърile, каре ăрать ѿмѹлюй, че трѣбѹе сă факъ, шй де че трѣбѹе сă се ферѣскъ, сă каде сă фїе токма кѹмпъните, шй мъсѹраte кѹ пѹтинца ѿмѹлюй, ăдекъ ăчѣле лѹкрърй сăле порѹнчаскъ, каре ле поате ѿмѹл фаче (пѹтѣрѣ сѹфлетѹлюй, шй ă трѹпѹлюй ѿменѣск ăлкътѹеше фирѣ ѿмѹлюй)

Ашă дăръ ăдрептърile, сай лѣпиле, каре ле дъ философїа чѣ лѹкрътоаре, сă каде сă фїе лѹоате дин фирѣ ѿмѹлюй.

д) Динтрѹ каре нăлш ăвъцътѹрѣ лѹкрътоаре рѫсаре, ă каре сă спѹн лѣпиле чѣле фирѣщй, каре ădаторѣск пре ѿм ă

фáче вúне, шú âсъ ферú де ръ́ў, шú âчáстъ
ѣвъцътўръ съ зúче дрéптўл фúрей, сáў
къдúнца фúрей, пентрў къ âчáста съ кў-
вúне, шú съ кáде фúрей. Ѣвъцътўра â-
чáста â дрéптўлўй фúрéск, сáў кўм âм
май зúс â къдúнцїй фúрéщй, Éсте цїúнца
лéцилор фúрéщй, кáре ѣдаторéск пре ѿм.

Є.) Âсъ ла ѣтемеáрѣ ферничúрїй ѿме-
нéщй нў Éсте дестўл нўмай â дà, шú â
пўне ѿмўлўй лéцй дўпъ кáре съшй ѣтокм-
éскъ фáптеле сáле, сáў кáрѣ тóт âтъ́-
та фáче, â порўнчú нўмай, че съ фáкъ,
шú â ѿпрú, че съ нў фáкъ. Úн трéбўе âй
спўне, шú âл ѣвъцà, кўм съ âфле кáлѣ
шú мóдўл, кў кáре âскўлтъ́нд де лéцѣ
фúрїй, шú фъкъ́нд порўнчиле Éй, съ́шй
пóатъ ѣтърú, шú мърú ферничúрѣ сà.

ѕ.) Дúнтрў âчéстѣ ръсáре âлтъ ѣвъ-
цътўръ ѿснебúтъ де чѣ май сўс зúсъ. Â-
чáста дъ порўнчй, кў кáре съ âráтъ кá-
лѣ, шú мóдўл, кўм ѿмўл съ́шй ѣтокмéск, шú съ́шй âсѣмене фáптеле сáле дўпъ
чѣле че лéцилє фúрей ле порўнчéск, сáў ле
ѿпрéск. Шú âчáстъ ѣвъцътўръ кў нўме
грчéск ѿ нўмúм Йдика, âдекъ â ѿбúчéюри-

BIBLIOTECA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

лшр, шн Ёсте шїинца, карѣ ѧра́тъ, кѹм Съ ка́де ѧ фа́че чѣле че лѣцнле фирей порѹнчѣск Съ се фа́къ, сау ѧ нѹ фа́че чѣле че лѣцнле фирей ѡпрѣск Съ нѹ Съ фа́къ.

3) Ѡмѹл Съ по́ате Сокоти сау ѧкѫт Ёсте нѹмай ѡм, сау ѧкѫт ѧ ѡбще, шн ѧ ѧсоцире четъца́скъ, сау политича́скъ ѧдекъ ѧпрѣѹнъ кѹ ѧлцй ѡамений лъкѹ́ще, шн петрѣче. ѧкѫт Ёсте ѡм, че трѣбѹе Съ фа́къ, сау Съ нѹ фа́къ, дрѣптѹл фирей, шн Ёоника ѧва́цъ: къ дрѣптѹл фирей дъ, шн пѹне лѣцй, ка́ре Съ ка́де ѡмѹлѹй Съле цїе, ѡръ Ёоника ѧра́тъ ка́лѣ, шн мо́дѹл, кѹм Съ ѧскѹлтѣ́м де лѣцнле фирей (нѹм: s.) ѡръ че Съ ка́де Съ фа́къ, сау Съ нѹ фа́къ ѡмѹл ѧкѫт Ёсте четъцѣн, ѧдекъ: кѹ ѧлцїй дннпрѣѹнъ петрекѫнд, ѧва́цъ Политика.

и.) Дннтрѹ ка́ре кїа́р Съ кѹно́аще, кѹм къ Политика Ёсте ѧвъцътѹра, шн шїинца, карѣ дъ порѹнчй ѧ дѹпъ ка́ре ѡмѹл, ѧкѫт Ёсте четъца́н, ѧдекъ кѹ ѧлцїй ѧпрѣѹнъ лъкѹнторѫ, трѣбѹе Съшн ѧдрептѣзе, шн Съшн ѧтокмѣ́ск фа́птеле, шн лѹкрѹнле Сале.

д.) Ка май бине съ пѫтéм тѫлкѫи âчéсте пърци âле Философїей, съ кадé, ка май ѓтхю нéше ѓчепѫтѫрй, шй темéюрй съ пѫнем, дин кáре âпой, шй чéле че ѓдрéптѫл фирей, шй ѓ Йлинкъ, шй ѓ Политикъ бин, бине, шй кѫм съ кѫбине, шй кѫ бѫнъ, шй лецюйтъ легътѫръ, шй оѫнире съ ле пѫтéм âрътá.

ї.) Дрéпт âчéл Философїм чé лѫкрътóаре прéсте тóт сокотиндѫш éсте жїйнцъ ѓ кáрé фóарте прéсте тóт, шй де ѿбше темéюрй, шй ѓчепѫтѫрй съ дáѫ, дин кáре кѫ бѫнъ, шй лецѫитъ легътѫръ сáѫ оѫнире съ тóт âрътá порѫнчй деспре ѿбичéюрй, шй деспре нърáвѫрй, шй âдевърѫрй, шй деспре чéле че трéбѫе â фáче, сáѫ â нѫ фáче.

§ 4.

Якѫм дáръ ѓцелéцй, че фéлюрй де ѓвъщътѫрй кѫпринде Философїм чé лѫкрътóаре, вéзй шй че рáнд съ кáде âцинé ѓ тѫлкѫирé âчéстора.

а) ѓчепѫтѫриле, шй темéюрнле чéле май прéсте тóт, сáѫ май де ѿбше съ кáд май ѓтхю âле ѓтъри, шй Йдéнле чéле

май прѣсте тóт âле дескоперѝ, шѝ âле тълкúѝ, къ фъръ де âчáста, âдевъръмиле дрéптúлúй фирéск, âдекъ â лéцилор фирéщй, шѝ â Йдмчїй нú сь тóт ѯцелéце. Пентрú âчéл май ѯтжю вом тълкúи философїм чé лúкрътóаре, кáрé ёсте прѣсте тóт, âдекъ ѯвъцътúра чé де сúбще, кáрé ѯвъцъ, кúм сь кáде фáптеле, шѝ сúбичéюрнле сáле сúмúл âле ѯдрéптà.

в) Дúпъ âчéл вом спúне лéцнле, кú кáре фїéщце че сúм, ѯкáт сь сокътéщце сúм, сь ѯдъторéзъ â фáче бúне, шѝ âсъ ферѝ де рáú, шѝ ѯвъцътúра âчáста сь кїáмъ дрéптúл, сáú кúдúнца фирéй.

г.) Âтрéм вом âрътà кáлé шѝ мóдúл, кúм фїéщце чúне лéзне сь пóапъ вїéцúѝ дúпъ лéцнле фирéй, шѝ âчáстъ ѯвъцътúръ сь нúмéщце Йдмка.

д) Май пре оу́рмъ вом ѯвъцà чéле, че сь кáде сзле цíе чéл, че трéбще ѯтре âлцїй, ѯ сúбще, шѝ ѯ соцїетáте ѯпрéúнъ кú âлцїй, шѝ âчáста сь нúмéщце Политика.

Деспре тóапте дáрь âчéстъ пре рáнд кúм оу́рмéзъ май жóс, вóм грѣ́ѝ.

КАПЪ.

Де лукръриле, шй де фаптеле ômенещй, шй де ôсебйрѣ лор.

§. 5.

Фйнд кѣ ѧ философїа чѣ лукрътоаре, кърѣ порунчеще, че требуе ѧ фаче, шй че требуе ѧ нў фаче, съ кяде май ѧпцїн ѧ спўне Йдеїле чѣле май престе тот, шй май де ôбще, каре сънт ка оўн темей, шй стълп ѧл ѧвцътўрилор. Пентрў ачѣя деторїм ноастрѣ ёсте май ѧнаинте съ спўнем че ёсте лукрърѣ, шй фаптă болникѣ, че ёсте лукрърѣ, сав фаптă бўнѣ, шй че ёсте лукрърѣ, шй фаптă чѣ рѣ, че ёсте лѣцѣ, даторїм, педепса пентрў мецинерѣ лѣцїй, плата пентрў цинерѣ лѣцїй, вжртўтѣ сав фаптă чѣ бўнѣ, фирнинрѣ, кўнощинца, шй ѧплътзўнѣ.

§. 6.

Дин Експерiенцiѣ шим, шѝ кѹноащем, кѹм кѫ сѫнт ѧ ѿм нѣще лѹкрѹрй, кáре нѹ сѫнт ѧ пѹтѣрѣ ноастрѫ сăле фáчем, сай сѫ нѹле фáчем, йрѫ ăлтеле сѫнт кáре пѹрчéд дин вóл чѣ слóбодѫ, шѝ волникѫ ă ѿмѹлй, ăшѣ кѫт ѧ вóл лѹй Éсте сѫ ле фáкѫ, сай сѫ нѹ ле фáкѫ. Чéле дин тѫ́ю, ăдекѫ чéле че нѹ сѫнт ѧ пѹтѣрѣ ноастрѫ, пре скѹрт ле кïемăм лѹкрáрй фирéщй, сай ăле ѿмѹлй, сай требѹинчóасе, пентрѹ кăмй кáѹтă, шѝ трéбѹе сăле фáк, шѝ нѹ пóчю ѧ пïéдекă сѫ нѹле фáк. Йрѫ чéле де ăдоашă, ăдекѫ: кáре сѫнт ѧ пѹтѣрѣ ноастрѫ, ле зѝчем волнúче, шѝ ăшорѣ шѝ ѿменéщй, кѫчй ѧ вóл ноастрѫ сѫ сăле фáчем, сай сѫ нѹ ле фачем. Ăдекѫ: кѹм кѫ сѹфлетѹл гăндéще, шѝ ѧцелéце, ăчáста Éсте лѹкráре фирéскѫ, сай требѹинчóасѫ, кѫ ѧ трѹ ă нимăрй пѹтѣре, шѝ вóе нѹ сѫ, ка сѫ гăндéскѫ, ăй сѫ нѹ гăндéскѫ, кѹ сѹфлетѹл дин фúрѣ сă ăре, ка пѹрцúрѣ сѫ гăндéскѫ, ѿрй боúм, ѿрй

нѹ воим ноѝ сѫ гѫндѣскѫ. Ѧмистѹпрѣ вѹкѫтелшр ѳрѫнзѫ ѧсѣментѣ ѣстѣ лѹкрѫре фирѣскѫ, кѫ рѫнзѫ ѧшѣ ѣстѣ фкѹпѫ, шѝ фирѣ кѫ ѧтѣл ѧре, кѫт ѿрѝ врѣм ноѝ, ѿрѝ нѹ врѣм, м ѳшѝ фѫче лѹкрѫрѣ сѫ. Гѝрѫ дѣ м нешѝне ѳ мѫнѝ кѫрте, кѫрѣ скрїѣ лѹкрѹрѝ оѹрѫте, шѝ спѹркѫте, шѝ рѣле, шѝ ѿ четѣще, ѧчѫста лѹкрѫре ѣстѣ волникѫ, кѫ пѹтѣ ѧѹ сѫ нѹ четѣскѫ ѧчѣ кѫрте, ѧѹ сѫ четѣскѫ ѧлта, кѫрѣ скрїѣ лѹкрѹрѝ вѹне, шѝ дѣ фолос.

Ѧтре лѹкрѫрѣ чѣ фирѣскѫ, шѝ чѣ волникѫ сокотѣск оѹнїѝ, кѹм кѫ ѣстѣ лѹкрѫре жѹмѫтѫцѝтѫ, сѫѹ дѣ мѝжлок, шѝ местекѫтѫ, ѧдекѫ жѹмѫтѫте фирѣскѫ, жѹмѫтѫте волникѫ, сѫѹ жѹмѫтѫте врѹпѫ, жѹмѫтѫте невѹпѫ, пентрѹ кѫ волник дин вол сѫ ѿ ѧлѣще, шѝ ѿ фѫче ѿмѹл, ѳсѫ нѹ вѹкѹрос. Ѧдекѫ лѹкрѫре ѧместекѫтѫ ѧтѹнчѝ сѫ зѝче, кѫнд нешѝне пентрѹ ѿре чѣ невое маѝ грѣ ѧлѣще ѧ фѫче врѣѹн лѹкрѹ, кѫре ѧсемѫнѫндѹл кѹ ѧлтѹл, дѣ кѫре врѣ сѫ скѫпѣ, нѹ ѣстѣ ѧшѣ мѫре рѫѹ, шѝ дѣ мѫр фѝ ѧчѫстѫ невое, мѝчѝ декѹм ѧтѣл нѹ

ар фáче. Пре скѹрт дин дóаш рéле, кáре ѹ оу́на, ѹ áлта ѧ́й кáѹтъ съ пъцéскъ, áлéце рѣ́л, кáрел жѹдéкъ май мик. Áдекъ. кънд негоцито́рюл е́сте ѧ́ мáре кѹ кораблі́, шн съ стърнéше вихо́р, шн вънт, вн пентрѹ къ кораблі́ е́ ѧ́повъра́тъ, трéбѹе съ се ѧ́нéче. Дéчй негоцито́рюл, ка нѹ ѧ́нéкънд ѹ́ъ кораблі́, съ се ѧ́нéче шн е́л, май волше тóт негóцѹл съ се áрѹнче ѧ́ мáре, нѹмай е́л съ по́атъ скъпа́ вíѹ. Áчáста áрѹнкáре á негóцѹлѹй ѧ́ мáре, съ зúче лѹкráре áместекáтъ, кѣ́й волник ѿ áлéце, шн ѿ фáче, дáръ нѹ бѹкрóс.

Оу́нíй май пре сѹпцире фáк ѿсибúре ѧ́тре лѹкráрѣ ѿменéскъ, шн лѹкráрѣ ѿмѹлѹй, шн зúк, къ лѹкráрѣ ѿмѹлѹй áчéа е́сте, кáрѣ ѿмѹл ѧ́прéѹнъ кѹ довитóачеле де ѿбше ѿ áре, кѹм е́ á мънкá, á бé, á дормн, á пръсн шíе áсéменѣ, á крéше. Гúрѣ лѹкráрѣ ѿменéскъ е́сте, кáрѣ ѿмѹл кѹ сфáтѹл минцíй ѿ фáче, кѹм е́ á ѿсебí бúнеле дин рѣ́ѹ, á кѹвънтá кѹ мúнтѣ, шн á фáче дѹпъ кѹм порѹнчéше лéцѣ.

§. 7.

Ѧ҃ѵ҃ѣстѣ цѣи҃ндѹсѣ, съ пѡт а҃пѡи҃ лѣзнѣ ѧ҃целѣце ѧ҃ѵ҃ѣстѣ май жѡс пѹсѣ.

а.) Нѣчи҃ ѡ҃ лѹкрáрѣ нѹсѣ пѡáтѣ зѣчѣ вѡлникъ, фъръ нѹмай кáрѣ дин жѹдекáта вѡѣи҃ съ фáчѣ. Пентрѹ къ нѣмене нѹ пѡáтѣ вѡлник, а҃декъ дѣ вѡѣ, шѝ слѡбод, дѣ нѣмѣ фѣи҃нд силѣт, а҃ фáчѣ, фъръ нѹмай а҃чѣла, кáрѣле дин май мѹлтѣ, чѣ пѡáтѣ фáчѣ, а҃лѣце а҃ѵ҃ѣл, кáрѣ май мѹлт ѧ҃и҃ плáчѣ. Шѝ и҃ъръшѝ нѣмене нѹ пѡáтѣ дин май мѹлтѣ, кáрѣ сѧ҃нт ѧ҃ пѹтѣрѣ лѹи҃ пѹсѣ, съ а҃лѣгъ чѣ май мѹлт ѧ҃и҃ плáчѣ, дѣ нѹ ва҃ пофтѝ оу҃н лѹкрѹ май мѹлт дѣ кáт а҃лтѹл. Шѝ и҃ъръшѝ нѣмене нѹ пѡáтѣ пофтѝ оу҃н лѹкрѹ май мѹлт дѣ кáт а҃лтѹл, дѣ нѹ ва҃ жѹдекл вѡл, къ пѡфта дела вѡѣ вѣне. Ѧ҃шѣ дáръ нѣмѣнѣ нѹ пѡáтѣ вѡлник съ лѹкрѣзѣ, шѝ съ фáкъ чѣва, фъръ нѹмай чел чѣ лѹкръ, шѝ фáчѣ дин жѹдекáта вѡѣи҃. Ѧ҃шѣ дáръ нѣчи҃ ѡ҃ лѹкрáрѣ нѹ съ пѡáтѣ зѣчѣ вѡлникъ, фъръ нѹмай, кáрѣ съ фáчѣ дин жѹдекáта вѡѣи҃.

в.) Нѣчи҃ ѡ҃ лѹкрáрѣ нѹсѣ пѡáтѣ зѣчѣ вѡлникъ, фъръ нѹмай кáрѣ съ фáчѣ дин

привѣпере, шн̀ дин ѧцелѣпере. Къ фїи̑нд къ лꙋкра́рѣ во́лникъ е̑сте а̑чѣл, ка́рѣ пꙋрчѣде дин во́лничїл, а̑дек дин а̑лѣпере чѣ де бꙋне во́е а̑ минцїй, оу̑нде да́рѣ нꙋ е̑сте привѣпере, шн̀ ѧцелѣпере, а̑колѡ нничй во́лничїе нꙋ по́ате съ фіе. А̑шѣ да́рѣ нничй ѡ̑лꙋкра́ре нꙋ съ по́ате зи́че во́лникъ, фъръ нꙋмай ка́рѣ дин привѣпере, шн̀ дин ѧцелѣпере съ фа́че.

г.) Дѝнтрꙋ а̑чѣстѣ съ кꙋно́аше, кꙋм къ вине зи́к оу̑нїй философ, къ ѧцелѣ́сул, шн̀ вом сѫнт темѣюл лꙋкрꙋрилѡр чѣлѡр во́лниче.

д.) Съ вѣде ѩрѫшй дѝнтрꙋ а̑чѣстѣ, кꙋм къ фа́птеле, шн̀ лꙋкрꙋриле ѡ̑аменилѡр чѣлѡр фъръ де минте, шн̀ а̑ чѣлѡр небꙋнй, шн̀ а̑ чѣлѡр чѣ ѧкъ нꙋ а̑ꙋ привѣпере, шн̀ ѧцелѣпере, нꙋ съ по́т нꙋмъра̀ ѧтръ лꙋкрꙋриле чѣле во́лниче.

є.) А̑шѣ да́рѣ лꙋкрѫриле небꙋнилѡр, шн̀ а̑чѣлѡр чѣ оу̑мблъ ѧ со́мн, шн̀ а̑ чѣлѡр фо́арте бѣцй, сал̀ а̑ чѣлѡр а̑дормицй нꙋ съ по́т зи́че во́лниче.

§. 8.

Тоатъ лъкрарѣ волникъ, карѣ ѡ фаче ѡмъл, ѡаре че скимбърй, ши мътърй наше ѳѡм, ши статъл лъй чел дин ѧнтръ, ѧъ чел дин ѧфарѣ май бън, ѧъ май рѣ ѳл фаче, каре лъкръ дин Ѣперіенціе, ши дин симцирѣ съ фіеще чинел ѳваць, шил къноаще.

Къ дека Петръ къ бътъра, ѧъ къ кървеле ѳшй стрикъ, шишй пїерде ѧвъцїйле сале, ѧъ нъ динтръ ѧчастъ стрикаре ѧ ѧвъцїйлор мълте скимбърй, ши мътърй съ наск, ши вин ѳ статъл лъй Петръ, ши ѳ чел дин ѧнтръ, ши ѳ чел дин ѧфарѣ, каре мътърй бине ле поцй зиче, къ оърмезъ, ши съ наск дин ржсипирѣ ѧвъцїйлор.

§. 9.

Дрепт ѧчел кънд дин фіеще че лъкраре волникъ ѧ ѡмълъй вин, сав съ наск, ши оърмезъ нискарй мътърй (8.) лезне поцй къноаще, кум къ ѧчеле мътърй, каре рѧсар дин лъкръріле челе болниче, сав съ кънин фирїй ѡмълъй, ши пътерѣ че дела Дмнезеѣ датъ трѣпълъй, ши сѣфлетълъй

BIBLIOTECA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

ѡ шн цин, шн ѡ шн ѧмѵлцéск, шн âшѣ дин âчѣ лѵкрáре вóлникъ нóѵ стáт съ скóалъ, кáре съ оуѫнѣще, шн съ кѵвúне кѵ стáтѵл чел дин нáинте, сав âчéле мѵтáрй съ ѧпротивéск фúрей ѡменéщй, кáрѣ фúре стъ ѧ легътѵра, шн ѧ оуѫнúрѣ пѵтéрїй чéїн дела дúнезéѵ дáтъ трѵпѵлѵй, шн сѵфлетѵлѵй, âдекъ стрúкъ, шн ѧпѵцинéзъ пѵтéрѣ чѣ дела дúнезéѵ дáтъ трѵпѵлѵй, шн сѵфлетѵлѵй, шн âшѣ нóѵ стáт фáк, шн âдѵк ѧ ѡм, кáре стáт éсте ѧпротивъ стáтѵлѵй чéлѵй май дин нáинте.

Ка май лéсне âчéстѣ съ ле ѧцелéцй, вúне âминте аа âчáстъ май жóс пѵсъ пúлдъ: Дáсъ кѵм къ Пéтрѵ кѵ трехíе: шн кѵ кѵмпътáре трăмúше, шн де трăмúше âшѣ, нѵ пóате фй, ка дúнтрѵ âчáстъ вїáцъ съ нѵ рѣсáръ де âчéл фéлю де мѵтáрй, кáре цин шн ѧмѵлцéск пѵтéрѣ фúрїй лѵй Пéтрѵ. Нѵ éсте чѣ съ се тéме, къ дин лѵкрúриле, шн дин фáптеле сале ѧй вор вени ѧтжмплáрй рѣле, нѵ съ ва плáнце ла бътржнéце, къ кѵ кѵрвїйле, шн кѵ десмердăрúле прин некѵмпътáре шéѵ слъбúт, шн негѵтинчóс шéѵ фъкѵт трѵпѵл. Íар кѵ

Семпроніе аминтрилѣ съ ѫтѫмплѣ, къ ѣл слѫжинд лъкоміей, шй дезмрдърилор, шй джндѫсъ дѫпъ кѫрвій съ ѡаспѫтъ, мънкъ, шй вѣ де съ оумпле де вин, шй тот ѫ кърчме пѫтрѣче. Шй че мѫтърй ръсър динтрѫ ѫндстѣ вѣцъ ѫлѫй? Че оурмѣзъ? Ѫй нѫ нѫ стѫт съ скоалъ динтрѫ ѫчѣсте лѫкрърй, кăре стѫт ѣсте, ѫпротивъ стѫтълуй чѣлуй май дин наінте. Ѡдиніоаръ Семпроніе ѫтре ѡспѣце петрече, шй съ ѡспѫтă кѫ прїетѣній, ѫкѫм де тоцй ѣсте пръсит, шй съ оуськъ де фоаме, шй петрече тот прист ѡдиніоаръ богат фїінд, ѡрй кѫ чине съ тжлнѣ, дă ѫчѣлѫм бănй. Ѫкѫм дешѣрт де тоате ѫвѫційле ѫй кѫѫтъ съ оумеле прин оушиле ѡаменилор съ чѣрмилъ. Ѡдиніоаръ ѣра сънътос, шй кѫ трѫпѫл тăре шй плін де сжнце, ѫкѫм ѫѫ слъбит, шй ѫѫ сскăт, шй кѫ мѫлте дърерй съ кинѫшце, шй ла фаць ѣсте ка шй оун морт де оурăт, кăт чинел вѣде съ ѫгрожѣше. Вѣзй кăтъ ѡсибире ѣсте ѫтре стѫтѫл чел трекѫт, шй чел де ѫкѫм, шй чел че ва съ фіе.

§. 10.

Съвършире сав ⁊трециме карѣ латинѣще съ зиче перфекціе, ѡ зичем, къ ёсте оунире, сав ⁊дънаре ⁊превънъ, сав ⁊трън лок ⁊ май мълтор лъкрърй бъне, каре фак оун лъкръ плин ⁊трег, каре ⁊пой пре ⁊чела, ⁊ карале съ ⁊дънъ, повецъёск ла сфършитъл съ, пентръ каре ёсте рындуит. Динтръ ⁊часте хотърре ⁊ Съвърширей оурмѣзъ, кум къ тот че фаче ⁊часте оунире, ши ⁊превънъ ⁊дънаре ⁊ лъкрърилор бъне ⁊трън ной, ⁊чѣл ши ноаш, ши статълъй ностръ фаче Съвършире, ⁊декъ пре ной, ши пре статъл ностръ фаче май де Съвършит. Несъвършире ёсте неунире, ши неадънаре ⁊превънъ ⁊ май мълтор лъкърърй бъне, динтръ карѣ съ вѣде, кум къ тот лъкръл, каре ⁊ статъл чел трекът, ши чел де ⁊кум, ши чел че ва съ фіе фаче врео ⁊противире, ши неунире, ⁊чѣла пре ной, ши пре статъл ностръ май несъвършит фаче.

Ка съ ⁊целеці май бине, че ёсте Съвършире. Съвършире ѡ зичем, къ ёсте ⁊-

чѣл ѧтрѹ карѣ май мѹлте ѧшѣ съ ѧпрѣѹнъ, шй съ оуънѣск, кѫт ѧвѣлѣ сѫнт де ѧжѹнс, шй пот фаче, ка лѹкрѹл ѧчѣла, ѧ каре съ ѧфлъ ѧвѣ оуънире, съ полъ ѧжѹнце, шй бенй ла скопѹл, шй ла сфършйтѹл, пентрѹ каре ѣсте фъкѹт, шй ръндѹйт, шй съ довндѣск ѧчѣл сфършйт.

§. II.

Дйнтрѹ ѧчастъ кѣр ѣсте, кѹм къ поате лѹкрърйле ноастре, каре дйн бол ноастръ чѣ волнйкъ ле фачем, пре ной шй пре Стѫпѹл нострѹ май де съвършйт, сѫ май де несъвършйт фак.

Къ фѣйнд къ лѹкрърйле, каре ле ѧлѣцем ѧле фаче, сѫ де ѧчел фѣлѣ де мѹтърй Стѫпѹлѹй нострѹ ѡрй чѣлѹй дин лѹнтрѹ, ѡрй чѣлѹй дин ѧфаръ, фак, каре съ кѹвин фирѣй ноастре, шй фак оуънире ѧтре Стѫпѹл чѣл де ѧкѹм, шй чѣл ве ѫѹ фост, шй чѣл ве ба съ фіе: сѫ мѹтърй, шй ѧтъмплърй ка ѧчѣлѣ фак, каре съ ѧ противеск фирѣй, шй сфършйтѹлѹй, пентрѹ каре сѫнтем фъкѹцй, шй пѹтерѣй трѹпѹлѹй, шй ѧ сѹфлетѹлѹй, шй наск ѡаре ве неѹнире ѧтре Стѫпѹл чѣл ве ѫѹ фост, шй ѧ-

тре чél че ёсте, шй ётре чél че ва съ фіе. Ёйръ лукрáрѣ âчéл, кáре сѣ кúвине фирéй, шй пúтérїй нóастре, шй кú стáтúриле нóастре, кáре âú фóст, шй сúнт, шй вор фи, съ оúнéще, съ зúче, къ пре нóй, шй пре стáтúл нóстрú фáче май де сúвúршит. Ёйръ лúкрáрѣ, кáрѣ нúсъ кúвине фирéй сóменéщй, нúчй кú сфúршитúл ёй, шй кú стáтúриле ёй нúсъ оúнéще, âчéл пре нóй, шй пре стáтúл нóстрú май де несúвúршит фáче. Кїáр дáръ ёсте, кúм къ тóате лúкрúриле нóастре, кáре ле фáчем, пре нóй, шй стáтúл нóстрú май сúвúршит, сáú май де несúвúршит фáк.

§. 12.

Бúн зúчем къ ёсте тóт, че пре нóй, шй стáтúл нóстрú фáче май де сúвúршит, âдекъ: тóт че съ кúвине сфúршитúлúй нóстрú.

Рáú ёсте тóт, че пре нóй, шй стáтúл нóстрú фáче май несúвúршит, âдекъ тóт, че нúсъ кúвине, нúчй съ оúнéще кú сфúршитúл нóстрú.

Дрéпт âчéл лúкрáрѣ чѣ бúнъ ёсте, кáрѣ нúаш шй стáтúлúй нóстрú âдúче съ-

вхршире, сав карѣ съ квѣине сфхршитвлвй нострв; Їйрх лвкрарѣ чѣ рѣ ёсте, карѣ пре ной, шй статвл нострв фаче май несвхршит, сав карѣ нвсх квѣинє, нічй съ оўнѣше кв сфхршитвл нострв.

§. 13.

Дйн чѣле пзнх âквм зйсе, âчёсте кврх.

Тоатх лвкрарѣ волніих ёсте сав бвнх сав рѣ.

Кх тоатх лвкрарѣ чѣ волніих пре ной, шй статвл нострв âв май де свхршит, âв май де несвхршит фаче: Їйрх тот че пре ной, шй статвл нострв фаче май де свхршит; âчёл съ зиче бўн: шй тот че пре ной, шй статвл нострв фаче май де несвхршит, âчёл съ зиче рѣв. Дінтрв âчёста âлвѣ ёсте, квм кх тоатх лвкрарѣ волніих, âв бўнх, âв рѣ ёсте.

Лвкрйрile чѣле бўне, карє шй квіоа, се, шй де ѡменіе, шй де чинсте съ зік, оўнїй ле хотърск, квм кх сйнт лвкрйрй, карє съ квйин фйрїй, шй съ оўнёск кв сфхршитвл, шй сйнт спре цинёрѣ, шй ферничрѣ ѡмвлвй.

Ăлцїй зи́к, къ сѫ́нт лѫкръ́рй, ка́ре сѫ кѫвин кѫ лѣ́цѣ, ăдекъ: ка́ре сѫ́нт дѫ́пъ кѫм порѫнчѣ́ше лѣ́цѣ. Їăръ чѣ́ле рѣ́ле сѫ́нт то́кма ăпротивъ, ка́ре ши оу҃ржте, ши некѫвїо́асе сѫ кїа́мъ, ши ле хотъръ́сск, кѫм къ сѫ́нт лѫкрърй, ка́ре нѫ сѫ кѫвин, нїчй сѫ оу҃не́ск кѫ лѣ́цѣ, ши кѫ сфършитѫл чѣ́л май депре оу҃рмъ ăл ѡ̃мѫлѫй, саѫ кѫм къ сѫ́нт лѫкрърй, ка́ре стри́къ цинѣ́рѣ, ши ферничрѣ ѡ̃мѫлѫй, ши сѫ́нт ăпротива фи́рей лѫй. Ăчѣ́стѣ нѫмай кѫ кѫвинтеле, ăръ нѫ кѫ фїи́нца сѫ ѡ̃снове́ск де хотъръ́рѣ, ка́рѣ ѡ̃ ăм да́т но́й: Къ но́й зичем, кѫм къ лѫкра́рѣ чѣ бѫнъ е̃́сте ăчѣ́л, ка́рѣ пре но́й ши стăтѫл но́стрѫ май де сѫвършит фа́че: Їăръ пентрѫ че фа́че пре но́й, ши стăтѫл но́стрѫ май де сѫвършит? Пентрѫ къ е̃ а́сѣменѣ ши сѫ кѫвине лѣцїй, ши сѫ оу҃нѣше кѫ м̃. Саѫ пентрѫ къ цине, ши мърѣше ферничрѣ ѡ̃мѫлѫй: Пентрѫ че е̃ ăсѣменѣ лѣцїй, ши сѫ оу҃нѣше кѫ м̃? Саѫ пентрѫ че мърѣше ферничрѣ ѡ̃мѫлѫй? Пентрѫ къ пре но́й, ши стăтѫл но́стрѫ фа́че май де сѫвършит. Ши ѣ́ей зи́че: Дѣ́къ то́атъ лѫлра́рѣ е̃ бѫнъ, ăѫ рѣ, ăпѫнчй оу҃р-

мѣѫ, кꙋм кѫ нічій ѡ лꙋкраре нꙋ ѣсте
Ѧдїафорѫ, карѣ нічій ѧпре чѣле бꙋне сѫ
нꙋсѫ сокотѣскѫ, нічій ѧпре чѣле рѣле сѫ
нꙋсѫ нꙋмере, ѧдекѫ: карѣ нічій ѣсте бꙋнѫ,
нічій ѣсте рѣ: Ѩрѫ ведѣм, кѫ сфнт Оꙋ-
ле лꙋкрърій, шн фѧпте, каре нічій не стрн-
кѫ пре ноій, сꙋ стѧтꙋл нострꙋ фак май
де сѫвършнт, нічій ѧпѣдекѫ, нічій мърѣск
цинѣрѣ, шн ферічирѣ ноастрѫ, ѧшѣ кѫт сѫ
пот зиче, кѫ нічій сфнт бꙋне, нічій рѣле.
Дінтрꙋ каре лѣѫне пꙋтѣм жꙋдека, кꙋм кѫ
сфнт лꙋкрърій, шн фѧпте Ѧдїафоаре, каре
нічій бꙋне, нічій рѣле нꙋ сфнт.

Ѧнічій воіѫ, ка сѫ мѧй бине ѧмінте ла
чѣле че воіѫ зиче. Ѵине ѣсте, карале ѧꙋ
фъкꙋт вреодѧтѫ чѣва, дин карѣ нимніка
нꙋ ѧꙋ оꙋрмат, нічій ѧꙋ ѧдаос, сꙋ ѧꙋ
скъзꙋт сѫвършірѣ стѧтꙋлуій сѫꙋ, кѫ де
сфнт фоарте мꙋлцій, карїй нꙋ дестꙋл де
бине лꙋѫнд ѧмінте, шіе, шн лꙋкрърілор
Салѣ ле пѧре, кѫ ѧпрꙋнеле фѧпте, шн лꙋ-
крърій ѧле Сале нимніка нꙋ ѧфлѫ, каре сѫ
фіе ѧꙋ де ѧдаоѣре, ѧꙋ де скъдѣрѣ стѧ-
тꙋлуій сѫꙋ: ѧнсѫ чей че бине, шн кꙋ ѧмѫ-

рѹнтѹл, шн кѹм съ зн҃че, дн҃н фн҃р ѧ пѣр
ѧшн҃ йспитѣск, шн҃шн҃ сокотеск лѹкрѣрнле,
шн фапттеле сале, шн че ва ёшн҃, шн че ва
оу҃рма дн҃н мале, ѧчѣм прнчѣп, шн кѹнеск,
кѹм къ дн҃н мале рѣсаре ѿаре че, карѣ ѧл-
тѹл нѹ лѣзне, чн҃ нѹман чѣл кѹ бѹнъ прн-
чѣпере, шн҃ кѹ лѹоаре ѧмн҃нте поате съ
кѹноаскъ, шн҃ съ ваз҃ъ. Къ де мѹлте ѿрн҃
съ ѧтѣмплъ, де нѹман дн҃н пъръ сим-
цнрнлор жѹдекѣм, кѹм къ лѹкраръ ёсте
бѹнъ, кѹвїоаскъ, шн҃ де чнсте, сау рѣ,
шн҃ оу҃рѣтъ, шн҃ нѹ де чнсте. Чн҃ де ва
стѧ нещнне кѹ ѧмърѹнтѹл ѧ сокотн҃ локѹл,
оу҃нде шн҃ врѣмѣ, кънд, шн фаца, дела
карѣ съ фаче ѧчѣ лѹкраре лѣзне ва бедѣ,
кѹвннесе, ѧѹ нѹ съ кѹвйне лѹкраръ ѧчѣм
кѹ съвършнръ ноастръ, ѧдекъ: ѧдаоце,
сау скаде чѣва ѧчѣ лѹкрѣре стаѣлѹй но-
стрѹ. Къ нѹ нѹман ѧчѣ лѹкраре съ каде
ѧ ѿ сокотн҃ рѣ, карѣ ѧдаѣъ стрнкъ ѿмѹ-
лѹй, кѹм ёсте де бѣ нище бенн҃н, сау съ
ѿмоаръ: Чн҃ трѣбѹе ѧ гънди, шн҃ ѧ жѹдека,
кѹм къ шн҃ лѹкраръ ѧчѣм фаче май де не-
съвършнт стаѣл нострѹ, карѣ дѹпъ мѹл-
тъ врѣме, шн҃ дѹпъ мѹлцй ѧнй, ѿрй ноао,

ѡрѝ ѧлтора ѧдоуче ѡаре че пагоубъ, шѝ стрикаре. Ѧшиждерѣ шѝ ѧчѣм лоукраре, карѣ нѡ ѧдрепт, шѝ ѡбло стрѝкъ ферничрѣ, чѝ нѡмаѝ поне пѣдекъ, ка съ нѡ поутем ѧжоунце ла маѝ маре ферничре, сао фаче, ка маѝ ѧневое: шѝ маѝ тързіѡ съ ѧжоунцем ла ферничре. Ѵѝ нічѝ ѧчаста нѡсъ каде ѧ трѣче, кѡ ведерѣ, къ оунеле лоукрѣрѝ, шѝ фапте ѧшѣ сѫнт, кът оуна кът оуна ѡсибите нісъ пар, къ ѧвіѧ, сао нимика нѡ не пот стрѝка, шѝ ѧчѣле кѡ доулчацъ, шѝ кѡ плъчере траг спре сине симцѝриле ноастре, шѝ ѧцицъ пре ѡм, ка маѝ де моулте ѡрѝ съле факъ, шѝ кѡ кът маѝ де моулте ѡрѝ лева фаче, кѡ ѧтъта маѝ моулт съ пофтѣскъ ѧле фаче. Ѧчѣстѣ кѡ слъбичоунѣ чѣ дин лоунтрѡ ѧминцїѝ, ка кѡ ѡ храна стрикъчоасъ, шѝ пїеръчтоаре преѧчѣт съ хрънѣск, шѝ крѣск, шѝ маѝ пре оурмъ ла ѧтъта ѧдоук пре ѡм, кът нѡ ѧфлъ, кѡм съ поатъ скъпа, шѝ ѧсъ мънтоѝ де некаѕоуриле лѡр. Ѧчѣстѣ бине ѧцълегѧндоуле, лѣсне съ поате причѣпе, че съ каде ѧжоудека де лоукрѣриле, шѝ де фаптеле чѣле Ѧдїафоаре.

§. 14.

Причинѣ, сăў рацїе дестулѣ пентрў че оўнеле лўкрърй сънт бўне, ăлтеле сънт рѣле, трéбе ă кзўтă ѫ фирѣ чѣ дин лзўнтрў ă лўр, шй ѫ чéле, че оўрмézз динтрў ăчéлѣ лўкрърй. Кз фїнд кз лўкрърѣ пентрў ăчéа Éсте бўнз, пентрў кз статўл нóстрў ŵрй чел дин лзўнтрў, ŵрй чел дин ăфърз ѫл фáче май десзвършит (12.) шй пентрў ăчéа Éсте рѣ, кчй статўл нóстрў ѫл фáче май десзвършит (12.) лўмнăт Éсте, кўм кз дин сзвърширѣ, сăў несзвърширѣ статўлўй, кърѣ рзсáре шй оўрмézз дин лўкрърй, Сз кáде Сз кўлéцем, пентрў че лўкрърѣ Éсте бўнз, сăў рѣ. Ăшѣ дăрз пентрў че лўкрърѣ Éсте бўнз, сăў рѣ, дин фирѣ чѣ дин лзўнтрў ă лўкрърїй, шй дин чéле че рзсăр, шй оўрмézз дин ăчѣ лўкрáре, ŵрй бўне, ŵрй рéле, трéбе Сз се кўлéгз, шй Сз се кўнóаскз. Гăрз ăчéа, дин кърѣ Сз кўлéце, шй Сз кўнóаце, пентрў че лўкрърѣ Éсте бўнз, сăў рѣ, пентрў че Éсте ăшѣ, шй нў ăминтрилѣ, Сз Зйче причинѣ дестулз. Ăшѣ дăр причинѣ дестулз, сăў рацїе дестулз пен-

тръ че ѡ лъкраре Ёсте бъне, алта рѣ, ⁊ фире чѣ дин лъптръ а лъкрътїй, шй ⁊ чѣле че оурмѣзъ дин лъкраре, Съ афлъ.

Адекъ: ⁊трёбй пре мине, пентръ че кѹмпътаре Ѣ бъне? Ёѡ рспъне: пентръ къ фире кѹмпътїй ашѣ Ёсте, кът пѹтере трѹпълѹй нѹ нѹмай нѹ ѡ стрикъ, чи ⁊къ ѡ цине, шй ѡ ⁊мълцёце, ⁊къ шй мінте ѡ ⁊тръпе, шй май віе ѡ фаче, шй ⁊пёдекъ, ка съ нѹ рѫсипим, шй съ стрикём авъційле, каре не сѫнт де липсъ, шй ка съ пѹтём трай, шй бине съ трѫм. Де прічёпй дар чёва, ѫнчй поцй кїар прічёпе, шй ⁊целёце, шй дин ⁊сашй фире кѹмпътрїй, шй дин лъкрѹриле чёле бъне, шй де фолос, каре оурмёзъ, шй рсар дин кѹмпътаре, кѹнощй, пентръ че кѹмпътаре Ѣ бъне. Ёар ⁊противъ, кѫнд спѹнем алтѹл рёѹл, шй оурзѹнѣ, шй спѹрзѹнѣ некѹмпътрїй, Зичем, къ пентръ ачёл некѹмпътаре Ѣ рѣ, шй трёбѹе съне ферим де ѫ, къ стрикъ пѹтере, шй съкѹл трѹпълѹй, шй стинце лѹмина съфлетълѹй, шй ⁊пёдекъ сфатѹл чёл бѹн, шй пре ѡм ла неказ ададче, шй ⁊ оурѫте лѹкрѹрй ⁊л

ſпи́нце, кăт нимѝка ăлтъ нꙋ́й ла́съ ſми́нте, фъръ нꙋмаи́ ăмарꙋ́рй, шй дꙋре́рй, шй кꙋ нендмъра́те ſтинъчꙋ́ний ſй рнѣ́це, шїй ſтꙋ́некъ кꙋноꙗ́нца. Ăча́ста фо́арте фрꙋмо́с ѡ ăдеверѣ́зъ С. Па́вел къ́тръ Ефесѣ́ний ка́п Ѕ. Стих ѝї. оу́нде зиче, къ пентрꙋ ăчѣ́л Съ ка́де ă фꙋци де беці́е, пентрꙋ къ беці́ле пре трезѝре ѡ гонѣ́це.

в.) Лꙋкра́рѣ чѣ́ бо́гъ Е́сте ſ сѝне, шй дѝн сѝне бо́гъ, шй лꙋкра́рѣ чѣ́ рѣ́ Е́сте ſ сѝне, шй дѝн сѝне рѣ́. Лꙋкра́ре бо́гъ ăчѣ́л ăм зис, къ Е́сте: ка́рѣ ſ сѝне, шй ſ фи́рѣ Са́, шй ſ чѣ́ле че оу́рмѣ́зъ, шй съ на́ск дѝн ăчѣ́ лꙋкра́ре, ăре прѝчинъ Сал ра́цїе дестꙋ́лъ, пентрꙋ че Е́сте бо́гъ. Де́чй фїи́нд къ ſ фи́рѣ лꙋкра́рїй, шй ſ чѣ́лѣ че оу́рмѣ́зъ, шй съ на́ск дѝн лꙋкра́ре, ăфлъ́м прѝчинъ, шй ра́цїе дестꙋ́лъ, пентрꙋ че лꙋкра́рѣ Е́сте бо́гъ, Са́ꙋ рѣ́, оу́рмѣ́зъ, ка лꙋкра́рѣ чѣ́ бо́гъ дѝн сѝне съ фіе бо́гъ, шй лꙋкра́рѣ чѣ́ рѣ́ дѝн сѝне съ фіе рѣ́.

г.) Лꙋкра́рѣ чѣ́ бо́гъ тре́бꙋе съ фіе бо́гъ, шй нꙋ по́ате съ нꙋ фіе бо́гъ, ſръ лꙋкра́рѣ чѣ́ рѣ́ тре́бꙋе съ фіе рѣ́, шй нꙋ по́ате съ нꙋ фіе рѣ́. Пентрꙋ къ прѝчинъ, шй

рáцїе десторъ, кúчй лъкрáрѣ Éсте бъне, сáд рѣ, ѫ ѩсáшй фúрѣ чѣ дúн лъúнтрŭ â лъкрърїй съ âфлъ: мр̃ъ че âре прúчúнъ, шй рáцїе десторъ, пентрŭ че Éсте ѫ фїúнца врéднúй лъкрŭл, âчéл трéбуе съ фíе. Оурмéзъ дáръ дúнтрŭ âчéстѣ, кŭм къ лъкрáрѣ чѣ бъне трéбуе съ фíе бъне, шй лъкрáрѣ чѣ рѣ трéбуе съ фíе рѣ.

Фъ, къ лъкрáрѣ чѣ рѣ нŭ трéбуе съ фíе рѣ, шй лъкрáрѣ чѣ бъне нŭ трéбуе съ фíе бъне, âтŭнчй âр пŭтѣ фй, ка лъкрáрѣ чѣ бъне съ фíе шй рѣ, шй лъкрáрѣ чѣ рѣ съ фíе шй бъне, къ че нŭ требуе съ фíе âшѣ, âчéл пóате съ фíе шй âминтрилѣ, сáд пúкма ѫ протúвъ съ фíе. Дúнтрŭ кáрѣ âр оурмá, кŭм къ слŭжбъ, кáрѣ ѡ фáче ѡмŭл лŭй дúнезéŭ, цúнерѣ сá, кŭмпътáрѣ, кŭръцéнїм, юбúрѣ чéлор че не оурáск, шй íнúма чѣ мŭлцъмитóаре, âр пŭтѣ съ фíе рѣле, шй сŭдáлма, хŭла, жŭръмънтŭл стрúмбе, фŭрарѣ, ръпúрѣ, оучúдерѣ де ѡамéнй, шй âлте пъкáте âр пŭтѣ съ фíе шй бъне, декът кáрѣ нимúк май некŭвïóс съ нŭ пóате гънди, нúчй зúче. Пентрŭ âчéл дáръ лéзне съ кŭнóаще, кŭм

къ лꙋкрáрѣ чѣ бꙋнъ трéбꙋе съ фіе бꙋнъ, шн чѣ рѣ трéбꙋе съ фіе рѣ.

Дсъ съ нꙋ Сокотéщн, кꙋм къ дóарѣ ноúй âнчй прúн кꙋвжнтꙋл трéбꙋе съ ѧцелéцем врсш Сúлъ, шн требꙋúнцъ де тóт, кáрѣ ѡрй врéм ноúй, ѡрй нꙋ врéм съ не Сúлéскъ, кжт съ требꙋúм âфáче, кꙋм áз ѧвцáт оꙋнїй рѣꙋ ѧцелегъторй, кáрїн Зúчѣ, къ ѡмꙋл нꙋ âре вое Слóбодъ, шн вóлничіе â фáче âчáста, Сáꙋ âчѣм, къ ѡмꙋл нꙋ âре вóе Слóбодъ, шн вóлничїе â фáче âчáста, Сáꙋ âчѣм, чн че фáче ѧн кáꙋтъ съ фáкъ, шн нꙋ пóате съ нꙋ фáкъ, къ âчáста ёсте тóкма ѧпротива Философїй чеїй âдевърáтъ.

§. 15.

Ноúй âм Зúс, кꙋм къ бꙋнътáтѣ, шн рꙋтáтѣ лꙋкрърилор ѡменéщй дин ѧсáшй фúрѣ лꙋкрърилор кꙋрце, шн съ Зúк âчéстѣ лꙋкрърй ѡменéщй.

§. 16.

Йръ Сжнт оꙋнїй, карїй Зúк, кꙋм къ пентрꙋ âчѣм Сжнт лꙋкръриле бꙋне, пентрꙋ къ Дмнезꙋ ле порꙋнчéще, йръ рéле Сжнт, пен-

пентрꙋ къ дм҃незе́ꙋ ле ѡ҃прѣще, ѧтѫта, кѫт поате причина, шѝ рацїм, пентрꙋ че е҃сте бꙋнъ, сав рѣ лꙋкра́рѣ, сингꙋр вом лꙋй дм҃незе́ꙋ съ фіе.

§. 17.

Дѝнтрꙋ тѣле пънъ ѧкꙋм зѝсе, вей пꙋтѣ ѫцелѣце ѧчесте ма́й жос пꙋсе.

а.) Кꙋ фїѣще ка́рѣ лꙋкра́ре фирѣще сѫнт легáте, шѝ оу҃ните ѫдемнꙋрй, ка́ре мѝшкъ пре фїѣще ка́реле ѧ ѡ҃ пофтѝ, сáꙋ ѧсъ скърбй де м҃. Кѫчй фїѝнд, къ кꙋ фїѣще ка́рѣ лꙋкра́ре фирѣще сѫнт оу҃ните, шѝ легáте де ѧчéл фѣлю́ де лꙋкрꙋрй, ка́ре пре стáтꙋл нострꙋ сáꙋ май десъвършѝт, сáꙋ май де несъвършит ѫл фак (11.) шѝ ѧчесте лꙋкрꙋрй сáꙋ сѫнт бꙋне, сáꙋ рѣле (12.) м҃ръ бинеле ѡрй ѫ че лꙋкрꙋл кꙋноáщем, е҃сте ѫдéмн, ка съ пофтѝм ѧчéл лꙋкрꙋ, шѝ де рѣꙋл, ка́реле ѧфлѫм ѫ лꙋкра́ре съ не ферим: Дѝнтрꙋ ка́рѣ оу҃рмѣзъ, кꙋм къ кꙋ фїѣще че лꙋкра́ре сѫнт легáте, шѝ оу҃ните ѫдемнꙋрй, ка́ре не мѝшкъ, шѝ не фак сáꙋ съ пофтѝм лꙋкра́рѣ, сáꙋ съне ферим де м҃. Ѧдекъ кꙋ ѫфрина́рѣ, шѝ кꙋ кꙋмпътá-

BIBLIOTECA ACADEMIEI

рѣ ашѣ де мѫлте бѫнътъцй сѫнт легате, шй оуниите, кѫм ѣ бѫкѫріа минцїй, сънтатѣ трѫпѫлѫй, цинѣрѣ авѣрилор, шй а чинетїй, шй фмѫлцирѣ лор, авѣстѣ дѣкъ ле кѫноашем, не фдѣмнъ, шй не мишкъ пре ной, ка съ цинем кѫмпътарѣ, шй съ ѡ пофтим. Ѥр нѫ некѫмпътарѣ токма фпротивъ ѣсте, бѫне доамне, кът демѫлте рѣле сѫнт оуниите, шй легате кѫ ѭ, адекъ: неодихнирѣ кѫношинцїй, дезнадѫждѫирѣ, боале, слъбичѫнй, съръчіе, пїердерѣ нѫмелѫй бѫн, шй алтеле. Кăре рѣле де ле ва Сокоті нешине бине, шй алес, фл вор фаче, ка съ фѫгъ де некѫмпътарѣ.

в.) Де анѫй вѣхй пентрѫ че Философїй Зик, кѫм къ лѫкрарѣ бѫнъ дин Сине те траце ка съ ѡ ѭвѣщй, шй съ ѡ пофтещй, шй лѫкрарѣ чѣ рѣ дин Сине те фаче, ка съ те Скърбещй, шй съ фѫцй де ѭ. Къ фїинд къ фтѣще че лѫкраре бѫнъ, сѫнт фдѣмнѫрй, кăре не мижкъ, шй не траг пре ной, ка съ ѡ пофтим: шй фтоатъ лѫкрарѣ чѣ рѣ сѫнт фдѣмнѫрй, кăре не фдѣмнъ, съ нѫ ѡ фачем, шй не аратъ оуржѫнѣ ѣй, шй не фак Сине Скърбим, шй

Съ не ферим де ѣ. Ам҃вѣ ёсте, кꙋм къ поатъ лꙋкрáрѣ бꙋнъ ѧтрꙋ ăчел кúп, шѝ де ăчел фѣлю ёсте, ка съ пóатъ ăцицà пóфта, шѝ съ ѡ шѝ ăцúцъ, нꙋман де вóм кꙋнóаще кїáр, шѝ ăлéс бúнеле, кáре ёсте ѧ трѫнса. Їăр ѧпротúвъ ѧ фїéще кáрѣ лꙋкráре рѣ, ёсте чéва, кáрѣ дѣкъ вéде ѡмꙋл, нꙋ пóате съ нꙋ лáпеде ăвѣ лꙋкráре, шѝ съ нꙋсъ скърбéскъ де ѣ, деврѣ ѧцелепцéще съ фáкъ

Сфънт оꙋнїй, кáрїй зúк, кꙋм къ ѧвъцътꙋра нóастрă ăчáста нꙋ ё ăдевърáтъ, пентрꙋ къ ведém, къ мꙋлцй сфънт, кáрїй кꙋ пóатъ порнúрѣ съ пóартъ спре лꙋкрърй, кáре ăдевърáт сфънт рѣле, шѝ оꙋржте, шѝ стрикътóаре: їăр де чéле че кꙋ ăдевърáт сфънт бꙋне, шѝ фолоситóаре, фꙋг, шѝ съ ферéск.

Ла ăчáста рспꙋндем нóй, шѝ зúчем, кꙋм къ мꙋлцй сфънт, кáрїй фꙋг де чéле бꙋне, шѝ пофтéск чéле рéле: Ѩ ăчáста нꙋ рстóарнъ, нúчй стрúкъ ăдевърꙋл ѧвъцътꙋрїй нóастре. Къ нúчй нóй нꙋ зúчем, кꙋм къ тóт дѣꙋна пофтéще нещй-

не лꙋкра́рѣ чѣ бꙋнѫ, чи нꙋмай а̑тѫта зи-
чем, кꙋм кѫ лꙋкрꙋ́риле чѣле бꙋне а̑ꙋ ѫ сѝ-
не ѡ̑аре че, ка́рѣ май пре а̑мъръ́нтꙋл де
са́р ведѣ, минꙋна́т а̑р мижка́, ши а̑р а̑ци-
ца́ пре ѡ̑рй чине, ка съле ю̑бѣ́скъ, ши съ
ле пофтѣ́скъ. Ѓа̑р пентрꙋ че нещи́не нꙋ
тот дѣ́ꙋна пофтѣ́ще а̑чѣ́стѣ, причина е̑́-
сте, кѫ мꙋлцй а̑ꙋ бре́ѳ пърѣ́ре прежꙋдека́-
тъ, а̑деѫ кꙋм а̑ꙋ ѫвъца́т, ши кꙋм йса́ꙋ
пърꙋт ѡ̑да́тъ, ши а̑по́й нꙋ бо́р съ май
чѣрче а̑шѣ, а̑ꙋ нꙋ а̑шѣ е̑́сте лꙋкрꙋ́л, ка́рѣ
стрѝкѫ жꙋдека́та чѣ а̑деѫра́тъ, ши а̑шѣ
ѫтꙋнека́цй а̑ꙋ ѡ̑кїй мѝнцїй, кѫт нꙋ по́т
ѝне ведѣ, че е̑́сте ѫ лꙋкра́рѣ а̑деѫра́т бꙋн,
ши фрꙋмо́с: чи рѫ́ꙋ жꙋдекѫ́нд, Сокопе́ск,
кꙋм кѫ лꙋкра́рѣ чѣ рѣ ле е̑́сте май бꙋнѫ,
ши май де фоло́с. Са́ꙋ а̑шѣ са́ꙋ бирꙋ́нт
де па́тимиле са́ле, ши де рѫ́чꙋта́те, кѫт
май боѣ́ск а̑ а̑лѣ́це чѣле че плак симцирѝ-
лѡр, ши па́тимилѡр прꙋпѣ́шй, де кѫт фе-
ричи́рѣ чѣ а̑деѫра́тъ, ши спато́рникъ.

Ă д а о́ ц е р е.

Т кáрѣ май кѣáр сѫ тѫкѹéск оу̑неле лѹкрѹри̑, кáре сѫ цúн де â чáстѫ ѩвѣцтѹрѫ.

а) Лѹкрáрѣ е̑сте де дóаш фéлюри̑; Оу̑на е̑сте сѹфлетéскѫ, кáрѣ прин сѹфлет фáче сѫ лѹкрéзѫ, кѹм е̑ â нѣви̑, шѝ â оу̑рѫ: шѝ âчáста сѫ зúче лѹкráре дин лѹкрѹ. Ăлта е̑сте трѹпéскѫ, кáрѣ кѹ трѹпѹл сѫ фáче, кѹм е̑ â ворви̑, â оу̑мелă. Шѝ âчáста сѫ зúче лѹкráре дин âфáрѫ.

в.) Ăфáрѫ де âчéстѣ, лѹкráрѣ сѫ зúче ѩкѫ фирéскѫ, сáѹ трѣбѹинчóасѫ. Ăчáста кѹм май сѹс (б) âм зúс, нѹ стѫ ѩ пѹтéрѣ, шѝ ѩ вóм ѿмѹлѹ̑, чѝ кáѹтѫ сѫ фíе, сáѹ фѫрѫ де лѹóаре âмúнтѣ, шѝ фѫрѫ де вóлничíе сѫ фáче, кѹм е̑сте âмистѹи́рѣ бѹкáтелор ѩ рáнѫ. Ăшѣ шѝ пóфта, шѝ мънúм де мѹлте ѿрѝ тóатѫ вóа ѿ ѩ тóарче, шѝ май ѩнáинтѣ де â лѹоà сáма ѿ âпѹкѫ. Ăшѣ Йдеиле, шѝ ѩкнпѹи́рнле â мѹлтор лѹкрѹрѝ неврѫнд нóѝ, сáѹ нелѹ́ѫнд сáма, сѫ бáгѫ ѩ мúнтѣ нóастрѫ. Пентрѹ

ăчáста шн фáпта ѿмꙋлꙋй, сав пáтимъ съ зи́че, ăдекъ: фáпта ѿмꙋлꙋй съ зи́че, пентрꙋ къ фнрéще пꙋрчéде дела ѿм, ѧсъ нꙋ кꙋ сфáт, шн кꙋ кꙋноштинцъ, кꙋм съ кáде ѿмꙋлꙋй съ фáкъ, ка съ лꙋкрéзе ѿменéще. Їáръ пáтимъ съ зи́че, пентрꙋ къ ѿмꙋл, кънд нꙋ лꙋкръ вóлник, ăптꙋнчй ăдевзрáт пътимéще: Ăлта съ кїáмъ лꙋкрáре, сав фáптъ ѿменéскъ, вóлникъ, кáрє стъ ѧ пꙋтéрє ѿмꙋлꙋй фáче ѿ ва, ăꙋ нꙋ ѿ ва фáче, ăчáста, сав ăчéм ва фáче, шн нꙋмай ăчáстъ лꙋкráре, сав фáптъ съ ѧ пꙋтъ ѿмꙋлꙋй, ăдекъ: Ёсте вꙋнъ, сав рє, кáрє фкъндꙋ ѿмꙋл, ăꙋ фáче бúне, ăꙋ пъкътꙋéще.

г.) Дóаѡ сънт ѧчепꙋтꙋриле, шн йзвóарле лꙋкрърїй ѿменéщй: Ѧцелéсꙋл, шн вóл вóлникъ. Ăчéстє сънт дe лúпсъ съ фíе, ка лꙋкráрє съ се зи́къ, шн съ фíе ѿменéскъ, къ лꙋкráре ѿменéскъ ăчéл съ зи́че, кáрє дин ăлéцерє чє вóлникъ ă ѿмꙋлꙋй съ фáче: Дáр ла ăлéцерє чє вóлникъ, ăдекъ: ка вóлник съ ăлéгъ ѿмꙋл, трéбꙋе съ фíе вóе вóлникъ, къ ă ăлéце Ёсте ă вой май мꙋлт оꙋн лꙋкрꙋ, де кáт

ălт лꙋкрꙋ, ăшѣ дăръ шн̀ ла лꙋкрăрѣ ѡменѣскъ трѣбꙋе съ фіе воѐ волникъ. Дінтрꙋ ăчăста вѣзй, кꙋм къ шн̀ ѯцелѣꙋл трѣбꙋе съ фіе: къ вóл нимик нꙋ пóате ѡвй, нічй ăлѣце, кăрѣ мăй ѯнăнте съ нꙋ кꙋноаскъ. Йръ фїнд къ кꙋнощінца пꙋрчѣде дин ѯцелéс, трéбꙋе, ка шн̀ ѯцелéꙋл съ фіе ѯчепꙋт, шн̀ йзвóр ă лꙋкрърїй ѡменéщй.

д) Фїнд дăръ къ лꙋкрăрѣ ѡменѣскъ трéбꙋе съ фіе брꙋтъ, ăдекъ волникъ, шн̀ де бꙋнъ воѐ, де ăмжндóаш ăчѣстѣ, ăдекъ: де врѣре, шн̀ де волничіе съ кăде съ фăчем бóрѣ. Брꙋт съ зîче тóт, ѡрй че кꙋ кꙋнощінцъ, шн̀ кꙋ ѯцелѣцере пꙋрчѣде дин воѐ, сăꙋ дин плекăрѣ воїй, дінтрꙋ кăрѣ съ вѣде, кꙋм къ дóаш трéбꙋе съ фіе, кă лꙋкрăрѣ съ се пóатъ зîче брꙋтъ.

а.) Ка лꙋкрăрѣ чѣ брꙋтъ съ рѣсăръ дин ѡăре че плекăре, шн̀ лꙋкрăре ă воéй, прйн кăрѣ съ ѡсибѣще де лꙋкрăрѣ чѣ сйлникъ, кăрѣ де сйлъ трéбꙋе ă ѡ фăче. в.) Съ пꙋрчѣхъ дин кꙋнощінца ѯцелéсслꙋй, ка съ пóатъ кꙋноáще лꙋкрꙋл, кăрел врѣ, сфършйтꙋл, стѣрнле ѯпрежꙋ, шн̀ пóате

ѧлтеле, кáре фáк, ка лꙋкрáрѣ съ фіе ѡ-менéскъ, ѧдекъ: бꙋнъ, сáꙋ рѣ.

Є.) Лꙋкрꙋрíле оу҃нале сънт врꙋте ѧ сúне, ѧлтеле ѧ причúнъ, ѧ сúне сънт, кънд бéй, мънчй: бáцй, тáй чéва, шн ѧлтеле ѧсеменѣ, ѧдекъ: кънд тꙋ ѡблꙋ воéщй, шн фáчй ѧчéл лꙋкрꙋ. Лꙋкрꙋрíле чéле ѧ причúнъ воúте сънт, кънд тꙋ нꙋ ѡблꙋ воéщй ѧ фáче ѧчéл лꙋкрꙋ, ѧсъ май ѧнáинте вéзй, кꙋм къ ва оу҃рмà дин причúна, кáре ѡ пꙋй, ѧдекъ чел че дъ сáбїе челꙋй небꙋн, сáꙋ челꙋй бéт, кънд éсте мънїóс, де кáреле май ѧнáинте вéде, къ дéй ва дà сáбїа, ва ѡморъ пре ѧлтꙋл, ѧчéста ѡблꙋ врѣ съ дѣ сáбїа, мъкáр къ ѡблꙋ нꙋ врѣ съ ѡмóаръ пре ѧлтꙋл, ѧсъ ѧкꙋрмъзúщй, сáꙋ лъпꙋрúщй, кꙋм зúк Философїй, шн ѧ причúнъ врѣ съ ѡмóаре пре ѧлтꙋл, пентрꙋ къ врѣ причúна, дúнтрꙋ кáре вéде, къ ва оу҃рмà мóарте. Дúнтрꙋ ѧчáста сáꙋ нъскꙋт ѧчáстъ ѧ҆ѣїóмъ: чел че вóлше причúна, вóлше шн лꙋкрáрѣ, сáꙋ фáпта, кáрѣ май ѧнáинте ѡ вéдѣ, къ ва оу҃рмà дúнтрꙋ ѧчѣ причúнъ. ѧ҆шѣ дéкъ май ѧнáинте вéде нещúне, къ дéка

съ ва ѯѣхта, ва ѡморѫ пре ѧлтъл, ѧъ ва кърви, ѧчѣста нъмай ѯпричинѫ, ѩръ нъ ѡ-вълъ врѣ съ фѧкѫ моарте, сав кървїе, кѫ ѣл ѡвълъ врѣ нъмай съ се ѯбѣте, фїинд кѫ чел бѣт нъ кънóаше кѫ фаче ѯпротива лецїй.

5.) Ѧъкрїиле ѩрѫшїй оѫнеле ѯтрадїне сѫнт фъкѫте, ѧлтеле сѫнт съферите. Ѣле ѯтрадїне фъкѫте сѫнт, кѫнд нещїне ѯтрадїне врѣ, шї кѫ щїнцѫ фаче вреш ѧъкраре. Ѣле съферите, сѫнт, кѫнд нещїне нъ врѣ, ка ѣл ѯсъшїй съ фѧкѫ ѧчѣ ѧъкраре, ѯсѫ съфере пре ѧтъл съш фѧкѫ, шї мѫкар кѫ ѧр пътѣ, шї ѧр требъї съл ѯпѣдече, чї нъ ва. Де ѧчѣста съ цїн пѫкателе чѣле стрейне, кáре сѫнт дела ѧлцїй фъкѫте, шї пáгъвеле чѣле фъкѫте вечїнилор, кáре нóй пътém, шї ѧр требъї съле ѯпедекém, ѯсѫ пентръ лѣнѣ, сав пентръ ръспáтѣ нóастрѫ нъле ѯпедекém.

3.) Врѣрѣ чѣ де плїн, шї де съвѫршїт ѣсте, кáрѣ рѫсáре дин кънощїнцѫ плїнѫ, шї де съвѫршїт. Врѣрѣ сав войрѣ чѣ, кáрѣ нъ ѣсте де плїн, шї де съвѫршїт ѣсте, кáрѣ рѫсáре дин кънощїнцѫ

неплинѣ, кáрѣ кѹнощинцѣ нѹ ёсте де сѣвършит. Ашѣ аминтрилѣ кѹнóск прѹнчій, шй чей че привегѣѣ, аминтрилѣ бѣрбáцій, шй чéй че дормитѣѣ.

н) Неврѣрѣ ёсте де дóаш фéлюрй.

а) Ёсте, кѣнд де тóт шй ѡбелѹ сѣ апонушѣѣ воїй. в) Ёсте, кѣнд нѹ воим, пентрѹ кѣ нѹ авéм кѹнощинцѣ десфáчѣ дéспре аѹкрѹл ачéла, шй ёсте кѹм ам зис лѹкрáре аместекáтѣ, шй сѣ нѹмéще дела чéл че áре май мѹлт, адекѣ: де áре май мѹлт дин врѣре, сѣ зíче врѹтѣ, кáрѣ де áре май мѹлт дин неврѣре, сѣ зíче неврѹтѣ.

а) Волнічіа, преспе тóт борбúнд, ёсте пѹтéре алѹкрà, шй афáче несилíндѹте алтѹл. Ачáста ёсте де дóаш фéлюрй, оўна ёсте; кáрѣ сѣ зíче волнічіе фѣрѣ де сúлѣ, пентрѹ кѣ нúме силíндѹте, áѹ легáндѹте, фáчй че воéщй фѣрѣ де нічй ѡ сúлѣ дела алтѹл. Áлта сѣ зíче волнічіе алегѣтóаре, адекѣ: кáрѣ нѹ сúлеще вонà, кѣт сúй кáѹте сѣ фáкѣ чéва, чй ѡлáсѣ слóводѣ сѣ алéгѣ, чéй май плáче, шй сѣ фáкѣ, сáѹ сѣ нѹ фáкѣ. Амнадóаш ачé-

сте волинчій сънт ѫ̂м, каре лъкръ май пре ларг съ ârатъ ѫтра чел пârте â философіей, карѣ съ кіамъ Метафизика.

Де Нещіинцъ.

Карѣ нещіинцъ фâче, кâ лъкрârѣ съ нъ фіе врътъ, âдекъ: съ нъ фіе дин воѣ фъкътъ.

І) Доаш прекъм май сът âм зис, сънт ѫчепътърите, шй йзвоârъле лъкрърій ѫменещій, âдекъ: ѫцелéсъ, шй воѣ. Дела ѫцелéсъ кънощинца, дела воѣ плъчерѣ. Динтръ âчâста âлтъ éсте, кът къ причина âчел, карѣ ѫрй ѫцълéсъ, ѫрй воѣ, ѫрй âмândоаш âчéстѣ ле ѫпéдекъ, сау ле ѫпъцинézъ, фâче, кâ лъкрârѣ âт де тот, шй ѫтрégъ, âт дин пârте съ фіе фъръ де воѣ. Де âчéст фéлю де причинй сънт грешâла, шй нещіинца, каре съ ѫпротивéск кънощинцій. Сила, шй фрика, каре плъчерій воей съ ѫпротивéск. Despre âчéстѣ âкът воѣ черкâ, кът стрикъ шй ѫпédекъ врéрѣ.

аї.) Нєщі́нца є́сте а҃ нѹ а҃вѣ кѹнощи́нцѣ, а҃часта ѯ трє́й кипѹрй съ по́алте сокотѝ.

а.) Дєспре чє́л че нѹ щіє. в.) Дєспре лѹкрѹ́, ка́ре нѹ съ щіє. г.) Дєспре лѹкра́рѣ, ка́рѣ съ фа́че дин нещі́нцѣ. Дєспре чел че нѹ щіє, съ сокотѣщѣ ѯ до́аѡ кипѹрй, а҃декѣ: чел че нѹ щіє а҃ѹ а҃ре нещі́нцѣ, ка́рѣ съ по́алте ѯ҃ви́нце, шѝ а҃часта нещі́нцѣ, пре скѹрт, съ зи́че: нещі́нцѣ ѯ҃ви́нсѣ, сау нещі́нцѣ кѹ ѯ҃ви́нцере, пентрѹ кѣ чел че ѡ҃ а҃ре ѡ҃ по́алте ѯ҃ви́нце, шѝ а҃ ѡ҃ бирѹи́, шѝ а҃ ѡ҃ а҃нпѣда́ дела си́не, шѝ по́алте съ фа́кѣ съ щіє. а҃ѹ а҃ре нещі́нцѣ, ка́рѣ нѹ съ по́алте ѯ҃ви́нце, шѝ а҃часта пре скѹрт ѡ҃ зи́чем: нещі́нцѣ нєѯ҃ви́нсѣ, сау нещі́нцѣ фѣр де ѯ҃ви́нцере, пентрѹ кѣ чел че а҃ре а҃часть нещі́нцѣ нѹ по́алте съ ѡ҃ ѯ҃ви́нгѣ, шѝ съ ѡ҃ ла́педе дела си́не.

вї) Нещі́нца ѯ҃ви́нсѣ є́сте, ка́рѣ кѹ небоѝ́нца, шѝ кѹ ѡ҃стенє́ла ѡ҃менє́скѣ фіє́-

ціе чине поате, шй ёсте детор҃й съ ѡ҃ ѧ-
вингъ, шй съ ѡ҃ бирвлскъ, шй дела сине
съ ѡ҃ лапеде, шй че нѹ ціе, съ фак҃ съ
ціе. Ачаста нещинцъ м҃ръшй ёсте де доаш
фелюрй, ѧдекъ: а.) Сав ёсте пофтитъ,
шй плкѹтъ, кѹм ё҃, кънд нещине ѧпрадине
брѣ, шй пофтеще, шй ѧй плаче съ
нѹ ціе, че ёсте детор҃й съ ціе, шй ачаста
фаче, пентрѹ ка май слобод съ поатъ
лѹкра, шй фаче ѧпротива детор҃ей сале,
шй ѧ протива лецій, кѹм ё҃ де нар
брѣ нещине съ черче, шй съ ціе, ѡ҃аре зй
де пост ёсте, ав ба, шй ачаста пентрѹ
ачѣм нѹ брѣ съ черче съ ціе, ка съ поатъ
мънка де дѹлче. б.) Сав ёсте, шй съ
зиче гроасъ, шй лѣнеше, ѧдекъ: кънд
нещине нимика, сав фоарте пѹцин съ
невоеще, съ ціе, че поате, шй ёсте детор҃ю
съ ціе, кѹм ё҃, кънд нещине ар пентрѣ
че ѧтръ ѡ҃амений ѧвцаций, шй кѹ фрика
лѹй Дмнезеѹ, шй ёл сар лекуеск, съ ѧвѣ-
це, шй съ ціе, чѣле че ав҃де пре ачеций
ѡ҃амений ѧвцинд҃ѹл деспре дрептате, шй
деспре фрика лѹй Дмнезеѹ.

гї.) Нєщі́нца че́ нєлеви́нєсъ е́сте, ка́ре нєщи́не кꙋ по́алъ небои́нца, шѝ ѡ́стенѣла са̀ нꙋ ѡ́ по́алъ ле́вінце, шѝ съ щіе, че нꙋ щіе.

дї.) Нєщі́нца деспре лꙋкрꙋ́л, ка́ре нꙋ съ щіе ма́ре́ши е́сте де до́лш фѣлюрі́, еꙋ́на е́сте ши съ зи́че **нєщі́нца ле́цїй**, а̂лта а̂ **фа́птей**. Нєщі́нца ле́цїй е́сте, кънд нєщи́не нꙋ щіе ѡ́аре е́сте лѣ́це ка́ре порꙋнчѣ́ще, сав ѡ́прѣ́ще а̂ча́стъ лꙋкраре. Ѓа́ръ нєщі́нца фа́птей е́сте, кънд нєщи́не щіе, ши лꙋно́аще лѣ́цѣ, е̂съ нꙋ щіе ѡ́аре а̂ча́ста фа́птъ кꙋпри́ндеск сꙋ́пт а̂чѣ́ лѣ́це, а̂де́къ: нꙋ щіе, ѡ́аре лꙋкра́рѣ, ка́рѣ ѡ́ фа́че, сав ѡ́ ӑ́ꙋ фъкꙋ́т е̂протѝва ле́цїй е́сте, ӑ́ꙋ ба̀, мъка́р къ лѣ́цѣ ѡ́ щіе, къ е́сте. Ѓшѣ́ чѣ́л че нꙋ щіе, къ е́сте лѣ́це, ка́рѣ ѡ́прѣ́ще а̂ кꙋмпъра̀, ши а̂ цинѣ́ лꙋкрꙋ́риле чѣ́ле де фꙋра́т, а̂чѣ́ла а̂ре нєщі́нца ле́цїй. Ѓа́ръ де щіе кꙋм къ е́сте лѣ́це, ка́рѣ ѡ́прѣ́ще а̂ча́ста, е̂съ нꙋ щіе ѡ́аре а̂чѣ́сте лꙋкрꙋ́рй, ка́ре ле кꙋмпъ́ръ, ши ле цине, сѫ́нт де фꙋра́т, ӑ́ꙋ ба̀, а̂чѣ́ста а̂ре нєщі́нца фа́птей.

Єї.) Нешїинца, кáрѣ сѫ сокотѣще despre лѫкрáре, âчѣл сáѫ Єсте май ѭнáинте де лѫкрáре, сáѫ ѭпрéдѫ кѫ лѫкрáрѣ, сáѫ май пре оўрмѫ де лѫкрáре. Ѫѣ май динáинте сѫ зíче âчѣл, кáрѣ ѭтрéче âлéцерѣ воéй, âдекѫ: Єсте май ѭнáинте де че вóм âлéце, шй Єсте прíчина лѫкрáрїй, шй âфáчерїй, âшѣ кѫт де нѫ âр фй âчáстѫ нешїинцѫ, фáпта âчѣл нѫ сáр фáче. Áшѣ Єра нешїинца лѫй Кефáл ла Ѻвúдїе кáртѣ ѕ: Метаморфосéос, кѫнд пре Прокúна мѫрѣ сà, кáрѣ ѭтре кѣсй Єрà âскѫнсѫ, Єл сокотúнд, кѫ Єсте фїáрѫ ѿ âѫ ѿморхѫт, пре кáрѣ де âр фй цїѫт, нѫ ѿ âр фй ѿморхѫт.

ѕї.) Йáрѫ нешїинца чѣ динпредѫнѫ Єсте, кáрѣ дин предѫнѫ, шй де ѿдáтѫ Єсте кѫ лѫкрáрѣ, ѭсѫ нѫ Єсте м̃ прíчина лѫкрáрїй, пентрѫ кѫ фáпта, шй лѫкрáрѣ âчѣл, тóкма де нѫ âр фй âчѣ нешїинцѫ тóт сáр фáче: кѫм Є̃, кѫнд нешúне ѭтрадúне âр врѣ сѫ ѿмóаре пре врѫжмáшѫл сѫ́ѫ, шй Єшинд ла вѫнáт, нешїинд, кѫ Єл Єсте ѭтѫфе, чи гѫндúнд, кѫ Єсте ѿфїáрѫ, пѫшѫ шил ѿмóарѫ, âнѫме кѫ ѿмóарѫ пре

фїáрѫ, ѧсѫ тóкма де ár фи цѝѵт, кѫ ёл ёсте, тóт лáр фи ѿморжт.

зї) Нещїи́нца чѣ депре оу́рмѫ ёсте, кáрѣ вине дѵ́пѫ че сѫ фáче лѵ́кáрѣ, ádекѫ кѫнд нещи́не ѧтрадѝнс нáѵ врѵ́т сѫ цѝе, шѝ нѝчѝ ákѵм дѵ́пѫ че áѵ фъкѵ́т нѵ́ врѣ сѫ цѝе, кѵм ѣ, де ár мѫнкà нещи́не ѧ зѝ ѿпри́нѫ, кáрне, шѝ ёл дѵ́пѫ че мѫ́нкѫ нѵ́ врѣ сѫ чѣ́рче; áѵ сáй спѵ́е чѝнева, кѵм кѫ áѵ фóет зѝ ѿпри́нѫ. Áчёстѣ ákѵм фїи́нд спѵ́се оу́рмѣ́зѫ.

Пѵнере л.

нї.) Нещїи́нца чѣ май динаи́нте, шѝ фъ де ѣвѝнцере рѫдѝкѫ, шѝ де тóт стри́кѫ врѣ́рѣ, ádекѫ: фáпта чѣ фъкѵ́т дин нещїи́нцѫ ка áчáста ёсте фърѫ де вóе.

Áчáста áшѣ сѫ ádеверѣ́зѫ: фáпта, кáрѣ нѝчѝй ѧ, нѝчѝй прѝчина ёй нѵ́ ёсте вои́т, шѝ сѫ фáче фърѫ де кѵнощи́нцѫ, шѝ ѧ протива плъчерїй вóей, ёсте тóкма невр ѵ́тѫ, шѝ фърѫ де вóе. Дár фáпта чѣ фъкѵ́т дин нещїи́нца чѣ май дин нáинте, шѝ

шн фър де ѧвинцере Ёсте фъръ де воѐ. а.) Нѫ Ёсте войтъ, къ нѫ Ёсте май ѧнаинте кѫноскѫтъ, Ёр че нѫ Ёсте май ѧнаинте кѫноскѫт, шн щіѫт, нѣме нѫ поате вой, ѧдекъ: че нѫ кѫноаще, шн нѫ щіе нещѣне, нічй поате ѧчѣл вой. в.) Нічй причина Ёй Ёсте войтъ, къ ѧчаста Ёсте нещѣйнца чѐ май динаѧинте, шн фъръ де ѧвинцере, карѐ фаче съ фіе фаптъ фъръ де воѐ, шн ѧ протива плъчерій воей, къ де ѧр фй фост войтъ причина Ёй, ѧр фй фост шн кѫноскѫтъ, шн де ѧр фй фост кѫноскѫтъ, шн щіѫтъ, нѫ сар фй фъкѫт, чй пентрѫ нещѣйнца сѫ фъкѫт.

Пѫнере Б.

аї. Нещѣйнца чѐ де пре оѫрмъ, шн чѐ кѫ ѧвинцере нѫ ръдикъ, нічй стрікъ врѣрѐ, шн лѫкрарѐ чѐ фъкѫтъ дин нещѣйнца ка ѧчаста, Ёсте кѫ вом фъкѫтъ.

Ѧчаста съ ѧдеверѐзъ ѧтрѫ ѧчѐст кйп: пентрѫ къ ѧсашй нещѣйнца, фѣйнд къ Ёсте веній дѫпъ че сѫ фъкѫт лѫкрѫл, шн

BIBLIOTECA ACADEMIEI

кáрѣ съ пóате ѧвúнце ёсте врѣдн: âшѣ дáръ шн лѣкрáрѣ чѣ фъкѣтъ дин ѡ нещѣúнцъ ка âчáста ёсте врѣдн. Къ чел че вóлѧе прúчина, вóлѧе шн фáпта, кáрѣ оурмéзъ динтрѣ âчѣ прúчинъ, маи вжртóс де ёсте датóрѣ съ лáпеде дела сúне прúчина нещѣúнцїй, шн съ се ферéскъ де ѫ, ка съ нѣ оурмéзе дин ѫ фáпта. Âшѣ чел че вóлѧе прúчина боáлей, вóлѧе шн ѧсáшн бóала. Âшѣ дáръ чéл че вóлѧе прúчина нещѣúнцїй, вóлѧе шн нещѣúнца, шн чел че вóлѧе нещѣúнца, âчела вóлѧе шн фáпта, кáрѣ оурмéзъ дин âчѣ нещѣúнцъ. Âша дáръ, дéкъ нещѣúнца ёсте врѣдн, шн фáпта, кáрѣ вúне, шн оурмéзъ динтрѣ âчѣ нещѣúнцъ, ёсте врѣдн.

Ѣхолїон.

к.) Ка лѣкрáрѣ съ фіе врѣдн, ёстѣ дéлúпсъ съ фіе кѣнощúнцъ, къ фáръ де кѣнощúнцъ нѣсъ пóате зúче лѣкрáрѣ врѣдн. Дечѝ фїúнд къ чел че вóлѧе нещѣúнца, шн прúчина ёй, мъкáр де нѣ кѣнóлѧе фáпта, шн лѣкрáрѣ, кáрѣ вúне дин

нещи́нцъ ка а̂часта, фа́пта то́т съ зи́че врѹ́тъ, пентрѹ̀ къ нещи́нца е̂сте врѹ́тъ, нич҃й ѯпе́декъ, кѹм къ чел че лѹ́кръ дин нещи́нца чѣ кѹ ѯви́нцере, и̂нимъ ка а̂чѣ́л а̂ре, кът де а̂р ци́, нѹ̀ а̂р фа́че че фа́че, ѯсъ лѹкра́рѣ то́т е̂сте кѹ во́л, пентрѹ̀ къ ви́не дин нещи́нца чѣ дин во́е.

кѧ) Нещи́нца чѣ дин превѹ́нъ, ла оу́на дин а̂чѣ́сте до́ако съ а̂дѹ́че, къ ѡ̃морѫ́рѣ врѫжма́шѹлѹ́й ѯло́к де фїа́ръ май ѯнаи́нте е̂сте некѹноскѹ́тъ, ѯсъ де а̃и́ фи ци́ѹт, къ нѹ̀ е̂сте фїа́ръ, чѝ е̃ врѫжма́шѹл, фи́лай ѡ̃морѫ́т а̃ѹ̀ ва̀, ни́мене а̂лтѹ́л, фъръ нѹ́май тѹ̀ сѫ́нгѹр по́ци съ цїи́.

кв.) Ѡ̃аре си́ла, шѝ фри́ка фа́че, ка лѹкра́рѣ съ фїе невѹ́тъ.

Пѫнъ а̂кѹ́м а̂м гръ́нѹт де нещи́нцъ, ка́рѣ съ ѯ противѣ́ще кѹноцинцїи ѯцълѣ́сѹлѹ́й, а̂кѹ́м съ зи́чем чѣ́ва шѝ де чѣ́ле че съ ѯ противѣ́ск во́ей, а̂чѣ́стѣ сѫ́нт си́ла, шѝ фри́ка.

кг.) Си́ла е̂сте, кѫ́нд нещи́не кѹ пѹтѣ́рѣ, ѯ протива́ воей та́ле те фа́че, съ фа́чѣй чѣ́ва, ка́рѣ де нѹ̀ тѣ́р силѝ е̃л нѹ̀ а̃и́

фа́че. Дре́пт а̑че́м до́аш пре́бѹе съ фїе, ка лѹкра́рѣ съ фїе кѹ сила фъкѹпъ.

а.) Сила пре́бѹе съ фїе дела а̑лтѹл, а̑деѣ: дела прічинъ динафа́ръ фъкѹпъ. в) пре́бѹе съ фїе ѯ протива́ вое́й, а̑ше́, кѫт во́м съ се лѹпте, шѝ съ спѣ ѯ противъ, ка съ нѹ фа́къ а̑че́ лѹкра́ре, шѝ ла ѡ ѯтъмпла́ре ка а̑ча́ста по́атъ лѹкра́рѣ, шѝ фа́пта чѣ фъкѹпъ де ѡ сила ка а̑ча́ста съ зи́че, шѝ е̑сте фа́ръ де во́е: къ, ка съ фїе че́ва кѹ во́м, пре́бѹе съ фїе Сло́водъ, шѝ во́лника плъчѣрѣ во́ей.

кд.) ѯ̑съ во́м ѯкѫт е̑ ла лѹкрѣ́риле чѣ́ле дин лъѹнтрѹ ни́ме нѹ ѡ по́атъ сили, къ ни́ме нѹ по́атъ кѹ сила фа́че съмѝ пла́къ, че нѹмѝ пла́че, съ врѣ́ѹ, че нѹ врѣ́ѹ, мъка́р къ динафа́ръ мъ по́атъ сили съ фа́къ че нѹ врѣ́ѹ, ѿа́ръ во́м то́т лѹпъхндѹсъ рѣмъ́не, шѝ ѯ противъ стъ́нд, дин ка́рѣ съ вѣ́де, кѫт де а̑деѣра́тъ е̑сте зи́съ лѹѝ а̑рїан ѯи е̑пикпет ка́ртѣ 4. ка́п 12. во́ѣй а̑лтѹл ни́ме нѹ е̑сте стъпъ́нѣ. Ѿа́ръ веде́м, кѹм къ во́ей съ по́атъ фа́че сила, ѯкѫт е̑ ла лѹкрѣ́риле чѣ́ле динафа́-

рѫ, кѫ поате нещинє сѫ цїе кѹ сила пре
ѧлтѹл, шн сѫй ѧпѣдече пѹтѣрѣ сѫ нѹсѣ
мѝще, шн сѫ нѹ фѧкѫ дѹпѫ плѫчѣрѣ воей,
шн сѫ нѹ лѹкрѣзе че врѣ, чн ѧшѣл поате
силн, кѫѓ сѫ фѧкѫ тѡкма че ѐсте ѧ проти-
ва воей сале, шн сѫ лѹкре, че нѹй пла-
че. Ѧшѣ поате нещинє ѡпрн, шн кѹ сила
цинѣ мѫна та, сѫ нѹ ѡ поцй тѹ ѧтинде
ла вѹкателе, карецй плак, шн врей сѫ
мѫнчй дин ѧле, ва ѧкѫ поате кѹ сила сѫ
цїѡ пѹе ѧфок, сѫ ѧрѫ, мѫкар кѫ цїе
нѹцй плаче ѧчаста, нчй воецй ѧчаста,
шн вола та пѹрѹрѣ сѫ лѹптѫ, шн сѫ ѧ
противѣще, ка сѫ нѹ фѧкѫ ѧчаста.

кє.) Ла силѫ сѫ ѧдѫшгѫ фрнка, ѧ-
рѫ фрнка ѐсте тѣмерѣ, шн спанма минцїй
пѣнтрѹ рѣѹл чѣл де ѧкѹм, сѧѹ пѣнтрѹ чѣл
че ва сѫ фїе, фрнка ѐсте де доаш фѣлурй,
оѹна ѐсте фрнкѫ грѣ, ѧлта фрнкѫ оѹшоарѫ
сѫ зйче, кѫнд ѐсте грѣ, шн кѫнд ѐсте
оѹшоарѫ фрнка, сѫ поате шн, девй со-
котн. а) Гроазѫ рѣѹлѹй, кáре кѹптѫ сѫл
пцáскѫ чѣл че ѧре фрнкѫ. б.) Фрнкл ѡмѹ-
лѹй чѣлѹй че ѧре фрнкѫ, кѫ ѧчѣлаш рѣѹ ла
оѹнѹл поате фн оѹшор, ла ѧлтѹл грѣѹ,

ѧдекѫ девей лови кѫ палма преспе фаць пре ѿмѫл чел де чинспе, карале ёспе ѧчева боёрїе, сѧѫ дерегпторїе, май грёѫ рѫѫ ёспе, декѫт де ѧй лови пре оӱн прос. Преспе пот ши де ѿбще грѫнд, ѧчѣл сѫ Сокотёще фрикѫ грѣ, карѣ каде ѧ ѿм Спатор̈ник, ѧдекѫ: кѫнд ѧпѫта ёспе фрика де маре, кѫт нещине нѫ ѿ поапте депѫрта, ши ѧбапте дела Сине, ши сѫ ѧ противёще вовй Сале, ши гроазѫ ѧпѫта ёспе, кѫт ѧжѫнце, ка сѫ Спарїе ши пре ѿмѫл чел Спатор̈ник, ши сѫл мище, сѫ факѫ чева, че, де нѫ ар ѧвѣ ѧчѣ фрикѫ, нѫ ар фаче. ѦПпра чел кип ёспе фрика мор̈цїй, ѧ пїердер̈ій вреѫнѫй мѫдѫлар̈ѫ, ѧ нѫмелѫй ѫѫн, сѧѫ ѧ пїердер̈ій ѧвѫцїнлор, ши фрика робїей грѣле, ши ѧлтеле ѧсѣмене. Фрикѫ оӱшоарѫ сѫ Сокотёще, карѣ каде нѫмай ѧ ѿмѫл чел нестатор̈ник, ши оӱшор, ѧдекѫ: карале лѣѫне, ши кѫржнд сѫ мѫпѫ. ѦШѣ фрикѫ оӱшоарѫ ёспе, де цар порѫнчи чинева чева, ши ар зиче, де нѫвей фаче ѧчаста вей фи ѿ зи, сѧѫ доаш ѧпжне, ши ѧ ѧпѫ нѫмай, ши ва требѫи сѫ лѫкрѣ ѦПпрѫ ѧчѣле зиле.

кѕ.) Алта сѫ зиче фрикѫ дрептѫ, кѹм ѥ, де аи фи деторю кѹива, ши нѹ аи врѣ сѫ плътѣщи, иарѫ ачела тр фрика сай плътѣщи, ши тѹ де фрикѫ аи плъти, макар кѫ де нѹ цар фи фрикѫ нѹ аи плъти.

кз) Алта ѥсте фрикѫ недрептѫ, кѹм фаче лотрѹл, ши хоцѹл, ши тълхарюл, кънд фаче пре кълъторю де фрикѫ сай дѣ че аре.

ки) Алта ѥсте фрика чѣ май дин-наинте, карѣ стрѣче лѹкрарѣ, ши ѥсте причина ей, кѫ м мишкѫ пре ѡм сѫ фаѫ чева, прекѹм ѥ фрика, карѣ фаче пре негоцитор сѫши арѹнче негоцѹл маре, ка сѫ нѹ стѣче ши ѣл стѹши. Алта ѥсте фрика чѣ дин преѹнѫ, карѣ нѹ мишкѫ пре ѡм сѫ факѫ чева, чи нѹмай дин-преѹнѫ, адекѫ: ѡдатѫ кѹ лѹкрарѣ ѥсте, кѹм ѥ, кънд фѹрѫ нещине кѹ фрикѫ, пентрѹ кѫ сѫ тѣме сѫ нѹ ле принѕѫ фѹрънд.

кѧ.) Дрепт ачѣл алтѫ ѥсте а фаче чева дин фрика чѣ май дин-наинте, карѣ аѹ стрекѹт пре фаптѫ, ши аѹ фост причина фаптей. Алтѫ ѥсте а фаче чева кѹ фри-

кѫ, кѫнд фрика нѫ ёсте причина лѫкрърій, шй ѫ фаптей, чй нѫмай ѫпревнѫ ёсте кѫ лѫкрарѣ, шй кѫ фапта. Ѫкѫм ёсте ѫтребаре ѿаре фрика чѣ май диннаинте, шй карѣ ёсте причина фаптей, шй ѫ лѫкрърій фаче, ка фапта шй лѫкрарѣ сѫ фіе фърѫ де воѣ?

Пѫнерѣ.

л.) Фрика нѫ рѫдикѫ, нічй стрікѫ врѣрѣ, ѫдекѫ нѫ фаче, ка фапта сѫ фіе фърѫ де воѣ, мікар кѫ фоарте мълці невръре пресарѫ, шй ѫмѣстекѫ, ѫтѫта, кѫт фаче, ка фапта сѫ нѫ фіе де тот кѫ воля.

Партѣ чѣ дин тжй сѫ ѫдеверѣзѫ: Ѫчел лѫкрѫ ёсте врѫт, шй дин воѣ, каре сѫ фаче кѫ кѫнощінцѫ, шй кѫ ѫмплѣцере, шй каре сокотінд тоате стрінле ѫпрежѫр, чѣ сѫ ѫтжмплѫ ѫтѫнчй, ёсте дѫпѫ плъчѣрѣ воѣй. Дар фапта чѣ фкѫтѫ ѿрй де фрикѫ маре, ѿрй де фрикѫ мікѫ, ѿрй де фрикѫ дрептѫ, ѿрй де фрикѫ недрептѫ, нѫм ё, кѫнд негоциторіл пентрѫ

фрíка мóрцíй ậрꙋнкъ негóцꙋл ѫ мáре, нꙋмай съшй пóатъ цíнѣ вíаца. Ậчáстъ ậрꙋнкáре ậ негóцꙋлꙋй ѫ мáре, негоцитóрюл ѿ фáче кꙋ кꙋноꙗíцъ, шй кꙋ ѫцълѣцере, шй кꙋнóаꙗе сфършитꙋл пéнтрꙋ че фáче ậчáста, ậдекъ: кꙋнóаꙗе къ фáче ậчáста, пéнтрꙋ ка съ скáпе де перíре, шй къꙋжнд ла стърíле ѫпрежꙋр кáре съ ѫтъмплъ ậтꙋнчй, ѫкáре нꙋ пóате ậминтрíлѣ скáпа де перíре, ậтꙋнчй ậрꙋнкáрѣ негоцꙋлꙋй ѫ мáре ѣсте дꙋпъ плъчéрѣ вóей, къ де вóл сă ậлѣце ръꙋл чéл май мíк, ка съ скáпе де ръꙋл чéл май мáре.

ла.) Ậдóаꙗ пáрте, ậдекъ: кꙋм къ лꙋкráрѣ ậчѣл, кáрѣ де фрíкъ съ фáче, ѣсте ậместекáтъ кꙋ чéва неврéре, ậшѣ съ ậдеверѣзъ: лꙋкráрѣ ậчѣл бíне съ зíче, шй съ жꙋдекъ, кꙋм къ ѿáре кꙋм ѣсте фъръ де вóе фъкꙋтъ, кáрѣ ậре чéва неврéре, шй неплъчére ậместекáтъ, ậдекъ: кáрѣ вóл нꙋ ѿ фáче бꙋкꙋрóс, ậшѣ кът де нꙋ ậр фй ậчѣ фрíкъ, нꙋ ѿ ậр фáче: Ậшѣ негоцитóрюл, мъкáр къ пéнтрꙋ фрíка перíрей ậрꙋнкъ негóцꙋл ѫ мáре, ѫкъ ậр врѣ съ нꙋ фíе ậчѣ фрíкъ, ка съшй пóатъ цíнѣ не-

гóцѫл. Ашѣ дáр лѫкрáрилє, кáрє дин фрúкѣ сѫ фáк, фóарте мѫлт сфнт фѫрѣ дє вóє, ѥр нѫ дє тóт сфнт фѫрѣ дє вóє. Кѫ сокотúнд прúмеждїа, ѧ кáрѣ ѥстє негоцúторюл, ѥл дє тóт майврѣ сѫ ѧрѫнчѫ негóцѫл ѧ мáре, дє кáт сѫ сє ѧнѣчє ѥл.

Сѫ рѫспѫнде ла ѿáре чє ѧдоúрѫ.

лв.) а.) Лѫкрáрѣ чѣ дє фрúкѣ фѫкѫтѫ рѫсáре дин неврéре, шѝ ѥстє дє тóт фѫрѣ дє вóє, ѧдекѫ: ѧрѫнкáрѣ негóцѫлѫй ѧ мáре, пéнтрѫ ка сѫ скáпє дє мóарте, ѥстє прєстє вóм негоцитóрюлѫй. Ашѣ дáр шѝ ѧрѫнкáрѣ негóцѫлѫй ѧ мáре, кáрѣ рѫсáре, шѝ вúне дин ѧчáстѫ прúмеждїє фѫрѣ дє вóє, дє тóт ва фѝ фѫрѣ дє вóє. Ашѣ лѫкрáрѣ, кáрѣ вúне дела прúчинѫ требѫинчóасѫ, кáрѣ прúчинѫ требѫє сѫ фіє, ѥстє требѫинчóасѫ, ѧдекѫ: трéбѫє сѫ фіє, шѝ нѫ ѥстє волúнкѫ.

Рѫспѫнс. Мѫкáр дє ѧчáстѫ требѫúнцѫ, шѝ прúмéждїє ѥстє дє тóт фѫрѣ дє вóє, ѧсѫ ла ѿ ѧтáмплáре ка ѧчáста, чéл чє ѥстє ѧтрѫ ѧчѣ требѫúнцѫ, шѝ прúмéждїє ѧре пѫтéре, шѝ вóє волúнк ѧ ѧлтцѫ

оуна дин трў ачёстѣ, адекъ: негоцитóрюл
пóате ёл вóлник алёце, ăў съ ăрўнче не-
гóцюл ѯ мáре, ăў съ нўл ăрўнче. Ăшѣ
дăръ ла ѡ ѯтѫмплáре фъръ де вóе, шн ла
ѡ примеждїе ка ачáста пóате съ ăлёгъ,
шн съ фáкъ кў вóм, ăў оуна, ăў ăлтă,
мъкăр де примéждїм, шн ѯтѫмплáрѣ ачём
фъръ де вóм лўй сáў ѯтѫмплáт. Ёăръ ѯ-
тръ лўкрáрѣ, кăрѣ вúне дела причúнъ тре-
бўинчóасъ, сáў кăрѣ требўе съ фіе ёсте
ѡсибире. Къ ачёл съ зиче лўкрáре вóлни-
къ, кăрѣ вóлник нешине ѡ фáче, дăр дёка
причúна ёсте требўинчóасъ, нў пóате фн,
ка лўкрáрѣ ёй съ нў фіе требўинчóасъ.

в.) Ѵе съ фáче дúн фрúкъ, съ фáче
ѯ протúва пăчёрїй воéй, ăшѣ дăр нў ёсте
дúн вóе. Ачáста съ ăдеврёзъ дúн ѯтрú-
стáрѣ, шн дúн сўпърáрѣ ѡмўлўй, кăреле
де фрúкъ лўкрёзъ, къ ачёстѣ, ăдекъ: ѯтрú-
стáрѣ, сўпърáрѣ, шн ăлтеле ка ачёстѣ сънт
сёмнеле неврёрїй.

Рáспўнс. Ѵёле че съ фăк дúн фрú-
къ грѣ, ăдевърáт ёсте, къ ѡăре кáтва съ
ѯпротивéск пăчёрїй воéй, ѯсъ нў де тóт,
шн де плúн сънт ѯ протúва воéй. Ăшѣ

чél болнáв бѣ лѣкѹрй, кáре ѿаре кѫтва сѫнт
ѫ протúва плъчéрїй вóéй лѹй, шй тóт дé
вóе ле бѣ, шй бъѹтѹра сѫ зйче врѹтѫ: мѣ
рѫ кѹм кѫ чél че фáче чéва де фрúкѫ, ёс
сте прúст, âчáста нѹмай âпѫта фáче, кѫ
âрáтѫ, кѹм кѫ фрúка âмéстекѫ шй ѿари
че небрéре.

г.) Фáптачѣ фъкѹтѫ дúн нещтúнца
чѣ нелвúнсѫ, шй май дúннаúнте ёсте дé
тóт, шй де плúн ѫ протúва плъчéрїй вóéй.
Âшѣ дáрѫ шй фáпта, кáрѣ сѫ фáче дúн
фрúкѫ: кѫ прекѹм нещтúнца âчáста, âшѣ
шй фрúка чѣ май дúннаúнте ёсте фърѫ дé
вóе, шй ёсте прúчина лѹкрърїй, шй â фáп
тей.

Рѫспѹнс. Ѻснéре, ёсте ѫтре âмѫнáош âчéстѣ: кѫ нещтúнца скóате âфáрѫ
пре кѹнощúнцѫ, кáрѣ кѹнощúнцѫ трéбѹе
сѫ фíе, ка фáпта сѫ пóатѫ фй врѹтѫ: мѣ
рѫ фрúка нѹ скóате âфáрѫ пре кѹнощúнцѫ.

д.) Уе сѫ âлéце дúн плъчéрѣ вóéй,
трéбѹе сѫ фíе ѿаре че лѹкрѹ бѹн: дáр âр
вúнкáрѣ негóцѹлѹй ѫ мáре нúчй оу̯н лѹкрѹ
бѹн нѹ̈ѫ пóате зйче.

Răspŭns. Trébŭe să fie, să dz tót, shi dz plin, să nŭmai kŭ véba âlxtŭráre, shi âsămănáre bŭn, nu kŭ tót dzŭna dz tót, shi dz plin bŭn. Ârŭnkâ-rz negóciălŭi ș mâre Sokotindŭm kŭm kz Ésте mizlocire âshi pŭtz cinz vĭâța, ŭâre ce lŭkrŭ bŭn, shi âlxtŭrindŭm, shi â-sămănindŭm kŭ móartz, kârz trebŭe să ŭ pâțz, dz nŭ bă ârŭnkă negóciă, să mârfa ș mâre, Ésте ŭâre ce lŭkrŭ bŭn, să kŭ âdevărât Ésте mai mik rŭ dekât pĭârderz vĭéții.

Є.) Țél ce dim frikz grz kâlkz lézz, Ésте nevinovât, dar nevinovât nŭ âr pŭtz să fie, dzka frika nŭ âr fače, ka âțéle lŭkrări shi fâptе, kâre dim frikz pŭrzd, să fie fără dz boé. Kz țél ce dim frikz grz ș zi dz post mănkz kârne, nŭ pzkătŭéșe.

Răspŭns. Măkâr kz frika țz grz ș pŭținézz vina, ș nŭ măntŭe pre ŭm dz toate vina: pentrŭ âțél vine să kade â ŭșini ș tre porŭnșile țéle firésчi, dă-nezeésчi, shi ș tre țéle ŭmenésчi: țél ce

BIBLIOTEKA ACADEMIEI

кáлкъ лéцѣ фирїй, шѝ âлтїй дмнезéй нй
Éсте фъръ де винъ, мъкáр де шѝ де мáре
фрúкъ âй кълкáт лéцѣ. Гîръ пéнтрй къ
нй цúне лéцѣ ѡменéскъ, âдекъ: пéнтрй кă
ѧ зѝ де пóст нй постéще, ка съ пóатъ
Скъпà де мóарте, чéл че нй цúне âчáстъ
лéце, нй пъкътуúще, чѝ âчáста нй вúне
дúнтрй âчéл, къ дóаръ фрúка мóрцїй âр
фáче, ка фáпта съ фíе фъръ де бóе, чѝ
вúне дúнтрй âчеста, къ лéциле ѡменéщѝ
дúн фúрѣ сà нй ѧдаторéзъ, кúнд Éсте
врещ фрúкъ âшѣ мáре, пéнтрй âчéл чéл чѝ
дúнтрш фрúкъ ка âчáста мúнкъ кáрне, нй
съ пóате зúче: къ âй кълкáт лéцѣ.

Ехолїон.

лг.) Ѡáре контрáктй, âдекъ томнé-
ла, шѝ легътýра чѣ дúн фрú-
къ грѣ, шѝ недрéптъ фъкýтъ, шѝ стóар
съ, Статорникъ Éсте, âй бà, Éсте ѧтре-
бáре ѧтръ Дáскалй, чѝ дéспре âчáста май
мúлте бóм зúче, оýнде бóм грúй дéспре
томнéле, шѝ контрáктурй.

Оаре пофта ѧ мълцѣще, сăл ѧ пъцинѣзъ вонрѣ?

лд.) Пофта Теологїй ăдѣсе ѡрй ѡ нă, ка съ ѧсамнѣзъ, кăм къ ёсте мѣскă, шй храна пъкăтълуй, сăл ѧ противирѣ трăпълуй ăсăпра дăхълуй, карѣ ѧ противире ѡ ăл ăгонисйт пъкăтăл стръмошёск, чй ной де ăчаста нă вом грй, грăмăтк Теологїй, нăр ной вом грй нă-май де ăчёл, карѣ плёкъ плъчёрѣ, шй вом чѣ симцитоаре спре врёăи бйне, карѣ кă симцйрйле съ поате прйнде. Ăчастъ пофтъ съ ѧ пăрте ѧ доаѡ пърцй: оўна съ зйче пофта чѣ май дин наинте, карѣ кă лăкрăл чёл симциторй, чёл ăре ѧнаинте, май ѧнаинте де че вомще съ дещёптъ, шй съ ăцйщъ, шй ăшѣ ăпой вом съ плёкъ съ плинёск, че пофтёще, ăдекъ: дёкъ нещйне вăзинд врёăи лăкрă ăл ăлтăм, съ наск ѧ ёл нещѣ болдăрй симцитоаре, шй ăчёстѣ плёкъ ăпой вом, ка съ пофтёскъ ăчёл лăкрă ăл ăлтăм, шй съл фăре.

Ѧлта сѫ зиче пофта ѵѣ май пре оурмѫ, сѧѵ оурмѫтоаре, ѧдекѫ: карѣ вине дупѫ че сѫ фаче лукраре.

лѳ.) Ѧдеверат ёсте, кѵм кѫ прин пофта ѵѣ де пре оурмѫ нич нѵ крѣше, нич нѵ скаде брѣре лукрърїй, фїинд кѫ ѧчаста вине дупѫ че сѧѵ фкѵт лукраре, ши нѵ ёсте ѫ причина лукрърїй: кар де сѫ ва ѧсемна, ши сѫ ва ѧлтѵра кѵ ѧчела лукрѵ спре каре ѧцицѫ пре вое, ѧтѵнч Сокотинд лукрѫл ѧчела, ѧчастѫ пофта ёсте пофта ѵѣ май диннаинте. Ѧтребаре ѧкѵм ёсте нѵмай де пофта ѵѣ май диннаинте, ѧдекѫ: карѣ ёсте май ѫ наинте декѫт воинца ши плъчѣре воей, ши карѣ плѣкѫ пре вое, кась воискѫ, ши ёсте причина воирей. Ѧчаста ѡ ва хотърѫ ѧчаста.

Пѵнере.

Пофта ѵѣ май диннаинте нѵ ѫ пѵцинѣѫ чи ѧдаѡгѫ воирѣ.

лѕ.) Ѧдеверѣ. Воирѣ сѫ ѧдаѡгѫ дин плъчѣре воей, ѧшѣ, ка кѵ кѫт ёсте май

маре

маре плъчере воей, шй кѹноцинца ѯцълесѹлѹй май вїе, кѹ ѧтѫта шй лѹкраре Ёсте май вонтъ: дар ѧчёстѣ ѧмѫндоаѡ сѫнт, кѫнд вом дин пофтъ лѹкръ. Кънй кѫнд крёще пофта, шй плъчере воей крёще: пентрѹ ѧчаста дѹпъ кѹм дин Ёѯперїенцїѧ чѣ дин лъѹнтрѹ кѹноащем, кѹ кѫт дин май маре пофтъ лѹкръ вом, кѹ ѧтѫта май кѹ маре десфътаре, шй бѹкѹрїе съ праце спре плъчере чѣ симцитоаре. Ѧй шй кѹноцинца ѯцълесѹлѹй Ёсте май вїе: къ прекѹм пофта май маре болд шй лѹкраре фаче ѯ ѡрганеле симцирїй чёїй дин лъѹнтрѹ, ашѣ шй ѯ минте май вїе кѹноцинцъ фаче. Ашѣ даръ фъръ де ѯдомлъ Ёсте, кѹм къ прин пофта чѣ май динаинте крёще, шй съ ѧдаѡце врёре.

КАП. Б.

Де Детóрїе.

§. 18.

Пѣнѣ âкѹм âм вѣзѹт ѡ̃нєвирѣ лѹкрѣрилѡр, шй â фâптелѡр ѡ̃менеӱй, âкѹм вóм тѫлкѹй лéциле, дѹпѣ кáре тóатѣ лѹкрáрѣ сâ трéбѹе ѡ̃мѹл сѣ ѡ̃ âсѣмене, шй сѣ ѡ̃ ѧ̂токмéскѣ, ѧ̂сѣ фїйнд кѣ нѹ сѣ пóате бйне ѧ̂целéце, че Éсте, шй че пѹтéре âр лéцѣ, де нѹ вóм спѹне май ѧ̂наинте кéр шй дезвóлт, шй де нѹ кѹрáт вóм хотѣрѫ, че Éсте Детóрїл, кáрѣ Éсте кă оу̯й сѹфлет â лéцилѡр.

§. 19.

Прйн кѹвéнтѹл детóрїе мѹлте сѣ пóт ѧ̂целéце, кѣ шй кйнд м̃ нефйне дела âлтѹл ѧ̂ прѹмѹт, сѣ зйче, кѣ чéл че âѹ лѹóат ѧ̂ прѹмѹт, Éсте детóрѫ, сѣ плътéскѣ че âѹ лѹóат дела âлтѹл ѧ̂ прѹмѹт. Сѣ зйче, кѣ шй лѹй Дм̃незéѹ, шй ѡ̃менилѡр сйнтем детóрй, кйнд пѣкътѹйм âевпра лѡр, пѣнѣ че вóм фáче дестѹл пéн-

тръ пъкат, къ аше съ зиче ѫ татъл ностру, дупъ кум е ѫизводул чел греческ: шй не нарт нилю деторинле ноастре, кум ши ной ертем деторинчиларй ноцрй. й мурй ѫкъ съ зиче, къ сынтем деторй, пентру ачем шй моартя съ кемъ деторїе фиреск, деторїе де оуще а фиреи. Гйрь ной аичй прин деторїе ѫцълецем, кум къ не ѫдеторим, шй не летем слободзенїм, шй волничїм ноастрь, ка дупъ кум порунческ лециле, аша съ лукрум ши съ фачем.

Деторїм съ зиче де доаш фелюрй, адекъ: деторїе лукрътоаре, шй патимитоаре, сау деци плаче кувынтул май пре скурт, зй деторїе лукрътоаре, шй деторїе патимаше.

Деторїм лукрътоаре есте, кынд ам еу ла алтул деторїе, шй ел есте мїе деторю, шй требуе сымй плътеск.

Деторїе патимитоаре, сау патимаше есте кынд еу сынт деторю съ плътеск алтуй, адекъ: чел че ам алтул ѫ прумуть,

а̑ре детóрїе лꙋкрꙋтоаре, чéл че м̑ ѯ прꙋмꙋт, ка съ плътéски, а̑ре детóрїе пътимáше.

§. 20.

Ѯ фїéше че ѡ̑м е̑сте пꙋтéре, кáсъ врѣ съ трѣмѣскъ, шѝ а̑чáста фїéше чúне дúн е̑. перїенцїм сѣ̀ ѩ̈ѣ. Дéчѝ ка съ се ѯ пéдече мúнтѣ, ка нꙋ кꙋ мꙋлте фéлюрѝ де гѫндурѝ пꙋртѫндусъ, волúник шѝ фъръ де нúчѝ ѡ̑ сфїмлъ съ пъкътꙋмúскъ, нúчѝ ѡ̑рѝ чéѝ плáче, а̑чéл съ жꙋдече, кѫѝ е̑сте слобóд, съ кáде а̑йсъ пꙋне чéва легътꙋръ, шѝ ѡ̑прéлъ, шѝ детóрїе де а̑чéл фéлю, кáрѣ съ пóатъ ѯ дéторѝ, шѝ легá шѝ пре сꙋфлет, шѝ мúнтѣ ѡ̑менéскъ. Къ сꙋфлетꙋл нóстрꙋ, кáреле лъкꙋмúше ѯ трꙋпꙋл нóстрꙋ, нꙋсъ пóате ка ѡ̑ вúцъ легá кꙋ легътꙋръ матерїáлникъ, чѝ нꙋмаѝ кꙋ де а̑чéл фéлю де легътꙋръ, кáрѣ кáде ѯ сꙋфлет, а̑чáста а̑лта нꙋ пóате съ фíе, фъръ нꙋмаѝ а̑чéа, кáрѣ съ фáче дúн стърнúрисе, шѝ ѯ дéмнꙋрисе, кáре стърнéскъ, шѝ мúшкъ мúнтѣ ѡ̑мꙋлꙋѝ ка съ фáкъ, сáꙋ съ нꙋ фáкъ чéва. Гѝръ фїнд къ нимúка а̑лта нꙋ пóате съ фíе, карѣ съ а̑цúцъ, шѝ съ ѯ дéмне, шѝ съ стър-

нѣскъ минтѣ ѡмѹлѹй, ка съ пофтѣскъ, шй съ факъ чѣва, фъръ нѹмай ѧ кипѹнрѣ, сай йдем бинелѹй шй ѧ рѣѹлѹй: кѣр ѣсте кѹм къ ѧчѣла не ѧ деторѣзъ, шй не лѣгъ, карале де ѧчѣл фѣлю де ѧдѣмнѹрй не ѧдѹче, каре ѧдѣмнѹрй дешѣптъ вол ноастръ, ка съ пофтѣскъ бинеле, шй съ се ферѣскъ де рѣѹ, ѧдекъ: каре пре ѡм кѹ врѣѹн ѧдѣмн ѡаре кѹм ѧл праче, шйл мйшкъ, ка лѹкрѹриле, фаптеле, ѡбичѣюрнле шй нзравѹрнле сале съле ѧ дрептѣзе, шй съле ѧ сѣмене, шй съле ѧ токмѣскъ дѹпъ ѡаре че лѣце.

§. 21.

Дйнтрѹ ѧчѣстъ поцй кѹноаще, пѣнтрѹ че оѹнїй мари философй зйк, шй хотърѣск, кѹм къ деторїм чѣ лѹкрътоаре, шй оѹнйрѣ ѧ дѣмнѹрнлор кѹ лѹкрѹриле чѣле де фкѹт, сай де лъсат: къ ѧдѣмнѹрнле нимйка ѧлта нѹ сжнт, фъръ нѹмай ѧ кипѹйрѣ ѧ минтѣ ѧ бинелѹй шй ѧ рѣѹлѹй, каре фак, шй хотърѣск пре воѣ, сай съ пофтѣскъ бинеле, сай съ се ферѣскъ де рѣѹ.

§. 22.

Аѵастъ хотѣрѣре а детóрїей чѣїй лѹкрътóаре пéнтрѹ аѵѣл май вѹкрóс ѡ цинéм, къ аре маре пѹтére а фцѣлéце тóт ѡрй че съ порѹнчéце, сау трéбѹе съ се порѹнчáскъ де despre детóрїе, ши де кипѹриле, ши спицеле ей.

Кáре лѹкрѹ, ка май бине съл пóцй фцѣлéце, фїе аѵастъ пилдъ: Сокотéще а патра порѹнкъ дин чéле зéче порѹнчй алѹй Дмнезéѹ, карé аше éсте: пре пърінцй аскѹлтъ, ши чинстéще, кѹ аѵастъ порѹнкъ, сау лéце Дмнезéѹ фпрéѹнъ фдéмнѹл, кѹ кáре фкипѹще, ши пѹне фндинтé тѹпѹрѹр чéлор че аскѹлтъ де пърінцй ѡáре че бине, каре дешéптъ, ши ѡáре кѹм прáце пре éй съ аскѹлте, ши съ чинстéскъ пре пърінцй. Гїръ кáре éсте ачел бине? Адекъ: éсте вїéцъ лѹнгъ, ши прáѹ фериче фпрѹ аѵастъ лѹме, ши фчелалáлтъ вїéцъ вéчнікъ. Аѵéстé фрѹмóасе бѹнътъцй фпрéвнжнѹле Дмнезéѹ кѹ лéце, алтé, ши фдеторéще пре ѡаменй, ка съ аскѹлте де пърінцй.

§. 23.

Дин чѣле май сѹс зйсе, ѧчѣстѣ оу҃рмѣзъ.

а) Кѹ кѧт май мѹлте, шй май мáрй ѧдéмнѹрй сѫнт ѧпрéѹнáте кѹ лѹкрáрйле чѣле де фкѹт, сáѹ кѹ чѣле де лъсáт, кѹ âтѫта май мѹлт крéще деторїм.

Âдекъ: Éсте детóрй Âрхистрáтигѹл, сáѹ Генерáрюл, кáреле де ѧпърáтѹл съѹ Éсте пѹс май мáре преste ѿлсте, ка ѧръзбóй тóатъ тръїмса съ ѿ пѹ, шй примеждїйле ѧкáре вéде, къ кáпѹл, шй трѹпѹл лѹй съ âрѹнкъ, кѹ ѣрбътéскъ, шй не ѧфрѫнтъ йнимъ съле сѹфере. Ка съ фáкъ âчáста ѧл ѧдéмнъ, шйл трáце пре Éл ѧ кипѹйрѣ, сáѹ йдем, кáрѣ ѿ âре ѧминтѣ са â крединцїй, кѹ кáрѣ сáѹ легáт ѧпърáтѹлѹй съѹ: йáтъ âчáста Éсте оу҃н ѧдéмн! ла âчáста дéка съ май âдáшгъ âлтеле, âдекъ: ѧкипѹйрѣ лáѹдей, шй â мърйрей, кáрѣ ѿ ва добѫндй дин ръзбóй, шй â дáрѹрйлор, кáре лéѹ фъгъдѹйт ѧпърáтѹл, шй примеждїм съ нѹ пїáръ патрїм. Âшѣ грéмъдйндѹсе ѧдéмнѹрйле крéще шй деторїм.

в) Де рѣсáр нóлш ѫдéмнѹрй, кáсѣ фáчй сáѹ сѣ лáшй врéш лѹкрáре, нóлш детóрїе деăколш крéше, шй де сѫнт ѿсинйте ѫдемнѹриле, шй детóрїиле сѫнт ѿсинйте.

Ăдекѣ: Пéтрѹ ăѹ фѣгăдѹйнт лѹй Пáвел, кѣ банїй, кѹ кáре ѣ детóрѫ лѹй, ѫкѹтáрѣ зй ѫй ва плѣтй. Пéтрѹ ѣсте детóрѫ, кă сѫшй цїе фѣгăдѹйница, шй крединца. Кѣ дева фáче ăминтрилѣ, мѹлте рéле ѫй вóр вени, ăдекѣ: пéрде крединца, шй ѿменїă, кáре рéле ѫкипѹйндѹле шїе Пéтрѹ, сѣ ѫдéмнѣ, шй сѣ трáце, кă сѣ плѣтéскѣ лѹй Пáвел банїй, кѹ кáре ѣсте детóрѫ, шй сѫшй цїе крединца, шй фѣгăдѹйница. Ѩрѣ пѹне, кѹм кѣ Пéтрѹ кѹ жѹрмѫнт сáѹ легáт, шй сáѹ фѣгăдѹйт, кѣ ѫкѹтáрѣ зй врѣ сѫй плѣтéскѣ детóрїă, ăтѹнчй нóлш ѫдéмнѹрй рѣсáр, кáрел ѫдéмнѣ сѫшй плинéскѣ фѣгăдѹйница, ăдекѣ: ѫшй ѫкипѹйше йзбѫнда дрептăцїй лѹй Дúмнезéѹ, кѣ сáѹ жѹрáт пре нѹмеле лѹй Дúмнезéѹ, шй де нѹва плинй жѹрмѫнтѹл, дрептáтѣ лѹй Дúмнезéѹ нѹва лăса неизбѫндт: шй ѿрѣшй вéстѣ рѣ, кáрѣ сѣ нáше

дин жўрѣмѫнтўл стрѫмб. Ѫшѣ дăръ нóлѡ детóрїе Ёсте ăнчй.

г.) Демўлте сўрй съ ѯтѫмплъ де май мўлте ѯдемнўрй сѫнт шїе ѯпротївъ, кăрѣ кѫнд съ ѯтѫмплъ, съ зиче, къ ѯдемнўриле оўнўл пре ăлтўл стрїкъ. Дин ăчăстъ стрїкăре ă ѯдемнўрилор съ нăше шй стрїкăрѣ детóрїилор, ăдекъ: кѫнд ѯдемнўриле оўнеле пре ăлтеле съ стрїкъ, шй детóрїиле, кăре ръсăр дїнтрў ăчѣле ѯдемнўрй, съ стрїкъ оўнеле пре ăлтеле. Ѫшѣ ăфлъм пїлдъ ѯ М. Ăтилїе регўл Консўлўл ромѫнéск, пре кăреле принзїндўл Ăфрїкăнїй, шй цїндўл рóб ѯ Ăфрїка, Ёл сăў рўгăт де Ăфрїкăнй съл трїмїцъ ѯ Рóма, шй ăў жўрăт, къ де нўвóр да Романїй ѯдръпт пре болрїй, карїй ăў прїнс дїнтръ Ăфрїкăнй, Ёл ѯсўш ѭръ съва ѯтóарче ѯ Ăфрїка ла Кардăген. Ăчăста фъгăдўїнд Ёл кў жўрѣмѫнт, лаў слобозѫт съ мёргъ ѯ Рóма ла Сенăт. Ла Рóма Ёл дéка ăў сосїт, стă ѯкўмпънъ, рѣмѫнéва ла Рóма, ăў дўчесъва ѯдръпт ла Кардăген, къ ăвѣ ѯдемнўрй шй съ рѣмăе ла Ро-

BIBLIOTEKA ACADEMIEI ROMÂNE

ма, шѝ сѫ се ѫтóарѣ ѫнáпой ла Кáрѳаген ѫ Ѣфрúка.

Деспре сѫ пáрте ѫшѝ ѫкúпѫл фолóсѫл, кáре лáр âвѣ, де âр рѫмáнѣ ла Рóма, шѝ âр фрúнце кредúнца, кѫ кáрѣ сáѫ легáт Карѳагúнênилор, âдекѫ: âр фѝ âкасѫ кѫ мѫлрѣ, кѫ прѫнчúй, кѫ рѫденїнле, âр âвѣ боерїе, âр фѝ слобод дин грéѫ жѫгѫл робїéй. Ýúне ва зúче, кѫ âчéстѣ нѫ сúнт де фолóс. Їáрѫ деспре âлтѫ пáрте ѫшѝ ѫкúпѫл, кáт де оѫрúт лѫкрѫ Éсте â кѫлкâ Жѫрѫмúнтѫл, шѝ кѫм кѫ де нѫ сѫ ва ѫтóарче, нѫмеле чéл ѐѫ, шѝ вéстѣ лúй сѫ ва Стрúка.

д.) Нимéне нѫ Éсте детóрй, фúрѫ нѫмай чéл че ѫцúлéце, шѝ колúше. Кѫ фїинд кѫ детóрїа Éсте оѫнúрѣ, шѝ легѫтѫра ѫдéмнѫрилор кѫ лѫкрѫрúле, кáре трéбѫе âле фáче, âѫ âпе ферѝ де ѫáле (21.) оѫрмéзѫ, кѫм кѫ чéл че трéбѫе â фѝ детóрй, пéнтрѫ ѫдéмнѫрй трéбѫе сѫ се плéче â фáче врéш лѫкрáре, сáѫ âсѫ ферѝ де ѫ.

Тóт чéл че пéнтрѫ ѫдéмнѫрй трéбѫе сѫ се плéче â фáче чéва, âчéла сáѫ пéнтрѫ бúнеле, сáѫ пéнтрѫ рѫѫл че шúл ѫкúпѫлше,

съ ѧдѣмнъ, шѝ съ мишкъ ѧ фáче, сáѹ ѧ нѹ фáче (20.) мăръ фїинд къ нѹ фїеще чинешѝ поáте ѧкипѹѝ бинеле, сáѹ рѫѹл, фъръ нѹмай чéл че ѧцълéце, шѝ причéпе. Кéр Éсте, кѹм къ нимене нѹ поáте съ фїе дегорѝ, фъръ нѹмай чéл че âре ѧцълéцере, шѝ причéпере чéл че трéбѹе съ фїе дегорѝ, âчéла пентрѹ ѧдéмнѹрй трéбѹе съ се хотърáскъ пре сине ѧ фáче (21.), мăръ ка съ фáкъ нещине чéва, май ѧнáинте трéбѹе съ врé, âпой съ факъ. Âшé дăр чéл че трéбѹе съ фїе дегорѝ ѧ фáче чéва, âчéла âшé трéбѹе съ фїе, кăт съ поатъ бон ѧ фáче. Âшé дăръ, чéл че трéбѹе съ фїе дегорѝ, трéбѹе съ âйбъ вóе.

Є) Кѹ кăт Ē май мáре кѹнóащерé, ѧцълéцерїй, шѝ причéперé, кѹ âтăта май мáре Éсте дегорїа.

Йдеѣ: Θеолóгѹл, кáреле ѧвъцътóра, шѝ порѹнчиле чéле Дмнезеéщй май âлéс, шѝ май бине ле кѹнóаще де кăт чéй прощй, шѝ нелѣвъцáцй, май мáре дегорїе âре ѧ слѫжѝ лѹй Дмнезéѹ, шѝ ѧ фѝ май кѹвéрнїк, декăт чéй че нѹ âшé бине кѹнóск тáйнеле креднцéй. Пентрѹ âчéа мăнтѹ-

нторюл зиче, кѫ ѫчѣл май маре педѣпсѧ вор ѫвѣ, карїй цїѵ вом дмнѵлѵй, шн нѵ вїецѵёск дѵпѫ кѵм сѫ кѧде (Мад. кап 3ї.)

5.) Фїнд кѫ чёй неѵѵнй, прѵнчїй, фїёрнле, добнтоачеле, шн ѿаменїй чёй сѫлбатечй, карїй ѫѵ кресцѵт ѫтре фїёрнле чёле сѫлбатече, нѵ ѫѵ ѫцѫлёцере, пентрѵ ѫчѣл ѫчёстѣ нѵ сѫнт деторй.

3.) Ла чёле кѵ непѵтинцѫ, каре нецине нѵ ле поате фаче, нѵ ёсте деторїе. Ѧн сѫ нѵ сокотёцй, кѫ, че кѵ ѫневое сѫ фаче, ѫчѣл ёсте кѵ непѵтинцѫ, кѫ мѵлцй сѫнт, карїй пентрѵ кѫ ле кѧде кѵ грёѵ, зик, кѫ нѵ пот фаче, кѫ ё кѵ непѵтинцѫ, шн нѵ пот сѫ факѫ, май ѫлёс кѫнд ёсте ворбѫ, ка сѫ петрёкѫ вїѧцѫ крецинёскѫ, шн кѵчёрникѫ. Ѧпой ѵрѫ сѫ нѵ сокотёцй, кѫ нѵ ёцй деторю ѫ фаче ѫчѣл, карѣ тѵ ёцй де вина кѫ нѵ ѿ поцй фаче. Ѧдам дѵпѫ че дин вина сѧ прин пѫкат шёѵ стрикат пѵтёрѣ чѣ дела дмнезёѵ датѫ лѵй, пот пентрѵ ѫчѣл нѵ ѫѵ рѫмас дезлегат де ѫскѵлтарѣ чѣ де сѫвѫршит, карѣ ѫѵ фост, шн ёсте деторю сѫ факѫ лѵй дмнезёѵ. Нйчй чёл че ѵ бани дела ѫлтѵл ѫпрѵмѵт, шій кел-

тоу́ще ѧ нимѝкоу́рй, шй а̑по́й нѹ а̑ре кѹ че сѫ́й плътѣ́ск, пентрѹ а̑чѣ́л нѹ Ёсте дезлегáт де детори́л а̑ плътй, че а̑ѹ лоу́ат дела а̑лтоу́л. Нѝчй слоу́га чѣ бѣтъ нѹ Ёсте неадетоа́ре а̑ фа́че слоу́жба Стъпа́нѹлоу́й сѫ́ѹ, мзка́р къ пентрѹ беще нѹ по́ате Съ ѡ̑ фа́къ.

и.) Нѹ нѹмай ла̀ чѣ́ле че сѫ́нт кѹ непоутинцъ, чй шй ла чѣ́ле че а̑мнѝтрилѣ по́т Съ фіе, ѧ̑съ нѹ Стъ ѧ̑ пѹтѣ́рѣ но́астръ Съ ле фа́чем, а̑ѹ Съ нѹ ле фа́чем, ла а̑чѣ́лѣ нѹ Сѫ́нтем детори́й, къ детори́л нѹмай ла а̑чѣ́лѣ Съ ѧ̑тинде, ка́ре ѧ̑ пѹтѣ́рѣ но́астръ Стоу́ Съ ле фа́чем, Сау Съ нѹ ле фа́чем.

д.) Нѹ Ёсте, нѝчй по́ате Съ фіе деторіе ла лѹкрѫ́рile чѣ́ле фирéщй, чй нѹмай ла чѣ́ле во́лниче, къ лѹкрѫ́рile чѣ́ле фирéщй, нѹ сѫ́нт (б.) ѧ̑ пѹтѣ́рѣ но́астръ, шй нѹмай ла̀ а̑чѣ́лѣ Сѫ́нтем детори́й, ка́ре сѫ́нт во́лниче шй ѧ̑ пѹтѣ́рѣ но́астръ. Къ де нимѝка лѹкрѹ а̑р фй, де а̑р порѹнй чинева кѹнѣ̀, шй ла́р ѧ̑ детори́й, Съ а̑мистоу́ск, Сау Съ нѹ а̑мистоу́ск бѹкáтеле ѧ̑ рѫнзъ. Ѓа̑р а̑ слоу́жй лоу́й дмнезе́ѹ, шй а̑ нѹ фа́че а̑лтоу́л па́гѹбъ, Сау чѣ фъкѹ́тъ

алтъл а ѡ ѧпоарче, а нъ балжокорѝ, а нъ сѫдъи, а нъ ворбѝ рѫ де алтъл, ла ачестѣ ѣсте деторѝ ѡмъл, пентрѫ кѫ сънт ѧпътѣрѣ лъй съ ле фак, аъ съ нъ ле фак.

§. 24.

Требъинца алта ѣсте, карѣ латинѣще съ зиче абсолѫта, ноѝ ѡ пътем зиче кѫ тотъл, саъ де тот, шѝ фирѣск, карѣ нъ ѡ поцѝ ѡколѝ, шѝ а те ферѝ де а, нічѝ ѡ поцѝ рѫдикà, саъ стрикà, саъ ѧпедекà. Алта ѣсте требъинцъ моралічаск, саъ ѧцелепцаск, карѣ ѡменѣще, шѝ ѧцелепцѣще врѫнд а лъкрà, трѣбъе съ фачем лъкръл, каре нѝск пъне ѧнаінте, шѝ нъ ѣ кѫ пътінцъ съл лъсăм, шѝ съ нъл фачем, саъ лъкръл, каре нѝск арăтъ, кѫ нъ трѣбъе съл фачем, трѣбъе съ нъл фачем, шѝ нъ пътем съл фачем, де воім съ лъкрăм ѧцелепцѣще: кѫ аре ачел лъкръ ѧсине чева ѧпротивире, шѝ пентрѫ ѧпротивирѣ че аре ѧсине, аневоѣ поате съ фіе, адекъ: ка ачест ѡм съ добндѣск ачаст боеріе, саъ дерегъторіе, саъ съ фă-

къ ачаста, сав ачѣа, кум ѣ оуѫ прост съ се пъе съ фіе ѡкърмъиторѫ оуѫнѣй църй, сав чѣл къ фрика лъй Дмнезѣв съ се дѣ пре сине вѣцїй чѣй десфрънате, ачѣстѣ съ зік ѡменѣще сав цълепцѣще къ непътинца.

Ка съ мінца нещине, шй съ цшѣле пре алтъл, нъ аре ц сине цпротивире, ашѣ, кът ц сине ачаста съ фіе къ непътінца: Ѣр ѡмълъй де ѡменіе ѣсте къ непътінца съ фак ачаста пентрѫ съвършірите сале, карел фак пре ѣл де ѡменїе.

а.) Требъінца чѣ моралічаскъ, сав цълепцаскъ алъчй аре лок, кънд вом фирей чѣїй цълегътоаре къ цдемнърите, шй цкипъірите бинелъй, шй арѣлъй съ цдемнъ а фаче, сав а нъ фаче чѣва.

Кѣчй кънд вом ѡмълъй цълегъторѫ къ цдемнърите, шй къ цкипъірите бинелъй, сав арѣлъй съ плѣкъ, ка съ пофтѣскъ чѣва, алъчй нъ поате съ нъ оурмѣзъ ц вое пофта, къ дѣкъ съ пъй цдемнърите, карел хотърѣск, съ пъне шй ачѣа, ла карѣ съ хотъраще, шй ашѣ нъ поате фй, съ нъ пофтѣскъ, пентрѫ цкипъірите,

кѫ кáре вóм сѫ хотѣрáше ѧ пофтѝ. Дрéпт ѧчѣл ѧнѫ пофтѝ дѫпѫ че сѫ пѫн ѫдéмнѫриле чéле де пофтúре, Éсте ѫцелепцéше кѫ непѫтúнцѫ. Áшé дáрѫ ѧнѫ пофтѝ, кáнд сѫнт де áжѫнс ѫдéмнѫрй, кáре те хотѣрáск, Éсте ѫцелепцéше кѫ непѫтúнцѫ, áдекѫ: трéбе сѫ пофтéщй. Áшé дáр, трéбúнца чé моралúчáскѫ, сáѫ ѫцелепцáскѫ, áтѫнчй сѫ зúче кѫ Éсте, кáнд вóл фúрéй чéй ѫцелегѫтóаре кѫ ѫдéмнѫриле, шй кѫ ѫкипѫрúле бúнелѫй, сáѫ áрѣѫлѫй сѫ мúшкѫ áфáче, сáѫ áнѫ фáче, ѫсѫ нѫ сѫ фáче сúлѫ фúзúчéскѫ, сáѫ фúсúчéскѫ воéй, сáѫ кѫ пѫтére дúн áфáрѫ сѫ сúлéще, кáт сáй кáѫте ѧ пофтѝ, сáѫ ѧ сѫ скърбѝ, кѫ сѫфлетѫл фúúнд кѫ Éсте дѫх, нѫ сѫ пóате кѫ сúлѫ фúзúчéскѫ, áдекѫ: кѫ сúлѫ дúнáфáрѫ áсѫ сúлй, чи кѫ трéбúнцѫ моралúчáскѫ, áдекѫ: кѫ дѫлче плáкáре, шй плéчére воéй, кáре бúне дúн ѫдéмнѫриле, шй ѫкипѫрúле бúнелѫй, сáѫ áле рѣѫлѫй. Йрѫ áчéстé ѫдéмнѫрй нѫ сѫнт ѫпротúвнúче волнúчéй, нúчй ѡ стрúкѫ.

в.) Чéл

в.) Чел че ѣсте детóрю ѫ фáче, ѫѕ ѫ нѕ фáче, чéва, ѣл ѫре требѹинцъ моралнчáскъ ѫ фáче, ѫѕ ѫ нѕ фáче чéва. Къ чел че ѣ детóрю съ фáкъ, сав съ нѕ фáкъ чéва, кѕ лѹкрáриле лѹй ѡрй чéле де фъкѹт, ѡрй чéле де лъсат, съ оумнéск, шй съ лéгъ ѫдéмнѹриле, ѫдекъ: вóм лѹй кѕ ѫкипѹирѣ бинелѹй, сав ѫ рéѹлѹй съ хотърéще, шѫ съ мишкъ, шй съ плéкъ. Йръ фйнд къ стáтѹл ѫчéла, кѕ кáре вóм фирéй чéй ѫцелегътóаре прйн ѫкипѹирле ѫ пофти бинеле, сав ѫсъ ферѫ де рéѹ, ѣсте стáтѹл требѹинцій моралнчéцій, сав ѫцелепцéцій, оурмéзъ, ка ѫчéла, кáреле ѣсте детóрю ѫ фáче, сав ѫ нѕ фáче чéва, съ ѫнéъ требѹинцъ моралнчáскъ ѫ фáче, сав ѫ нѕ фáче.

§. 25.

Дрéпт ѫчéл стáтѹл кѕ кáре нещйне съ фáче детóрю, съ зйче деторіе пътимáше, кáрѣ нѕ ѣсте ѫлтъ, фърѣ нѹмай требѹинцъ моралнчáскъ, сав ѫцелепцáскъ ѫ фáче, сав ѫ нѕ фáче чéва.

Дефиниторіи Зик, кэ детории Есте легътура дрептъцій, кърє хотъръре ъ лъор Съ ловєще кѫ ъ ноастрэ, кэ де Съ Зик де Сѫфлет легътура, трєбѫе Съ се ѯцелєгъ дѫпэ ѯцелєсѫл чел мораличе́ск, ъдекъ: дѫпэ чел ѯцелєпт: кър нѫ дѫпэ чел ѿсибит, сау фирє́ск, ъдекъ: кѫм кэ прин ѯдємнѫриле, карєле вєде Сѫфлетъл, шй Сънт легате кѫ лъкрърє Съ лєгъ вом, ка кѫ ѿ легътърэ, ка Съ нѫ оумбле рътъчинд кѫ пофтеле, чй май вэртос ѯтрѫ ъчастэ парте, декът ѯчє ѯпротива ъчєщїм Съ се плєче.

§. 26.

Тот чел че Съ фаче деторѭ, ъѫ пентрѫ нздєжде, ъѫ пентрѫ фрикэ Съ фаче деторѭ. Тот чел че Съ фаче деторѭ, ъчела пентрѫ ѯдємнѫриле, шй ѯкипѫирє бинелѫй сау ъръѫлѫй Съ хотъръще ъ фаче (21.). Тот чел че пентрѫ ѯкипѫирє бинелѫй, сау ъръѫлѫй Съ хотъръще ъ фаче чєва, ъчела Съ хотъръще сау пентрѫ кэшй ѯкипѫще Съвършириле, сау несъвърширле лъкрѫлѫй ъчелѫа, ла карє ъл фаче, ъѫ ънѫл фаче, Съ хотъръще пре Сине, кэ

май сѫс (12.) ѧм зис, кѫм къ бѫи ѥсте, че пре ноѝ, ши статѫл нострѫ фаче май десъвършит, ѧдекъ: че съ кѫвине статѫлѫй нострѫ. Ѝръ рѣѫ ѥсте, че пре ноѝ, ши статѫл нострѫ май денесъвършит фаче, ѧдекъ: че нѫ съ кѫвине сфършитѫлѫй нострѫ, нимѝ съ оумѣше кѫ ѥл. Тоѝт чел че пентрѫ ѧдемнѫриле, ши ѧкипѫирѣ съвърширилор, сау ѧнесъвърширилор съ хоттрѣше ѧ фаче, ѧчѣла пентрѫ плъчѣрѣ съ хоттрѣше ѧ фаче, ѧѫ пентрѫ неплъчѣре съ хоттрѣше ѧ нѫ фаче, къ дин ѧкипѫирѣ съвърширилор съ наше плъчѣре, ши дин сокотирѣ, ши кѫцетарѣ несъвърширилор, съ наше неплъчѣре, ши оумъ. Ѝръ фиинд къ ѧчѣл, пентрѫ каре не хоттръм ѧ фаче, ва съ фіе ѧѫ бѫи, ѧѫ рѣѫ: оумѣзъ, кѫм къ чѣл че трѣбѫе ѧсъ фаче детороѝ, пентрѫ плъчѣрѣ, карѣ ѡ капътъ дин ѧкипѫирѣ бинелѫй че ва съ фіе, ши пентрѫ неплъчѣрѣ, сау оума, карѣ ѡ капътъ дин ѧкипѫирѣ рѣлѫй чева съ фіе, съ хоттрѣше ѧ фаче. Плъчѣрѣ, карѣ вине дин ѧкипѫ-

ирѣ вінелуй чéва съ фіе, съ зиче нъдѣжде, ѣръ оурa, карѣ вине дин ѫкипуирѣ рѣлуй, че ва съ фіе, съ зиче фрикъ. Ашѣ дар тот чél че съ фаче детóрю, ѣу пентру нъдѣжде, ѣу пентру фрикъ съ фаче детóрю.

§. 27.

Дин чéле че пинъ ѣкум преспе тот сау зис, лéзне куноашем, карѣ ёсте фирѣ, шй фіинца детóрій. Ѣкум съ кáде, кà сосибите фóрме, сау кипурй, шй спúце à детóрій май пре ѣмпрунтул съ ле куцетăм.

§. 28.

Прúн фирѣ чѣ динлăунтру à лукрăрилор челор волнице, не фáчем детóрй à фаче лукрăриле чéле бune, сау à лъсà чéле рéле.

Фіинд къ ку лукрăриле ноастре чéле волнице прúн фирѣ лор чѣ дин лăунтру съ оунéск, шй съ лéгъ ку ѫдéмнуриле ѣу à пофти лукрăриле чéле бune, ѣу à фуджи де чéле рéле (14.). Ѣръ à оунй, шй à легà, ѫдéмнуриле ку лукрăриле чéле де фъкут, сау чéле де лъсат âле врéднуй лукрu, ёсте à фáче пре чинева детóрю (21), динтру карѣ

оўрмѣзъ, кўм къ прин фи́рѣ чѣ динлъўнтрў â лъўкрѣ́рилор чѣ́лор во́лнице не ѧдето-ри́м â пофтѝ, шѝ â фа́це лъўкрѣ́рилe чѣ́ле бўне, сав â лъсà чѣ́ле рѣ́ле.

§. 29.

Шѝ ди́нтрў âчáста съ Ско́алъ детóрїм чѣ фирéскъ, ка́рѣ нў е́сте âлтъ, фѣръ нўмай, кънд оўни́рѣ, сав легътўра ѧдéмнўрилор дин ѧсáшѝ фи́рѣ но́стръ, шѝ дин â лъўкрѣ́рилор съ по́ате ѧцълéце, шѝ причéпе.

Âшѣ â фўцѝ де некўмпътáре прин фи́рѣ чѣ динлъўнтрў â некўмпътърїй, шѝ â но́стръ не ѧдеторѝм пéнтрў къ кў âчéл съ оўнéск, шѝ фирéще съ лéгъ ѧдéмнўрилe, ка́ре не âрáтъ, къ съ ка́де съ фўцѝм де м̃. Âшѣ â цѝнѣ кўрцїм, детóрїе фирéскъ âвéм, пéнтрў къ фóарте мўлте ѧдéмнўрѝ сънт, ка́ре не стърнéск пре но́ѝ съ ѡ цѝнéм, ка́ре ѧдéмнўрѝ сънт ѧфи́рѣ, шѝ ѧфїнца кўрцїéй, шѝ â мѝнцїй, сав â трўпўлўй ѡменéск. Къ деслéгъ ѡдáтъ, шѝ рўмпе легътўрилe рўшинърїй, тевéй вързà, шѝ тевéй тѝнде Спре по́атъ фáпта чѣ Спўркáтъ â кўрвїéй, шѝ че ва оўрмà âпой де âчѝ âлтъ, фѣръ нўмай къ сўкўл, âде-

кѫ: хѝлѫл, шѝ сѫнцеле чѣл маѝ пре ѧ-фѫнд, шѝ маѝ де пре оѫрмѫ, ѧкаре сѫ цине вѣлца, ва сека, шѝцѝ ва скъдѣ пѫ-тѣрѣ, шѝ поатѫ порнѝрѣ сѫфлетѫлуѝ спре чѣле дрѣпте, шѝ бѫне ва слъбѝ, дѫпѫ че ѿдатѫ пѣрѫѝ болдѫл, каре те стѫрнѣ. Так гимпѫриле, шѝ рънеле кѫноцѝнцеѝ сѫ-флетецѝ, так пагѫба кѫсѝѝ, шѝ ѧ нѫмелуѝ бѫн, каре вине де ѧколѡ, так ѧлте мѫлте ѓѝнѫ ѧдѣмнѫриле, кѫ каре фѣцеце чине сѫ ѧдеторѣѫ ѧ фѫцѝ де кѫрвѣе, шѝ ѧ цинѣ кѫрцѫнѣѧ, каре ѧдѣмнѫрѝ ле вѣзѝ, кѫ сѫнт ѧскѫнсе ѧ ѧсашѝ фѝрѣ спѫркѫ-теѝ деѫмирдѫрѝ.

§. 30.

Детѡрѣѧ фирѣскѫ ѣсте требѫинчѡасѫ, ѧ-декѫ: каре нѫ поате сѫ фѣе, чи требѫе сѫ фѣе. Пентрѫ кѫ детѡрѣѧ фирѣскѫ ѧчѣл фѣлѫ де ѧдѣмнѫрѝ оѫнѣце, шѝ ѧплетѣце кѫлѫ-крѫрнле чѣле де фѫкѫт, саѫ чѣле де лъ-сат, каре ѧ ѧсашѝ фѣнцѧ, шѝ фѝрѣ ѿа-менѝлор, шѝ ѧ лѫкрѫрилор сѫ ѧфлѫ (29.) де оѫнде оѫрмѣѫ, ка пѫѝндуѫ фѣнцѧ, шѝ фѝ-рѣ ѿаме нлор, шѝ ѧ лѫкрѫрилор сѫ се пѫѣ шѝ детѡрѣѧ фирѣскѫ. Шѝ ѧшѣ нѫ поате фѝ,

ка пънъ ѡмъл аре фѣинца ѡмълъй, адекъ: пънъ ѡмъл есте ѡм, пънъ ѧтъчий съ нъ ѧнъ, ши детоѧрѣ фиреск. Ѩшѣ даръ детоѧрѣм фиреск есте требъинчоасъ, ши карѣ требъе съ фѣе, кѧчи ка пре оѫн темей есте рѫзмѧтъ, ши ѧтърнѣ фѣинца ѡмълъй ши а лъкрърилор.

Аѣ съ нъ Сокотѣщй, къ ѧчаст ѧнцѣлъръ есте примеждоасъ, пентръ къ съ зиче требъинчоасъ, адекъ: карѣ трѣбъе съ фѣе, ши нъ поате съ нъ фѣе, къ нъ ѧчел фѣлю де требъинцъ ѧцѣлѣем ной, карѣ ѧъ добитоачеле, ши карѣ стрѧкъ волничѣ, чи ѧчел фѣлю де требъинцъ ѧцѣлѣем, карѣ ѧцелепъънеи, ши челъй че ѧре минте съ къвине.

Адекъ: бъзинд ѡмъл бинеле, сав рѫъл фѣѣще кърій лъкрърй, де врѣ ѧцелепцѣще съ фак, ел требъе съ лъкрезъ, ши съ фак че ē бън, ши де чинсте, ши съ се ферѣск де че ē рѫъ, кър де врѣ съ лъкре нелцѣлепцѣще, ба фаче, че нъ ē бън, ши де чинсте, чи че ē рѫъ, ши оѫрѧт. Унне ба Сокоти рѫъл, каре бине дин беци, ши бинеле, каре бине дин трезѣ, де ба врѣ съ лъкре ѧцелеп-

BIBLIOTECA ACADEMIEI

цѣ҃ше, лꙋй ѯй кáꙋтъ сꙋ се ферѣскъ де бе-
цꙋíе, шй âчáста ёсте, че ѯцълѣцем ной
прин **детóрїм фирѣскъ**, шй чѣ требꙋ-
инчóасъ.

Детóрїа чѣ фирѣскъ сꙋ зйче, шй де-
тóрїе **дин лꙋнтрꙋ**. Гйръ де кꙋмва
врєш фїинцъ, кáрѣ ёсте âфáръ де ной, шй
ѡсибйтъ де минтѣ нóастръ, оꙋнѣше, шй
лѣгъ ѯдéмнꙋриле кꙋ лꙋкрꙋриле нóастре, âп-
тꙋчй де âкóлѡ сꙋ скóалъ детóрїм, кáрѣ
сꙋ зйче **динафáръ**, кáрѣ шй пꙋце сꙋ
кѣмъ. Дечй фїинд къ пóатъ фїинца, кá-
рѣ ёсте âфáръ де ной, шй ѡсибйтъ де мин-
тѣ нóастръ, кáрѣ пóате оꙋни, шй легà ѯ-
дéмнꙋриле кꙋ лꙋкрꙋриле, ёсте âꙋ дмнезéꙋ,
âꙋ ѡмꙋл чéл май máре, де оꙋнде сꙋ ѯцъ-
лѣце, къ детóрїм чѣ динафáръ âлтà ёсте
дмнезéйскъ, âлта ёсте ѡменéскъ. Дéка
фїинца чѣ âфáръ де ной, âшѣ не ѯдето-
рѣше ла лꙋкрáре, кът де нꙋ вóм âскꙋлта, кꙋ
чертáре, шй кꙋ педéпсъ сꙋ не силéскъ, шй сꙋ
не фáкъ сꙋ âскꙋлтăм порꙋнка, âпꙋчй сꙋ зй-
че детóрїе десъвършйт, сáꙋ плйнъ,

Адекъ: десевършит, шн де плин сжнтем детории съ ѧтоларчем пагуба, каре амфкут алтъл. Гйръ дека фїинца ачем, сѫпт а кѫй аскълтаре сжнтем, нѫ кѫ дѣ сила не ѧдеторѣще а фаче бине, атѫнчй съ нѫмѣще детории нѫ десевършит, сау неплинъ.

Адекъ: ка съ ѭбим пре алтъл, ка съ фим мѫлцъмиторй челѫй че нѣѫ фкут бине, шн фачерѣ де бине кѫ мѫлцъмитъ съ ѫ вестим, ка ѧтрѫ адѫнърй съ не арѫтъм ѫаменй де ѫменїе катръ ачем, кѫ карїй петречем, шн не тжмпинем. Ачестѣ сжнт, ла каре нимє кѫ сила нѫ те фаче съле фачй.

К А П. Г.

Де лѣцѣ фирїй.

§. 31.

Дѫпъ че алес шн ѫснбит ам спѫс чеде че не ѧвацъ, ка съ ѧцълѣцем фирѣ, шн ѧсѫширле сау ѫснбйрнле детории, акѫм лѣзне вом ѧцълѣце, че ѣсте лѣцѣ, шн че ѣсте лѣцѣ фирей.

§. 32.

Прин лѣце де ѡбще, прєсте пот сокотинд лѣцѣ, цълѣцем ѡаре че дрептарю, шн порѵнкъ, дѵпъ карѣ сжнтем детори съ не асъмънъм, шн съ не фачем дѵкърнле ноастре чѣле болниче.

Прин дрептарю, сав дрептаре ънчй цълѣцем поатъ спѵнерѣ, карѣ не порѵнчѣще, шн не вацъ, че требѵе съ фачем, шн че требѵе съ нѵ фачем. Адекъ: ънчастъ спѵнере: де пърнцй аскѵлтъ, Ёсте дрептаре, къ не вацъ, шн не порѵнчѣще: че требѵе съ фачем, шн фїнд къ ънчастъ дрептаре аре пѵтере ане детори, съ зиче лѣце. Ълцїй зик шн хотърск лѣцѣ ашѣ: лѣцѣ Ёсте порѵнка челѵй май маре, карѣ дедорѣще пречел май мнк.

§. 33.

Фїнд къ деторїл нѵ съ поате деспърцн дела лѣце (32.) оѵрмѣзъ, ка дин ѡсебите деторїй, ѡсебите леций съ се скоале, шн ашѣ ълта съ фїе лѣцѣ фнрей,

алтъ лѣце дмнезеѣскъ, алтъ лѣце ѡменѣскъ.

§. 34.

Девей сокотй чѣле че ам зйс (29.) де детоїа фирѣскъ, лѣзне вей ѧцлѣце, че ёсте ачѣл, кѹ карѣ съ кѹпринде лѣце фирѣскъ, адекъ: лѣце фрїй прин ачаста съ ѡснѣце де алте фѣлюрй де лѣцй, пентрѹ къ пѹтѣре съ дин ѧсаѹй фирѣ лѹкрѹрилор, шй а ѡаменилор ѡ аре.

Адекъ: ачастъ спѹнере: кѹ кѹмпѣт трѣбце, ёсте лѣце фирѣскъ, къ ѧса фирѣ кѹмпъторїй, шй а трѹпѹлѹй, шй а сѹфлетѹлѹй ѧцй дъ ѧдѣмнѹрй, кѹ каре те ѧдеторѣце, ка съ цїй кѹмпъторе, къ кѹмпъторѣ поате цинѣ трѹпѹл, шй пѹтѣре сѹфлетѹлѹй а ѡ съвършй, шй де нѹвей прїй кѹ кѹмпъторе, рѣлеле, каре вин дин вїцъ чѣ фъръ де кѹмпъторе, ѡрй врѣй, ѡрй нѹ врѣй левей снмцй.

§. 35.

Йръ кънд дмнезѣѹ ѧдеторѣце, ачѹнчй съ зиче лѣце дмнезѣѣскъ, йръ кънд

ѿмѣл ѧдеторѣще, ка лѫкрѫриле ноастре съ ле фачем дѫпъ кѫм ѣл порѫнчеще, ѧпѫнчй съ зиче лѣце ѿменѣскъ.

§. 36.

Дин чѣле пънъ ѧкѫм зисъ де лѣце, ѧчещтѣ кѫрг.

а.) Тоѓ че нѫ ѧре пѫтѣре ѧ ѧдеторй, нѫ поате фи лѣце, къ лѣцѣ трѣбѫе съ ѧдетораскъ, ѧминтрилѣ нѫ ѣ лѣце.

в.) Кѫ лѣцѣ трѣбѫе съ фїе ѧпревѫнате ѧдѣмнѫриле прин каре ѧѫ пагѫбеле, каре вин дин лѫкрѫриле чѣле рѣле, ѧѫ фолосѫриле, шй бѫнѫциле, каре съ наск дин лѫкрѫриле чѣле бѫне, съ ѧраѓъ шй съ кѫноск.

Къ пентрѫ ѧчаста съ ѧдеторѣще нещине ѧ фаче, саѫ ѧ нѫ фаче чѣва, къ вѣде ѧдѣмнѫрнле, карел плѣкъ пре ѣл съ факъ че ѣ бѫн, саѫ ѧл фак съ се ѧбаѓъ дела че ѣ рѣѫ.

г.) Дйнтрѫ каре оѫрмѣзъ, кѫм къ лѣцѣ нѫмай пре ѧчѣла поате ѧдетори, кѫй съ вестѣще, шй ѣсте кѫноскѫтъ.

д.) Фїнд къ дин ѿсибире детоѓйнлор съ наще ѿсибире лецилор (33.) оѫр-

мѣзъ, ка де ѣ̈сте детóрїѧ де плúн, шú де сѣвършúт, шú лѣцѣ съ фїе ѫдевърáтъ лѣце. Ѫдекъ: лѣцѣ, карѣ ѫдевърáт съ зúче лѣце, ѣ̈сте ѫчѣл, ла карѣ ка съ ѡ̃ цúнем, ѫлцїй кѹ пѹтѣре динафáръ не пóт сили, пентрѹ ѫчѣл оу̯нúй ѡ̃ кѣмѣ лѣце силитóаре. Гúръ сфáтѹл съ ѡ̃:нѣвѣще де ѫчáстъ лѣце, къ сфáтѹл ѣ̈сте, кънд ѫлтѹл пе ѧвáцъ, шú пе ѧдрéптъ съ фáчй чéва, карѣ, ка съ фáчй, чéл че цаѹ дáт сфáтѹл кѹ нúчй ѡ̃ сúлъ, шú пѹтѣре динафáръ нѹ пе пóате сили. Ѫдекъ: дéка ѧпъráтѹл ѧврѣме де ръзбóй ва̀ порѹнúчй четъцѣнилор, съ нѫ ѫрме, шú съ ѫпере пáтрїа, шú пóате сѣй силéскъ, съ фáкъ ѫчáстъ порѹнкъ, ѫчáста ѣ̈сте лѣце силитóаре. Гúр де мїáр спѹне прїетенѹл мѹлте прúчúнй, ка съ мъ ѧдéмне, шú съ мъ фáкъ съ ѧвъц кáрте, саѹ врéѹн мешешѹг, ѫтѹнчй токма де нѹбóй áскѹлтà де ѣ̈л, ѣ̈л пре мúне кѹ сúла нѹмъ пóате фáче съ ѧвъцѹ.

Є.) Фїúнд къ лѣцѣ фúрéй дúн фúрѣ лѹкръúлор, шú ѫ лѹкрѹúлор кáпътъ пѹ-

тѣре а ѧдетори (34.), ши прин ѧсл фирѣ лѹкрѣрилор, ши а лѹкрѹрилор не ѧдеторим, сау а фаче лѹкрѣриле чѣле бѹне, сау а фѹци де чѣле рѣле (28.), оурмѣзъ, кѹм кз лѣцѣ фирей кѹ ачѣсте кѹвинте сз кѹпринде: **фз чѣле бѹне, ши де чѣле рѣле тз ферѣще, ши нѹле фаче.** Ачаста ѣсте лѣцѣ де ѡбще, ши преспе топ, ла карѣ тоате лѹкрѣриле чѣле болнице сз кадѣ сз ле ѧдѹчем, ши дѹпз кѹм м̃ порѹнчеще ашѣ сз ле ѧтокмим, ши сз ле ѧтѧмпърѣм, ши пентрѹ ачѣл кат εξοχην сз зиче **лѣцѣ фирей**, пентрѹ кз май ѧтѧю, ши ѧдатз кѹрце дин деторїл чѣ фирѣскѣ, сз поате зиче, ши **лѣцѣ примѧрїе а фирей**, ѧдекз: чѣ май дин тѧю лѣцѣ а фирей, кз чѣлѣ лаате зисѹрй, ши спѹнерй, каре май ѧлес, ши май дезволт, ѧратз че требѹе а фаче, сау а нѹ фаче, сѧнт сѹпѹсе ачѣстїм, ши динтрѹ ачаста сз ѧратз, ши сз ѧдеверезъ. Ѧдекз: ачѣсте спѹнерй: **кѹ кѹмпт трѧщѣ**

Фіеще кѹи дъ, че ѥ̃ ѧлѹи, пагѹка, карѣ ѧи фъкѹт ѧлтѹи, ѡ ѧтоларе. Дин спѹнерѣ чѣ маи сѹс зисъ, карѣ ѥ̃сте темеюл, съ ѧрѧтъ, ши съ ѧдеверѣск, ши съ ѧтърѣск.

s.) Дин карѣ съ вѣде, кѹм къ нѹ рѣѹ оѹнтй зик, къ лѣцѣ фирей съ кѹпринде кѹ ѧчѣсте кѹвинте: Ѧчѣлѣ требѹе ѧ фаче, каре пре ной, ши статѹл нострѹ фак маи десъвършинт. Ѧр де ѧчѣлѣ требѹе ѧ не ферй, каре пре ной ши статѹл нострѹ фак маи де несъвършинт.

Къ бинеле, че ѥ̃сте ѧлтъ, де кът ѧчѣл, карѣ пре ной ши статѹл нострѹ фаче маи десъвършинт. Ши рѣѹл че ѥ̃сте, фъръ кѹмаи че пре ной, ши статѹл нострѹ фаче маи де несъвършинт: Ѧшѣ дар ѡрй зи: Фъ бине ши те ферѣще де рѣѹ. ѡрй зи, фъ чѣле че пре тине, ши статѹл тѹ фак маи десъвършинт,

BIBLIOTECA ACADEMIEI

шѝ те фер҃ѣще де чѣ́ле че пре ти́не, шѝ ста́тꙋл тꙋ́ фа́к маѝ де нескрши́т. Тот оу́на зи́чѝ, нꙋ́маѝ ка́т мꙋ́цѝ кꙋвинтеле.

3.) Темеюл лецїй фире́щѝ е́сте фи́р҃, къ дин фи́ре лецѣ́ фи́рїй капътъ пꙋтѣ́ре а̂ дато́рѝ (34.)

4.) Лецѣ́ фи́реѝ прин ми́нте съ вестѣще, шѝ съ фа́че но́аш кꙋноскꙋтъ, пентрꙋ а̂чѣ́л би́не съ зи́че, къ ми́нтѣ е́сте да́скалꙋл лецїй. Къ фїинд къ лецѣ́ фи́реѝ порꙋнчѣще а̂ фа́че би́не, шѝ а̂ фꙋгѝ де рѣ́ꙋ, оу́рмѣзъ, ка прин а̂чѣ́л съ се фа́къ но́аш кꙋноскꙋтъ лецѣ́ фи́реѝ, прин че кꙋно́ащем че е̂ би́не, сав че е̂ рѣ́ꙋ. Ѣ́ръ а̂ча́стъ динтрꙋ а̂ча́ста кꙋно́ащем, къ́нд мꙋ́пъриле, ка́ре ръсу́р дин лꙋкра́рѝ, шѝ оу́нинд сав легътꙋ́ра ла̂тре лꙋкра́ре, шѝ ла̂тре чѣ́ле че оу́рмѣзъ дин лꙋкра́ре, де ведем (10.), ка́рѣ нꙋ́маѝ кꙋ а̂жꙋто́рюл ми́нцїй пꙋтѣ́м фа́че. Ѣ́шѣ да́р би́не зи́чем, къ ми́нтѣ е́сте да́скалꙋл лецїй фире́щѝ, шѝ кꙋм къ нꙋ́маѝ прин ми́нте кꙋно́ащем ноѝ а̂ча́стъ спꙋнере:

фъ

фъ чѣле че пре тине, шѝ пре ста-
тъл тъ́ѵ фа́к маѝ десъвжршѝт, шѝ
ла́ѕ чѣле че пре тине, шѝ пре ста-
тъл тъ́ѵ фа́к маѝ де несъвжршѝт.

Де́чѝ фіѝнд къ мѝнтѣ не ѳва́цъ, ка́ре
сѫнт лъкра́ле чѣле бъне, шѝ ка́ре сѫнт
лъкра́ле чѣле рѣле, кънощѝ а́към пентръ
че оу́нїѝ лѣцѣ фѝрїѝ ѿ кѣмъ а́рътарѣ
мѝнцїѝ, пентръ къ мѝнтѣ цїѡ а́ра́тъ.

А.) Дѝнтръ а́чѣстѣ вѣзѝ, къ тоцѝ
съ ѳдрептѣзъ, шѝ съ ѿкърмъ́ѣск къ мѝн-
тѣ, шѝ мѝнтѣ ѳ лок де лѣце ѿ а́ѵ, ка́т
лѡр нъ́ле е́сте лѝпсъ де а́лтъ лѣце де ѿ-
сѣбѝ, ка́рѣ съ́ѝ ѳдрептѣзе съ лъкре бѝне.

Ї.) Лѣцѣ фѝрїѝ нѵ съ по́ате мъ́та,
шѝ е́сте требъѵінчо́ѕъ, ка́рѣ тре́бъе съ фіе,
шѝ нѵ по́ате съ нѵ фіе къ е́сте детоѝе
фирѣ́ск, ка́рѣ тре́бъе съ фіе, шѝ съ сѫтѣ
немъта́тъ (30.) Дрепт а́чѣ́а шѝ лѣцѣ фѝ-
рей, ка́рѣ е́сте ѳтемеѐтъ пре детоѝ́а фи-
рѣ́ск (34.) съ ка́де съ фіе требъѵінчо́ѕъ,

âдекѣ: требѹе сѣ фіе, шн âшѣ сѣ фіе, кât сѣ нѹ́сѣ по́атѣ мѹтà.

аї. Лѣ́цѣ фи́реи е́сте депѹрѹре, шн вѣ́чникѣ, кѣ тот че трéбѹе сѣ фіе. е́сте вѣ́чник, ка́ре лѹ́крѹ ка май би́не сѣл л̂целе́цй, ѣ̂ âмн̂нте ла âчѣ́сте: сѣ пѹ́нем, кѹм кѣ лѣ́цѣ фи́реи сѣ по́атѣ мѹтà, кѹм кѣ нѹ́ трéбѹе сѣ фіе, âтѹ́нчй ва фй âдеварáтѣ âчáстѣ спѹ́нере: фѣчѣ́ле че сѫ́нт рѣ́ле, âдекѣ: чѣ́ле че пре ти́не, шй ста́тѹл та́ѹ фа́к май де несъвършй́нт, шй лáсѣ чѣ́ле че сѫ́нт бѹ́не. Âтрѹ âчѣ́ст кйп сѣ ва порѹнчй вое́й ѡ̂мене́щй сѣ пофтéскѣ рѣ́ѹл, шй сѣ се ферéскѣ де би́не. Ка́рѣ че е́сте âлтѣ, фърѣ нѹ́май â Стрикà, шй â пїе́рде пре ѡ̂м дин ѡ̂м, чй вей зйче Дáрѣ дéкѣ лѹ́й Дмнезе́ѹ âр фй плакѹ́т, âшѣ сѣ фáкѣ пре ѡ̂м, кât сѣ пофтéскѣ че е̂ рѣ́ѹ, шй сѣ се ферéскѣ де че е̂ бѹ́н. Ла âчáста респѹндем чéле, че май сѹ́с âм зйс де оу̂рѫчѹ́нѣ, сав кѹвйнца чѣ дин лѹ́нтрѹ â фїе́ще кáрїй лѹкрѹ́рй.

вї) Лѣце фирїй фоарте мѫлт съ ѫ-
тинде, ши тоате лѫкрѣриле чѣле воинице
фърѫ де нич͠ѝ ѡ скоатере, сау лѫоаре ѫфа-
рѫ ѫ врѣмїй, сау ѫ локѫлуй, прин м̃ съ
хотърѣск, ши съ рѫндуѣск, ѫдекѫ: нич͠ѝ
ѡ врѣме, ши нич͠ѝ оу͠ѝ лок нѫ Ѣсте, ка съ
нѫсѫ хотърѫскѫ, ши съ нѫсѫ рѫндуѫскѫ прин
м̃ лѫкрѣриле ѡменѣщй, ѫ съ фаче, сау ѫ нѫ
съ фаче, кѫ лѣцѣ фирей, кѫ фирѣ ѡмѫ-
луй ѫшѣ де тѫре, ши де стрѫнс Ѣсте ле-
гатѫ, ши оу͠ѝнитѫ, кѫт де нѫ съ ва стри-
ка фирѣ ѡменѣскѫ, нич͠ѝ лѣцѣ фирѣскѫ нѫ
съ поате стрика, сау мѫтѫ. Дрепт ѫ-
чѣл тот чѣл че Ѣсте ѡм, ши пѫнѫ ѡмѫл
Ѣсте ѡм, нѫ поате съ нѫ фіе сѫпѫс лѣцїй
фирѣщй.

Ѫчаста ѫлцїй ѫшѣ зик͠ѝ **лѣцѣ фи-
рей Ѣсте прѣсте тот, де ѡбще,** кѫ
пре тоцй ѡаменїй ѫдаторѣще. Ѣсте де-
съвършит, кѫ прин м̃ тоате лѫкрѣриле чѣ-
ле воинице съ ѫтокмѣск, ши съ ѫдрептѣ-
зѫ дупѫ кѫм съ кѫде. Дрепт ѫчѣл съ
фіе рѫшине Ѫдемѫр (чѣлѫр фърѫ де дми-

зе8) пе́нтрȣ несокоте́ла сѧ, кѫнд, вре́ме сѫ стрѫмȣте ле́чиле фи́реи, сав кл ёи сѫ нȣ фіе сȣпȣшй ле́чилор фи́реи, ѧ чѣте ёи ѧ фѝ ѿменй, ши ѧтȣнчй по́т кре́де кѫ нȣ сѫнт сȣпȣшй ле́чилор фи́реи.

гї.) Дин то́ате ѧчёсте кёр ёсте, кȣм кѫ то́цй ѧчел трѣёск дȣпѫ кȣм сѫ кȣви́не фи́рїй, ка́рїй цин ши пѫзёск ле́цѣ фи́реи. Кѫ ѧче́ла сѫ зи́че, кѫ трѣ́ше дȣпѫ кȣм сѫ кȣви́не фи́реи, ка́реле пофтёше че ё бȣн, ши сѫ ферёше де че ё рѫ8. Ѧчёста пофтёше фи́рѣ воёй ѿмене́шй. Да́р ле́цѣ фи́реи нимѝка ѧлтѫ нȣ порȣнчёше фи́рѣ нȣмай сѫ фа́чй би́не, ши сѫ те ферёшй де рѫ8 (36. Є:) ѧшѣ да́р чёй че цин ле́цѣ фи́реи, ѧче́м трѣёск дȣпѫ кȣм сѫ кȣви́не фи́реи.

дї.) Дмнезёȣ ёсте пȣнторюл ле́цїй фире́шй. Кѫ то́ате чёле фѫкȣте ѧпрекȣнѫ, ши ѧса фи́рѣ ѿменёск дела Дмнезёȣ сѫнт фѫкȣте, ка́рѣ ѧ Θеоло́гїа чѣ фи́рёск сав ѧрѫта́т. Ѧшѣ да́р ши ѧ ѧдеторіей, ши ѧ ле́цїй, ка́рѣ ёсте пре фире ѧтемелѣта, Дмнезёȣ ёсте дѫтѫторю, фѫкторю, ши пȣнторю.

єї.) Бине дăрѣ лѣцѣ фирѣскѣ съ зи-
че дмнезеѣскѣ. Кѣ ăчѣл лѣце съ зиче дм-
незеѣскѣ, ла кăрѣ дмнезеў не ăдеторѣзѣ
съ ѡ цинѣм (35) Дăр ка съ цинѣм лѣцѣ
фирей дмнезеў не ăдеторѣще: ăшѣ дăр
лѣцѣ фирей ѣсте дмнезеѣскѣ.

sї) Динтрў ăчѣстѣ оўрмезѣ, кўм
кѣ тоцй, кăцй трѣѣск дўпѣ кўм порўн-
чѣще лѣцѣ фирѣскѣ, ăдекѣ: дўпѣ кўм
пофтѣще фирѣ чѣ кўвхнтăтоăре, шй мин-
тѣ, ăчѣл лўкрăриле сăле ле ăтокмѣск дў-
пѣ воă лўй дмнезеў. Де ăичй ăў ѣшит ă-
чăста: зиєўл фирей, ѣсте зиєўл лўй
дмнезеў. Шй ăчѣст зиє ăлўй дмнезеў,
ăдекѣ: лѣцѣ фирей, фїинд кѣ пентрў сфй-
ценїă чѣ де пўрўрѣ ăлўй дмнезеў, шй
пентрў чѣ дин лăўнтрў ăлўкрăрилор кў-
вїинцѣ, сăў спўрькчўне, оўржўне, тот дѣ-
ўна ăчѣлăшй шй немўтăтѣ рымне, ăшѣ кхт
дмнезеў ничй ѡдăтѣ нў ăў ăгăдўит, нич
поате ăгăдй, шй слободзе, ка ăчăстă
ă сă порўнкѣ, шй лѣце ă фирей, кăрѣ лѣ-
це фоăрте ăджик ѡ ăў бăгăт ă мінциле ѡă-
менилор, ăдекѣ: съ фăкѣ чѣ ѣ бўн, шй

Съ се ферѣскъ де че ѣ̄рѣѵ, съ фіе кѵ̑нва слоѵбодъ ѧ̂нѵ ѡ̑цинѣ, сав мъкар ѫкът де пѵцинъ врѣме, съ нѵ фіе нещине детóрю ѧ̂ нѵ ѡ̑цинѣ. Ѧ̂деке: кѵм зик оу̑нїй: Дм̑незѣѵ нѵ поате фáче пре нименѣ слóбод де лѣцѣ фнрїй, къ нѵ поате Дм̑незѣѵ да слобозéнїе ѫ лѣцѣ фнрїй. Ѓйръ ѫчелѣ лáлте лѣцй, кáре нѵ дела фнре ѧ̂ѵ пѵтѣре ѧ̂ ѫдеторй, чи дин вóа чѣ вóлникъ ѧ̂челѵ̑й че лѣѵ пѵ̑с, чéл че лѣѵ пѵ̑с поате слобозй, шй ѫгъдѵ̑й, ка нещине пентрѵ ѡ̑аре че прічинъ, ѡ̑аре кънд съ нѵ фіе детóрю ѧ̂ цинѣ ѧ̂ чѣ лѣце.

Оу̑на ѐсте, кáре ѧ̂м съ май зик ѧ̂нчй, къ Сѫнт оу̑нїй, карїй ѧ̂ѵзинд ѧ̂чѣсте кѵвинте: **Фъ чѣле че пре тине те фак Десебѫршинт**, ѧ̂шѣ ле ѫцълéг, къът сокотéск, къ нѵмай ѧ̂чѣлѣ съ кáде ѧ̂ фáче, дин кáре нѵмай ѐл сингѵр áре фóлос, шй поате ле траг нѵмай ла фолóсѵл сѣѵ чéл де ѡ̑сéбй: ѓр ла фолóсѵл ѧ̂лтѵ̑а, шй ла мърирѣ лѵ̑й Дм̑незѣѵ нимнка. Ун ѧ̂чéсте девор четй чéле че нóй май жóс ле вом спѵ̑не, шй ле вом ѧ̂рътá, ѓор ѫцълéце,

кꙋм къ нѝмене нꙋ поáте фáче Спáтꙋл съ май десъвършѝт, де нꙋ кꙋ бꙋнъ крединцъ, шѝ дин тóт сꙋфлетꙋл, шѝ дин тóате пꙋтѣрѣ ва слꙋжи лꙋй Дмнезéꙋ, шѝ де нꙋ ва чинсти пре Дмнезéꙋ, шѝ де нꙋ съ ва невои â мъри, шѝ â смꙋлци, шѝ â вести мърирѣ лꙋй Дмнезéꙋ, шѝ де нꙋ ва вои ка шѝ âлцїй, кꙋ кáрїй петрéче съ се фолосéскъ. Шѝ де âꙋ мѝнте бꙋнъ вóр прічéпе, кът де рéꙋ грешéск. Къ тóате слꙋжбеле, шѝ дерегъторїле, кáре шѝ лꙋй Дмнезéꙋ, шѝ âлтора Сѝнтем детóрй âле фáче, съ кꙋпрíндъ кꙋ âчéлѣ кꙋвѝнте: фъ чéле че те фáк пре тíне десъвършѝт. Кáре лꙋкрꙋ дин чéле че де âнчй сънáинте ле вóм зиче, лꙋминáт съ ва ведѣ.

КАП. Д.

Де педѣпсе, шѝ де палтъ.

§. 37.

Фíинд къ âм спꙋс чéле че трéбꙋе â шѝ де лéцй, шѝ май âлéс де лéцѣ фирéй, сꙋрмéзъ âкꙋм, ка шѝ де педѣпсе, шѝ де

BIBLIOTECA ACADEMIEI

плáтѣ сѫ грѣúм. Кѫ сѫ кáде, ка чей че âскѹлтѫ де лѣце, сѫ сúмцѫ кѹ ѿаре че бѹнѫтѫцúй âсѫ десфатà: ѣáрѫ чéй че кáлкѫ лѣцѣ, сѫ се нѫкъжáскѫ, шй рѣ́ѹ сѫ се âсѹпрéскѫ, шй норóкѹл, сáѹ чúнстѣ, сáѹ âверúле, сáѹ лúнцѣ чѣ дúн лъѹнтрѹ сѫ пéрѫ. Рѣ́ѹл âчéла, кáре пѹнтóрюл лéцїй пентрѹ лѹкрáрúле чѣле рéле ле трúмите âсѹпра чéлор че кáлкѫ лѣцѣ, шй лѹкрѫ кѹм нѹ сѫ кѹвúне, сѫ зúче: педéпсъ. ѣáрѫ бúнеле âчéла, кáрел дѫ пѹнтóрюл лéцїй пентрѹ лѹкрáрѣ чѣ бѹнѫ, ка ѿаменїй май тáре сѫ се ѯдéмне â пъзй лѣцѣ, шй â фáче бúне, сѫ зúче плáтѫ, сáѹ дърѹúре, шй расплътúре: шй премїе.

Оѹнїй âшѣ хотърáск педéпса, кѹм кѫ éсте: âрѣбдà, сáѹ âпѣтимй рѣ́ѹ пентрѹ лѹкрáрѣ чѣ рѣ. Âдекъ: кúнд сѳстáшѹл, кáреле âѹ фѹцúт фѫрѫ де слобóзенїе дела ѿасте, сáѹ âѹ фѹráт, сѫ бáте кѹ нѹмле, рѣ́ѹ рáбдѫ, шй пътимéше, шй âчáста пентрѹ ка дéчй âнáинте сѫ се пéмѫ â лѹкра рѣ́ѹ. Рѣ́ѹл âчéста, кѹ кáре сѫ

ва́те, шй съ некажѣще, шй съ кинѹ́ше трѹпѹл лѹй, а́ѹ рѧсѣри́т дии лѹкра́рѣ чѣ рѣ, шй пентрѹ а́чѣл съ зи́че педѣпсъ. Пе дѣпсъ съ зи́че а́ ѡрѣ шй кѫнд фъцъ а́ѹ ѣ́ѹ фсѹмй, а́ѹ пре а́лтѹл ѡ́м педепсѝт, а́дека: ѡ́м фъцъ́т, чй но́й нѹ, де а́ча́ста грѫ́м а́нчй.

§. 38.

Съ́нт оу́неле рѹтъ́цй, ка́ре фирѣ́ще ка́ѹта съ рѧса́рѣ дин лѹкрѣ́риле чѣ́ле рѣ́ле, шй нич́й декѹм нѹ по́ате ѡ́мѹл а́съ фери́ де ра́ле (10.) са́ѹ а́ле ѡ́колй, шй а́ скъпа де ра́ле. А́чѣ́сте рѹтъ́цй съ зи́к педѣпсе фирѣ́щй. Ѣ́рѣ бѹнъ́тъциле, ка́ре требѹе съ се на́скъ дин лѹкрѣ́риле чѣ́ле бѹне, а́чѣ́лѣ съ нѹмѣ́ск пла́тѣ, са́ѹ дърѹ́ире, шй рѣспла́тире фирѣ́ск. А́сѣмѣнѣ шй а́сѹпра челор, че нѹ пъзѣ́ск лѣциле чѣ́ле пѹ́се, съ́нт педѣпсе, шй челор че ле пъзѣ́ск съ́нт рѫндѹ́ите дърѹ́ирй, шй пла́тѣ. А́съ а́чѣ́ле педѣпсе, шй дърѹ́ирй, са́ѹ пла́тѣ, нѹ дин лѹкрѣ́рй рѧса́р, чй дин во́м, шй а́шезъмѫ́нтѹл пѹнторюлѹй де лѣце съ да́ѹ. А́дека: Аѯωτία, са́ѹ некѹрѣцїа, кѹрвїа, ка́рѣ прекѹм зи́че с. Па́вел требѹе съ рѧса́рѣ дин бецїе, шй

дин вѣ́лца ѧ̀ѣ дезмердáтъ, шѝ десфрънáтъ, ѣ́сте педѣ́пси фирѣ́ски â некѹмпътрѣ́и, шѝ â нелфрънрѣ́й. Ѣ́ръ десфътáрѣ ѧ̀ѣ кѹрáтъ, шѝ лѹминáтъ â минцѣ́й, кáрѣ десфътáре рѫсáре дин лѹкрáрѣ ѧ̀ѣ бѹнъ, ѣ́сте плáтъ фирѣ́ски.

§. 39.

Дин ѧ̀ѣле пънъ âкѹм зи́се май кѣ́вей лъцелѣ́це âѧ̀ѣстѣ, ѧ̀е âнчй оу̑рмѣ́зъ.

а.) Дѹпъ тóате лѹкрѣ́рile ѧ̀ѣле прин сѝне бѹ́не, шѝ де чи́нсте трéбѹе съ оу̑рмѣ́зе плáтъ фирѣ́ски. Шѝ дѹпъ тóате лѹкрѣ́рile, кáре прин сѝне сънт рѣ́ле, трéбѹе съ оу̑рмѣ́зе педѣ́пси фирѣ́ски.

Âдекъ: чей ѧ̀е фáк лѹкрѣ́рй, кáре дин фи́рѣ са сънт бѹ́не, нѹ тóате фѝ, ка съ нѹ âнбъ рѫсплътѝре, âдекъ: плáтъ бѹнъ, шѝ хързѹи́ре фирѣ́ски, шѝ тóцй чей ѧ̀е фáк лѹкрѣ́рй дин фи́рѣ са рѣ́ле, нѹ тóате фѝ съ нѹ âйбъ фирѣ́ски йзбъндѝре, шѝ педѣ́пси. Кáре лѹкрѹ, ка май де плѝни съл лъцелецй, пофторѣ́ще ѧ̀ѣле ѧ̀е май сѹс âм зи́с де лѹкрѣ́рile ѧ̀ѣле прин сѝне бѹ́не, шѝ прин сѝне рѣ́ле. Къ чи́не ва пѹтѣ́ деспъръцѝ дела бецѣ́ кръзѝмѣ́ стомáхълѹй, шѝ

алте некадърй? Ѵине ѣсте, карале ачѣсте
рѣле дин фире Са оуните, ши апревнѧ ле-
гате съ ле десфаче оуна дела алта? Ѧдек:
нѹ поате фи, ка челѹй че петрече вїѧцъ
кѹрвѣскъ, ши нестѧмпърате, съ нѹй
слъбѣскъ тѫрїле трѹпълѹй, ши съ нѹ айбъ
гимпѹрй сѹфлетещй оуѹѣл ка ачела. Ши
мъкар чине поате деслега ачѣ легътѹръ
фирѣскъ, кѹ карѣ ѣсте легата, ши оуните
фапта чѣ бѹнъ кѹ линище минцїй.

в.) Тоате педѣпселе фирещй, сѧнт
педѣпсе дрептѣѣщй, ши тоате плата, ши
дърѹпиле, каре рѫсар фиреще дин лѹкрърile
челе бѹне. Сѧнт дела дрептѣѣ, деспре ка-
ре лѹкрѹ, прекѹм нѹ те поцй ѫдека, къ дрептѣѣ
ѣфъкъторъ ши ал трѹпълѹй, ши ал сѹфле-
тѹлѹй, ши ал тѹтѹрор фъптърилор, ши по-
ате сѧнт лѹй сѹпѹсе, ашѣ нѹ те поцй ѫдека.

г) Ачѣсте педѣпсе, ши плата, сав
дарѹрй фирещй лѹй пѹс дрептѣѣ пентрѹ
милостивире, карѣ аре спре ѿамений, ка
ѿмѹл прин ачѣлѣ съ се ѫдекторѣскъ а фѹцй
де лѹкрърile челе рѣле, ши оурате, ши а
фаче челе бѹне. Къ ши педѣпселе челе фи-
рещй лѹй ѫпревнат кѹ лѹкрърile челе рѣ-

ле, шѝ плáта, сáѹ дáрѹрилe чéлe фирéщѝй лéѹ ѯпрeѹнáт кѹ лѹкрърилe чéлe бѹне, ка ѿмѹл май мѹлт съ се ѯдéмне, шѝ съшѝй плéче бóл â пофтѝ, шѝ â фáче бѝнеле, шѝ âсъ ферѝ, шѝ âфѹцѝ де ръ́ѹ.

Âдекъ: чéл че пентрѹ бецïе сѝмте нешдихнирé мѝнцïѝ, шѝ кѹм къ нѝсъ топéще трѹпѹл, шѝ мъдѹлърилe ѯй Слъбéск, шѝ де вéй кѹтà пентрѹ че сънт âчéстé, ка шѝ трѹпѹл, шѝ сѹфлетѹл съ се некъжáскъ? âѹ нѹ кѹ âчéстé съ ѯдéмнъ, шѝ съ âцицъ ѿмѹл, ка съ петрéкъ вïáцъ май кѹ лѹаре âмѝнте, шѝ май бѹнъ? âѹ нѹ прѝн бѹкѹрïà, кáрé бѝне дин кѹнощѝнца лѹкрѹрилор чéлор бѝне фъкѹте ва сѝмцѝ, къ съ дещéптъ, шѝ съ âпринде, ка май мáрѝ дин зѝ ѯ зѝ съ фáкъ.

Вéзѝ кът де бѹн сфáт дъ фирé, кът де мѹлт фолосéще, дéка фáчѝ дѹпъ сфáтѹл éй. Вéзѝ кът де бѹнъ гриже âѹ пѹртáт Âмнезéѹ де нéмѹл ѿменéск! Кът де мѹлцѝ, нѝчѝ âмѝнте нѹ âр лѹà, че éсте бѝне, шѝ че éсте ръ́ѹ, де нѹ âр фѝ ѯпрѹнъ легáт, шѝ оѹнѝт Âмнезéѹ кѹ лѹкрърилe чéлe оѹрâте, шѝ рéле, шѝ ѿаре че не-

кăзȣрй, шй невой? Кът де мȣлцй кȣ десфрънăрѣ минцйй, шй кȣ ѡарба порнире ънфоарте мăрй рѣле ăр кăдѣ, шй де нȣ Сар тѣме де педѣпселе чѣле фирѣщй, кȣ кăре ка кȣ нѣще фрăне, шй зъбăле ăȣ войт Дмнезѣȣ ă трăце, шй ă ăвăте минтѣ ѡменѣскъ дела лȣкрȣриле чѣле оȣрăте шй рѣле? Кът де мȣлцй Сăр леневй ăфăче лȣкрȣрй бȣне, де нȣ Сăр ънДемнă, шй де нȣ Сар ăцицă кȣ фолосȣриле, шй кȣ бȣнътăциле, шй кȣ линищѣ чѣ дин лȣнтрȣ ă минцйй, кăре тоате ънпрежнъ кȣ сине ле ăДȣче фăпта чѣ бȣнъ.

Йфăръ де чѣле че фирѣщ оȣрмежъ, шй съ нăск дин лȣкръриле ѡаменилор, шй ăлте ънтъмплърй ѡрй бȣне, ѡрй рѣле, лăсъ, шй примите Дмнезѣȣ, ка де ăскȣлтăм де лѣце, съ ăвем бȣн норок, йръ де Сънтем неаскȣлтъторй, шй фăчем рѣле ънротивă лѣцйй лȣкрънд, съ ăвем норок рăȣ шй невое.

КАП. Ѕ:

Де вѫртѹте, шй де пѣкат, шй де фернйрѣ ѡмѹлѹй.

§. 40.

Прин вѫртѹте сѫ поате ѯцѣлѣце аѹ пѹтере, аѹ фапта чѣ бѹнѫ, карѣ грекїй аретй, латйнїй вйртѹс ѡ кемѫ, фїинд дарѫ кѫ поатѫ фапта бѹнѫ кѹ вѫртѹте сѫ фаче, шй ной аичй прин вѫртѹте ѯцѣлецем фапта бѹнѫ, ашѣ кът де кѫте ѡрй бей аѹзй вѫртѹте, тот дѣѹна фапта бѹнѫ сѫ ѡ ѯцѣлецй.

Ка сѫ се поатѫ ѯцѣлѣце че Ѣсте вѫртѹтѣ, ачѣстѣ бине ле ѭ амйнте, ка лѹкрърйле чѣле фѫкѹте дѹпѫ лецѣ фйрей сѫ ле ѡсибецй дела аѹтѹл, сау ѡбйчнѹйрѣ ѧ рѫндѹй, шй ѧ ѯтокмй, шй ѧ фаче лѹкрърйле дѹпѫ кѹм сѫ кѹвине, шй пофтѣще лецѣ фирей.

Кѫ ачела нѹ сѫ поате зйче вйртѹос, адекѫ: кѹм кѫ сау ѡбйчнѹйт ѧ фаче фапте бѹне, кареле ѡ лѹкрăре, сау доаѡ фаче

дъпъ кꙋм порꙋнчѣше лѣцѣ: чи вжртꙋтѣ, сау фапта бꙋнъ пофтѣше авꙋт, сау ѡбичнꙋире дрептъ а сꙋфлетꙋлуй, ши немꙋтатъ, ши статорникъ пофтъ а сꙋфлетꙋлуй, ши дор, ши невоинцъ де пꙋрꙋрѣ а фаче порꙋнчиле лѣцїй. Къ вжртꙋтѣ ёсте авꙋт, адекъ: нърав, ши ѡбичею аш фтокми, ши аш фаче лꙋкръриле сале дъпъ кꙋм съ кꙋвине лѣцїй фирещй. Ѓръ пъкатꙋл, сау май бине съ зик пъкатꙋире ёсте авꙋт, сау нърав, ши ѡбичнꙋире а кълкà лѣцѣ, сау анꙋшй фаче лꙋкръриле сале дъпъ кꙋм съ кꙋвине лѣцїй фирещй, адекъ: анꙋ фаче, кꙋм ши че порꙋнчеше лѣцѣ фирей. С. Василїе зиче: кꙋм къ вжртꙋтѣ ёсте фолосꙋл чел бꙋн ал пꙋтерилор фирещй, адекъ: кънд нещине кꙋ симцирile, ши кꙋ пꙋтерile фирещй лꙋкръ, ши съ фолосеще бине, ши дрепт: Ѓръ пъкатꙋл ёсте фолосꙋл чел рꙋ ал ачелораш пꙋтерй, адекъ: кънд нꙋ лꙋкръ ѡмꙋл, кꙋм съ кade, ши нꙋ съ фолосеще бине кꙋ пꙋтерile сале челе фирещй. Ачаста хотръре нꙋмай кꙋ кꙋвинтеле съ ѡсебеще де чѣ май сꙋс

зисѣ, кѣ ѣтъчий съ фолосѣще бине ѡмъл къ пътърилє сале чѣле фирѣщй, кжнд къ ѣчѣстѣ лъкрѣ към порънчѣще лѣцѣ фирей, йрѣ ѣтъчий рѣ съ фолосѣще къ йале кжнд фаче към нъ порънчѣще лѣцѣ.

§. 41.

Ка чѣлѣ май сѣс зисе май бине съ лѣ фцелѣцй, ла ѣчѣстѣ нѣ ѣминте.

а.) Нъ толтѣ кувѣинца чѣ дин ѣфа. рѣ ѣ лъкрѣрилор, карѣ ѡ ѣъ лъкрѣрилє къ лѣцѣ, трѣбѣе съ се Сокотѣскѣ вжртѣте. Ѣдекѣ: нъ тот дѣѣна, кжнд динафарѣ лъкрарѣ съ вѣде ѣсѣменѣ лѣцїй, шй дѣпѣ към порънчѣще лѣцѣ, трѣбѣе ѣ ѡ цинѣ вжртѣте, сав фапта бѣнѣ, кѣ вжртѣте, сав фапта бѣнѣ пофтѣще чѣ дин лъѣнтрѣ ѣ минцїй фтокмире, шй кувѣинцѣ, шй невоинцѣ ѣ лъкра бине.

в) Съ йай дарѣ сама, ка кувѣинца чѣ дин ѣфарѣ, прин карѣ съ вѣде лъкрарѣ ѣсѣменѣ лѣцїй, ѣдекѣ: към порънчѣще лѣцѣ, съ нъ ѡ ѣмѣстечй, шй съ ѡ фъзлъ. ѣцй къ вжртѣтѣ, кжт фдатѣ, кжт съ вѣде динафарѣ, шй съ паре, към кѣ лъ-

крарѣ

крáрѣ ёсте дꙋпъ лѣце, съ ѡ сокотéщй, къ ёсте вхртꙋте.

г) Вхртꙋтѣ, шй пъкатꙋирѣ дин âдéса лꙋкрáре, шй фáчере съ кáпатъ. Къ âвꙋтꙋл, шй ѡбичнꙋирѣ, сáꙋ нравꙋл, шй мáрѣ лезнире â фáче чева нꙋмай прин âдéса-лꙋкрáре, шй Статорникъ невойнцъ съ капатъ.

д.) Чéл че ёсте виртꙋóс, âдекъ: чéл че âре ѡбичнꙋире â фáче лꙋкрърй бꙋне, âчéлѣ лꙋкрърй фáче, кáре пре ёл, шй Статꙋл лꙋй ѳл фáк май десъвхршйт. Къ вхртꙋтѣ ёсте âвꙋт, сáꙋ ѡбичнꙋире âшй рждꙋй, шй âшй ѳтокмй, шй âшй фáче лꙋкръриле сáле дꙋпъ кꙋм съ кꙋвине лецïй фирéщй (40.), йáръ чел че лꙋкрърриле сáле ле рждꙋлще, шй ле ѳтокмéщe дꙋпъ лéцѣ фирïй, âчéла âчéлѣ фáче, кáре пре ёл, шй пре Статꙋл съꙋ фáк май десъвхршйт (36. є.)

Вхртꙋтѣ âшѣ съ пóате хотърй: вхртꙋтѣ ёсте вóе Статорникъ, шй де пꙋрѣ пре сине, шй Статꙋл съꙋ â фáче де съвхршйт. Шй йáръшй: вхртꙋтѣ ёсте âвꙋт, шй ѡбичнꙋире â рждꙋй, шй â фáче лꙋкрърй-

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNIEI POPULARE

ле сале дупъ вом луй Дмнезеу, ка лецѣ фирѣскъ, Ёсте лецѣ луй Дмнезеу (36. єї).

Є.) Чел че Ёсте ѡбичнуит, ши дедат спре вхртуте, карѣ Ёсте фапта чѣ бунъ, ачела букурос, ши волник лши атъмпъръ шиши лтокмеще лукръриле сале дупъ лецѣ фирей, ши ле фаче кум порунчеще лецѣ фирей, къ вхртутѣ Ёсте воѣ Стато́рникъ, ши де пурурѣ а лукра, ши а фаче бине, ши чел че съ невоще съ ѡ капете, аре лезние а аскулта де лѣце.

Дрепт ачѣа департе Ёсте де аичи толтъ сила динафаръ, карѣ лпинце, ши силеще пре сufлет съ факъ бине, чи минтѣ чѣ де датъ спре фапте буне ку бунътатѣ чѣ фирѣскъ а лукрърилор челор де кувиинцъ съ траце, ши се апринде, ши ку плъчере, ши дулцацъ съ плекъ съ факъ бине.

5.) Пентру ачѣа чей че пентру фрика педепселор съ ѡпрѣск, ши съ лфрънезъ а фаче рѣу, ну съ пот зиче вирту́ошй, адекъ: ѡбичнуиций, ши дедаций спре фапте буне.

3.) Кꙋм къ вкрꙋтѣ, фапта бꙋнъ, ѩ сашй ёсте шїе платъ, шй рсплътире, шй дар, днтрꙋ ачестѣ съ кꙋноаще. Къ вкрꙋтѣ фаче съ лꙋкрꙋм, кꙋм порꙋнчеще лѣцѣ (40.), шй ашѣ пре ной шй стаптꙋл нострꙋ съ фачем май десъвкршит (36 є) ѩръ фїнд къ чѣле че пре ной, шй стаптꙋл нострꙋ фак май десъвкршит сжнт бꙋне, шй бꙋнътъциле, каре рсар дин лꙋкрърile, каре ле фачем, сжнт плат, шй рсплътире (38.) Ашѣ дарꙋ вкрꙋтѣ, фапта чѣ бꙋнъ не дъ ноаю плат, сав ѩ сашй ёсте шїе плат, шй рсплътире.

Ачй съ каде аспꙋне, шй атълкꙋй слъбичꙋне каре съ зиче ѡменѣск, каре ёсте, кънд нещйне кꙋ ѡаре че слъбичꙋне, шй непꙋтинцъ фирѣск съ апѣдек, ка съ нꙋ цїе лѣцѣ фирѣскъ. ѩръ ачаст непꙋтинцъ атꙋнчй аре лок, кънд кꙋ пꙋтѣре ноастрꙋ нꙋ ѡ пꙋтем адрепта, шй рънднка дела ной, кът съ нꙋ ѡ авем.

Ашѣ зичем, къ ёсте слъбичꙋне фирей, кънд нещйне пентрꙋ нещйнца, де каре нꙋ сав пꙋтꙋ фери, ничй а ѡ лъпъда

дела сѝне, на҃ѹ пѹтѹт, шѝ пентрѹ а҃чѣ нѹ цѝне, сау нѹ фа҃че нескарѝ порѹнчѝ а҃ле лецїѝ, сау слѹжбе, шѝ дерегъторїѝ, ка҃ре а҃р фѝ детор҃ѝ съ ле фа҃къ. А҃деакъ: де сѫнт нѣ́ше ѿамений дин прѹнчїе крескѹцѝ ѫ́тре фїе́рѝ, шѝ пентрѹ къ а҃шѣ крескѫнд, нѝчѝ нѹ а҃ѹ а҃ѹзѝт, нѝчѝ нѹ а҃ѹ вѫзѹт, нѝчѝ нѹ а҃ѹ пѹтѹт шѝ, кѹм съ слѹжа́скъ лѹѝ дмнезе́ѹ, шѝ пентрѹ ѿнешїѝнцъ ка а҃часта нѹ фа́к слѹжъ лѹѝ дмнезе́ѹ, оу҃нѝ ка а҃чѣ́ѫ сѫнт фъръ де вѝнъ, шѝ нѹ пъкътѹе́ск, пентрѹ къ а҃ѹ нешїѝнцъ фъръ де ѫ́вѝнцере. Ѓа҃р декѹмва а҃ѹ пѹтѹт съ ла́педе дела сѝне нешїѝнца, шѝ съ се ферѣ́ск де м҃, шѝ съ фіе фъръ де м҃, шѝ съ шіе че ѐ̃ вѝне, шѝ кѹвїо́с, а҃тѹнчѝ нѹ съ по́ате мънтѹѝ кѹ слъбичѹнѣ фѝрей, къ а҃часта ѐ̃сте нешїѝнцъ ѫ́вѝнъ, ка́рѣ пре ѿм нѹл фа́че невиновáт, нѝчѝ ѫл мънтѹе де пъка́т, шѝ пентрѹ а҃чѣ́л врѣ́дникъ ѐ̃сте де педѣпсъ. Ѝ деспре а҃чѣ́стѣ нешїѝнце де а҃жѹнс а҃м зѝс ѫ а҃даоцѐрѣ чѣ дела ка́пѹл чѣ́л дин пъ́рцѝ а҃л а҃чѣ́шїѝ пъ́рцѝ.

§. 42.

Фи́нд къ а̂шй а̂семнъ̀, шн̀ а̂шй ѫ̂токми вѣ́ца съ̀ дꙋ́пъ лѣ́цѣ фи́рей, ѫ̂трꙋ а̂часта стъ, ка стáтꙋл сꙋ́флетꙋлꙋй, шн̀ а̂л трꙋ́пꙋлꙋй май десъвкрши́т сѫ́л фáкъ (36. Є.) лꙋминáт Е́сте, кꙋм къ нꙋ́ по́алте фѝ, ка сꙋ́флетꙋл а̂чéлꙋм, кáреле цине лѣ́цѣ чѣ фирéскъ, съ нꙋ́ сúмцъ, шн̀ съ нꙋ́ съ оꙋ́мплъ де дꙋ́лче, шн̀ фрꙋмоáсъ десфъпáре, пентрꙋ къ десфъпáрѣ нꙋ́ съ по́алте деспърцн̀ де ѫ̂мꙋлцирѣ, шн̀ де крѣ́шерѣ съвкршириле́ор но́астре, чн̀ кꙋ́ кът май мꙋлт крѣ́ше съвкрши́рѣ, кꙋ́ а̂тáта крѣ́ше шн̀ десфъпáрѣ. Дúнтрꙋ а̂часть десфъпáре а̂ сꙋ́флетꙋлꙋй, кáрѣ съ на́ше дин пъзи́рѣ лéцїй фирéшй, шн̀ съ пропти́ше пре темéюл вкртꙋ́тей, съ на́ше чѣл чѣ ѡ̂ зи́чем фернире, къ ферничи́рѣ Е́сте СТАТО́РНИКЪ БꙋКꙋРІ́Е.

А̂м зи́с: Стато́рникъ бꙋкꙋрі́е, къ бꙋкꙋрі́а, кáрѣ ѣ́не дин бецїй, шн̀ дин кꙋрбїй, шидин а̂лтеле а̂семенѣ, кꙋржнд трéче, шн̀ некꙋм съ фáкъ пре чинéва май ферничи́т, чн̀ ѫ̂кркáт де небо́й, шн̀ де а̂мáрꙋй дꙋ́пъ чел

фáче, пентрꙋ кꙋ пꙋнꙋ ла ѡ врѣме нешине
áре бꙋкꙋрíе, áпой ꙗчѣтꙋ бꙋкꙋрíм: чине пре
оꙋнꙋл ка áчѣста ба зíче фериниτ.

Цицерш Философꙋл зíче, кꙋ ферничíрѣ
Ёсте ꙗтрꙋн лок грꙋмꙍдирѣ бꙋнꙋтꙍцилшр,
де оꙋнде пóате рѣлеле Сжнт Скóасе. Áлцíй
зíк, кꙋ ферничíрѣ Ёсте кжнд Сꙋ десфꙋтéзꙋ
нешине кꙋ бинеле. Ун áчéшѣ пóцй кꙋ ѡсинбите кꙋбинте нꙋ зíк áлтꙋ, чи нꙋмай че
áм зис ной.

§. 43.

Неферничíрѣ Ёсте неказ, сáꙋ оꙋржꙋне,
шй скрéз Стапóрник. Некáзꙋл, сáꙋ
оꙋржꙋнѣ, кáрѣ кꙋржнд трéче, шй нꙋ Ёсте
Стапóрник, кꙋм áм зíс шй де ферничíре,
нꙋ Сꙋ пóате зíче неферничíре.

Прин оꙋржꙋне áнчй нꙋ ꙗцелéцем,
кжнд áвем оꙋржꙋне áсꙋпра áлтꙋя, чи кжнд
мíе ꙗм Ёсте оꙋржт, кꙋм Ё кжнд нешине зíче: мéм оꙋржт зилеле, вíáца.

§. 44.

Де ферничíре áчестéцй ꙗсáмнꙋ.

а) Чéл че ꙗтóатꙋ зíша ꙗшй фáче
Стáтꙋл Сꙋ май десꙋвършит, нꙋ пóате
Сꙋ нꙋ фíе ферничит. Кꙋ чел чéшй фáче Стá-

тъл съ май десъвършит, нъ поате съ нъший ăдаогъ десфътаре, шн бъкъріл минцін, къ десфътаре нъ съ поате деспъріцн дела съвършірі, шн десфътаре, каре ръсăре дин съвършіре са, нъ съ поате мъта, шн скимба пътръ неказ, сау пътръ оърячъне, къ нъ ёсте причінъ де неказ, кънд аа съвършіре ăдаоце съвършірі. Ămъ дар ёсте, кум къ чел че пътоате зіоа фаче спътъл съ май десъвършит, нъ поате съ нъ фіе фериніт.

в.) Чел че пъзеще лецеле фірей, ăчела добндеще ферічіре. Къ фіінд къ чел че пъзеще лецеле фірей, фаче спътъл съ май десъвършит (36. Є.) оърмезъ, ка ăчела съ добндеск ферічіре.

г.) Чел че фаче бърътъте, фаптъ бънъ, ăчела каътъ съ добндеск ферічіре. Къ фіінд къ чел че цине лецеле фірещі, добндеще ферічіре (нум: в.), ăр ă бърътъцей ічеле май дин пкю пътъріре ёсте, кум къ къ бърътъте, фаптъ ічеле бънъ съ шй добндеще, шй съший цине ферічіреа.

д.) Дин чѣле зи́се съ вѣде, кꙋм къ пот пъкатꙋл е́сте ѫпедекарѣ ферічирей, шѝ причи́на пъказꙋлꙋй, шѝ а́ неферічирей.

є.) Чѣл че прѣмѫ́ще дꙋпъ кꙋм съ кꙋ. вине мѝнцїй, шѝ вое́й лꙋй Дмнезе́ꙋ, а́чѣла съ фа́че пърта́шй ферічирей. Къ чѣл че а. скꙋлтъ де лѣцѣ фирей съ фа́че ферічит (кꙋм: в.), ѣ́ръ лѣцѣ фирей е́сте ѫсашй мінтѣ, шѝ лѣцѣ чѣ Дмнезе́ѣскъ (зб. є.) кѣр да́ръ е́сте, кꙋм къ чел че а́скꙋлтъ де мінте, шѝ де вóл лꙋй Дмнезе́ꙋ, нꙋ по́а. те съ нꙋ съ фа́къ ферічит.

з. Бінеле чел прѣ ма́ре, шѝ ферічирѣ фо́арте стрѫ́нс, шѝ та́ре сѫнт ѫпрезнъ легате, шѝ нꙋ съ пот оу́на де а́лта деспърцй. Чѣл че съ ва невои, ка дин зѝ ѫзи май десъвършит съ се фа́къ пре сі́не, шѝ кꙋ съвършириле май мꙋлт, шѝ май мꙋлт съ спорѣ́ск, шѝ съ крѣ́ск, а́тꙋнчй зѝчем, кꙋм къ е́л декѫт бінеле а́чѣста нимі́ка ѫтрꙋ а́чѣстъ бѣ́цъ, прін мінте май ма́ре шѝ май ѫнала́т нꙋ по́ате добѫндй, шѝ а́шѣ де е́л зѝчем, къ а́ре бінеле чѣл прѣ ма́ре. Дечй фїінд къ ста́тꙋл а́чѣла, кꙋ ка́ре нещине ѫто́ате зїша май десъвър-

шинт съ фаче, нѹ съ поате дезлипи де фер-
чинре (нѹм: а), кѣр ѣсте, къ бинеле чѣ
прѣ маре, шн ферчинрѣ фоарте стржне сънт
оуѹните, шн легате оуна кѹ алта.

К А П. Ѕ.

Де Кѹноштинцъ.

§. 45.

Де воаще нещине съшн ѧтокмѣскъ, шн
съшн ѧдрептѣцъ, шн съшн ѧсѣмене
бѣлца дѹпъ лѣчѣ фирей, шн съ аѣцъ ѧде-
зграте ферчинре (44. б.) трѣбѹе, ка по-
ате лѹкрънле, каре ле фаче, ѧѹ каре нѹ
ле фаче, май кѹ де ѧмърѹнтѹл съ ле чѣр-
че, ѿаре сънт ѧсѣменѣ лѣцїй ѧѹ ба. Ѣнъ
ѧчаста ѧминтрилѣ нѹ поате фи, фънъ нѹ-
май кѹ ѧжѹторюл минцїй, кѹ карѣ ведем,
шн кѹноащем, че ѣ кѹвїос, де чинсте, шн
че ѣ оуржт, шн фънъ де кѹвїнцъ, шн жѹ-
декъм, ѿаре лѹкрарѣ трѣбѹе ѧ ѿ фаче, ѧѹ
нѹ. Жѹдеката ѧчаста деспре кѹвїнца,
шн оуржчѹнѣ лѹкрънлор съ нѹмеще, кѹ-

нощїинцъ. Грéчїй ѡ зик συντηρησίς, латинїй консцїенцїа.

Йдекъ: ăў ѫшелáт нещинe прe чинева, шн ăў фкўт пáгўек, ăў ѫтрe прїятений, шн ѫтрe соцїй ăў фкўт врáжек, шн трáю рéў, ăчéла дева жўдека: бине, ăў рéў ăў фкўт? ва симцн чева ѫминтé са, кáрé áрáтъ лўй, къ нáў фкўт бине, шн áчáста ноúй ѡ кемъм кўнощїинцъ, сăў кўм оўнїй май врéў: кўнощїинца сўфлетўлўй.

§. 46.

Де жўдекъм май ѫнáинте де чe съ фáче лўкрáрé, ѿаре кáдесъ áѡ фáче, ăў ба, áптўнчй áчáстъ жўдекáтъ ѡ кемъм кўнощїицъ май динáинте, йáръ кжнд жўдекъм дўпъ чe съ фáче лўкрáрé, зичем, къ Éсте кўнощїинцъ оўрмътóаре, сăў дўпъ áчéа, шн май прe оўрмъ.

Кжнд май ѫнáинте де чe фáчем чева, жўдекъм, ѿаре лўкрáрé, кáрé кóм съ ѡ фáчем, бўнъ, ăў рé Éсте, áптўнчй áчáстъ жўдекáтъ съ нўмéще кўнощїинцъ Θеорéтикъ, сăў прнвнтóаре, шн гжнди-

тоáрѣ. Їйрх дѣ чѣркѣм трéбѹе â ѡ фáче âѹ ба? âтѹнчй кѹнощїинца сх зíче **прáктикх**, сáѹ **лѹкрхтóарѣ**. Привитóарѣ сх зíче пентрѹ кх кѹ мíнтѣ нѹмай сх привéще, шй сх гхндéще, бѹнх ѣ âѹ ба, йрх лѹкрхтóарѣ, пентрѹ кх сх чѣркх фáче сѣва âѹ ба.

§. 47.

Дéка жѹдекáта, кáрѣ ѡ фáчй дѣ лѹкрáрѣ, кáрѣ вей сх ѡ фáчй, ѡрй дѣ кѹвїинца, ѡрй дѣ оўрхчѹнѣ лѹкрхрїй, ёсте âдевхрáтх, кѹнощїинца сх зíче **âдевхрáтх**, сáѹ **дрéптх**. Їйрх дѣ нѹ ёсте âдевхрáтх, шй дрéптх, сх зíче кѹнощїинцх **мнчннóасх**, сáѹ стрѫмбх. Їйрх дѣ тѣ ѧдоéщй ѡáре бѹнх, сáѹ рѣ ёсте лѹкрáрѣ, кѹнощїинца сх зíче **ѧдонíтх**. Їйрх прíчина, кáрѣ тѣ фáче сх тѣ ѧдоéщй, бѹнх, âѹ рѣ ёсте лѹкрáрѣ, сх зíче **ѧгнмчнрѣ кѹнощїинцїй**.

Ѧ́ѵ̀ѣстѣ чи́не врѣ̀ маи́ би́не съ ле҃ѧ҃цъ-лѣ́съ, чепѣ́скъ шѝ чѣ́ле ѵе а҃м зи́с ѯ҃ ло́ги-къ де жѹдека́та чѣ́ а҃деѵъра́тъ, шѝ неаде-ѵъра́тъ. Ѧ́деѯъ: чѣ́л ѵе жѹдекъ, кѹм къ трѣбѹе а҃ цинѣ жѹрмѧ́нтѹл, а҃ трѣи кѹ кѹмпъта́ре, а҃лтѹм па́гѹбъ а҃ нѹ фа́че, а҃ча́ста е́сте кѹноѫ̈ѣ́инцъ а҃деѵъра́тъ, шѝ дрѣ́птъ.

Ѩ́ръ чѣ́л ѵе жѹдекъ, къ по́ате фа́че а҃лтѹм пагѹбъ, нѹмаи́ а҃чела, къръ́м съ фа́-ѵе па́гѹбъ, съ нѹ ѩ҃ѣ. Ѧ́деѯъ: а҃рцинта́-рюл, кѧ́нд фа́че кѹи́ва врѣ́ш оу҃нѣ́лъ де а҃р-цѧ́нт, шѝ е҆́л жѹдекъ съ а҃мѣ́стеѵе шѝ а҃лтъ матерѣ́ ѯ҃ а҃рцѧ́нт: шѝ а҃по́и прѣ́цѹл съл ѧ҃, ка кѹм а҃р фѝ то́т а҃рцѧ́нт, а҃ча́ста съ зи́-ѵе кѹноѫ̈ѣ́инцъ минчино́асъ, саѹ стрѧ́мбъ. Ѩ́ръ кѧ́нд та́тъл съ неѵоѫ̈ѣ съ вѧ́нъ па-трѣ́ла врѧ́жма́ѯѝ, фѣ́юл кѹноскѧ́нд а҃ча́ста, съ ѯ҃доѫ̈ѣ, ѿа́ре спѹ́нева челѯор маи́ мари́, дерегато́аре во́м тътѧ́нескъ, а҃ѹ ба́? А҃ча́-ста съ зи́ѵе кѹноѫ̈ѣ́инцъ ѯ҃до́нтъ. Де ба а҃ѹзи́ нещине пре С. Па́ѵел ѯ҃ка́ртѣ къ-тръ Коринтѣ́ни зикѧ́нд, къ ѯ҃целепчѹнѣ лѹмѣ́и а҃ѵе́ѫ̈ѣ е́сте небѹнѣ́е, шѝ кѹм къ Филосо́фѣй нѹ саѹ фъкѹт моѫ̈ѣ́ни ѯ҃пъръцѣ́ѣй лѹи дм-незе́ѹ, шѝ дин кѹви́нтеле а҃ѵе́стѣ ба вени

лꙋй ѿаре че ѳ҃гимнꙁичире, шй ва симцй гимп: ѿаре чел че ѳваць философїа, поате сѫ мѫнтꙋй. Кꙋвинтеле ѳчѣстѣ ѳле лꙋй Паꙋел сѫнт ѳ҃гимнꙁичире, шй болд кꙋнощїинцїй, каре ѳпꙋнг минтѣ лꙋй, шй ѡ фак сѫ се ѳдомнѫ.

§. 48.

Фїинд кѫ жꙋдеката, сад ѳдевърат, шй кꙋ бꙋнѫ сам, сад пентрꙋ кѫ мїе мй паре, поате сѫ фїе ѳдевърат, дꙋпѫ кꙋм ам ѳвцат ѳ Логикѫ (156.), сѫ вѣдз, кꙋм кѫ кꙋнощїинца сад кꙋ бꙋнѫ сам, сад кꙋ пърере Ёсте дрептѫ.

Ѫдекѫ: дѣка нещине кꙋ бꙋнѫ сам ва кꙋноаще, кꙋм кѫ чел че винде чева, нꙋ трѣбꙋе нимй декꙋм сѫ минцѫ, ѳтꙋнчй кꙋнощїинца лꙋй сѫ зиче дрептѫ. Дар дева фй врѣмй негоциторꙋ, карале ѫꙋзинд, кѫ ла Рома Ё маре липсѫ де грѫꙋ, Ёл ѳ҃кркѫнд дела Ѫлеѯандрїа корабїе маре кꙋ грѫꙋ, вине ла Рома, шй щїе, кѫ ѳкѫ мꙋлте ѳлте корꙋбїй кꙋ грѫꙋ дела Ѫлеѯандрїа вин ла Рома: ѿаре зичева Ёл ѳкꙋм ѳ҃ Рома, кѫ ѳкѫ май вин шй ѳлте корꙋбїй кꙋ грѫꙋ, ѳꙋ пꙋчева, ка сѫшй поатѫ скꙋмп

винде грѣу, ка съ тѫкъ ѫре ѫчѣстѣ ѫдемнурй. а.) Нимъруй, зиче ѫ Сине негоцитóрюл, нѹ фак стрѫмбътáце, пре нимене нѹ ѫшéл, къ ѫ грѣу нич ѹ ѡ скъдére, ши нич ѡ вин нѹ Éсте, карѣ дупъ лéциле църй ѫш фи детóрю съ ѡ спѹю. в.) Тél че винде ѫле сáле, врѣ кът поáте май бине съ ле вънъ. г.) Ам ѫдус, ам пус ѫ тѫрг, Éѹ вънъ ѫл мїеу, ши нѹмай скумпе кът ѫлцїй, ба ѫ къ доаръ кѹ май пуцин прéц фїинд къ ам мѹлт. д.) Нимъруй нѹ съ фаче стрѫмбътáце, къ кѹ дѣ сила дела кумпъръторй нѹ ѫпѹк банїй, нич ле ѫпинг кѹ дѣ сила негоцѹл мїеу. Динтрѹ ѫчѣсте ѫдемнурй, ши причинй съ пáре лѹй, къ бине, ши фъръ де пъкат поáце съ фáкъ ѫчáста, ши кум къ слобод Éсте лѹй съ тáкъ, ши съ нѹ спѹе, къ май вин ши ѫлце коръбїй кѹ грѣу ла Рóма.

§. 49.

Гйръ кънд нещине ѫскѹлтъ де минте, ши фаче жѹдекáтъ ка ѫчéл деспре лѹкръриле, каре лéѹ фъкѹт, сав ба съ ле фáкъ, карѣ жѹдекáтъ ѫре кѹнощїинцъ кѣръ деспре

лꙋкра́ре, а̑тꙋнчи кꙋнощїи́нца съ зи́че во́л-
нике. Ӣ́ръ кы́нд нещине порнит фїи́нд
де патимй, шй ка а̑тро во́лвꙋре а̑вълꙋнит
ва жꙋдека, ка май бине съ а̑скꙋлте де
симцирй, де кы́т де мините, а̑тꙋнчи кꙋ-
нощїи́нца съ зи́че ро́лвь.

А̑дек: кы́нд са́р да кꙋи́ва пꙋтере,
ка деши ва тъл оу̯н дѣцет, сау до́аш,
съ фїе мощен а̑ неще богацїй марй, е̑л бꙋ-
кꙋро́с а̑р фа́че а̑часта, шй лик де бꙋкꙋрїе
а̑р жꙋка пентрꙋ порнире патимилор, шй
плъчере симцирилор, шй лъкомїл. А̑че́-
ста май мꙋлт а̑легынд а̑вацїиле, декы́т
че е̑ кꙋвїо́с, а̑скꙋлтъ де кꙋнощїинца чѣ
ро́лвь: Ӣ́ръ ѡмꙋл чѣл дрепт, шй бꙋн, а̑-
скꙋлтъ де кꙋнощїинца чѣ во́лнике, шй ни-
мика нꙋ вре съ скаѕъ а̑лтꙋл, ка а̑пой
е̑л съ добындеск а̑чѣл.

§. 50.

Кы́нд кꙋнощїинца чѣ де пре оу̯рме съ
оу̯нѣще, шй е̑ а̑семенѣ, шй а̑токма кꙋ кꙋ-
нощїинца чѣ май динайнте, а̑тꙋнчи съ
зи́че, къ кꙋнощїинца не мжнтꙋа́ще,
шй не фа́че невиновацй. Ӣ́ръ де е̑сте не-

унире ѧтре кѹнощїинца чѣ май динаинте, шѝ ѧтречѣ май де пре оурмъ, ѧтѹнчи кѹнощїинца не пѫрѣще, ши не фаче виновацй.

Адекъ: Юда май ѧнаинте де че ѧѹ вѫндѹт пре Іс, Сокотѣ, къ ва ѧвѣ бѹнъ платъ, шѝ де фолос, ба ѧкъ май мѹлт ѡ Сокотѣ ѧчѣл де кѫт драгостѣ, шѝ дарѹл мънтѹиторюлѹй сѣѹ. Гѣръ дѹпъ фапта чѣ оурѫтъ ѧ виндерїй, фоарте рѣѹ ѧй пѫрѣ, шѝ Съ ѧтриста, шѝ Съ некъжѣ, шѝ шѝ виндерѣ, шѝ банїй, каре ѧѹ лѹат, ѧѹкрѹ рѣѹ, шѝ оурѫт, шѝ Стрикътóрю ѧл Сокотѣ ѧ фй. Безѹ ѧкѹм ѧнчй, кѹм кѹнощїинца чѣ де пре оурмъ нѹ Съ оунѣщще, кѹ чѣ май динаинте. Шѝ ѧчаста ѐсте че Зичем, къ не пѫрѣще, шѝ не виновацѣще кѹнощїинца, пентрѹ къ ѧсл кѹнощїинца ноастръ не ѧрѧтъ, къ Сѫнтем виновацй. Гѣръ кѫнд Цицерон ѧѹ фкѹт де сѧѹ примис ѧ йзгонире Катилйн, шѝ соцїй лѹй, мъкар къ кѹ ѧчаста Цицерон мѹлтъ пйзмъ, шѝ оуръ, шѣѹ фкѹт, ѧсъ ѐл шѝ

дѹпъ

дупъ ачѣа жудека, кум къ бине аў факѫ, шѝ кум къ аше факънд аў мънтуи патріа, пентрў ачаста пре Цицерон кунощїинца ал мънтуа, шѝл арата невиноват.

§. 51.

Неодихна, карѣ бине дин невинѣ кунощїинцай чеїй май де пре оурмъ кў чѣ май динаинте, адека: кънд кунощїинца чѣ май де пре оурмъ не мўстръ, шѝ не багъ бинъ, шѝ не арата, кум къ рѣў ам факѫ, съ зиче **гимпўл кунощїинцей.**

Неронъ пъзрат, карєле жудека, кум къ бўн лўкрў ва фаче дева ѿморъ пре мўмеа, ѝар дупъ че аў факѫ ачѣст кумплит пъкат, аминтрилѣ симцѣ, шѝ жудека, шѝ блъстъма, че аў факѫ. Къ дин невинѣ жудекацїй, шѝ а кунощїинцей чеїй май динаинте, шѝ чеїй май де пре оурмъ, рєсърѣ ал минтѣ лўй неказўрй, карє **Суетоніе** аше ле скрїе: **кунощїинца пъкатўлўй, мъкар къ шѝ ѿсташїй,**

шн̀ Сенáтꙋл, шн̀ нородꙋл кꙋ бꙋкрїи ѡ ѧтáрѣ, ѧꙋ ѧдáтъ, ѧꙋ дꙋпъ ѧчѣлнúчй ѡдáтъ нꙋ ѡ ѧꙋ пꙋтꙋ рѣдà, де мꙋлте ѡрй ѧꙋ мартꙋрисúт, кꙋл ѧгрозѣще кúпꙋл мꙋмъсл кꙋ бътúй ѡцй, шн̀ кꙋ лобúрй ѧрхътоáре.

Фрꙋмóс скрїе Салꙋстїе гúмпꙋл кꙋношїинцей, кꙋ кáре съ ѧгúмпа мúнтѣ лꙋй жꙋгꙋрта, кꙋвúнтеле лꙋй Салꙋстїе ѧчéстѣ сѫнт: нúчй дꙋпъ ѧчéл лок лꙋй жꙋгꙋрта нꙋ ѧꙋ фóст зй, ѧꙋ нóапте кꙋ ѡдúхнъ, нúчй оꙋмꙋй лок, нúчй оꙋнꙋй ѡм, мъкáр кꙋй, нúчй оꙋнúй врéмй нꙋ крéдѣ десткꙋл, де четъцѣнúй, шн̀ де врѫжмáшй ѧтóкмл съ темѣ, ѧтóлте пърцúле съ оꙋнта, шн̀ де тóт сꙋнеткꙋл съ ѧфрúкà, де мꙋлте ѡрй дúн лок ѧлок,

кѹм нѹ съ кáде кѹрѣинцăй ѳпрътѣщй, съ мѹтă, ка съ полъ ѡднхнй, ăорѣ дни сóми дѣщептжнд-ѹ съ лѹă ârме, шй фъчѣ лáрмъ, âшѣ кѹ спáйма, ка кѹ ѡ невѹнїе съ скѹтѹра.

Чéл че май ѳлѹнгъ врéме съ ѡбичнѹâще, шй съ де дъ â пъкътѹй, шй âшѣ съ ѳпетрéще, кът нѹ нă сáма ла чéл че фáче, шй май мѹлт нѹ чéрк, ѡáре лѹкрѹл, кáрел фáче, вѹн, ăѹ рéѹ, кѹвїóс, ăѹ оўржт Éсте, чй съ дýче ѳкътрѹ ѳл пóарт дезфрънáта пофт. Â âчéстѹл кѹнощїнц съ зúче, къ дóарме, âшѣ кът сóмнѹл кѹнощїнцїй нимика âлт нѹ Éсте, фърă нѹмай стáтѹл âчéла âл минцїй, кънд нчй нѹ гъндéще, ѡáре лѹкръриле, кáре фáче, сънт âсемнѣ лéцїй фирéщй, сáѹ лéцїй дмнезéщй, ăѹ ба.

Де âчéст сóми Давúд Проóк съ рóлъ зикънд: лѹминѣзъ ѡкїй мїей Дм-

не, ка нѹ кѫндѣа сѫ ѧдо́рм ѧ-
мо́арте.

Во́лфїе Философѹл чѣл ма́ре зиче, со́м-
нѹа кѹнощїинцїй е́сте, кѫнд нічй май ѧ-
на́инте де лѹкра́ре, нічй дѹпѫ лѹкра́ре нѹ
а́ре нещинє кѹнощїинцѫ. А́деа: да́кѫ
нещинє сѫ слобо́аде ѧ ѡрй че фе́лю де пѫ-
ка́те, шй де десфрънжрй, шй де кѹрвїй,
кѫт а́кѹм а́ше сѧѹ да́т, шй сѧѹ ѡбичнѹ́ит
кѹ то́ате деѫмирдъ́риле, ѡспе́целе
че́ле преспе мъсѹрѫ, кѫт то́атѫ вїи́ца шѣѹ
петрекѹт ѧ кѹрвїй, ѧ ле́не, шй ѧ деѫмер-
дъ́рй, шй а́кѹм ѡбичѣюл сѧѹ мѹта́т, шй
сѧѹ префъкѹт ѧ фи́ре, шй май мѹлт нѹ-
май сокоте́ще оурѫчѹнѣ фа́птелор са́ле.
Шй а́чѣста е́сте се́мн, кѹм кѫ до́арме кѹ-
нощїинца лѹй.

§. 53.

Чѣл че нічй оу́н нъка́з, шй оурѫчѹне нѹ
Сни́мте дин лѹкра́рѣ, ка́рѣ ѡ а́ѹ фъкѹт,
мъка́р де кѹ а́мърѹнтѹл ѧшй йспитѣще,
шишй чѣрк фа́пта, а́чѣла сѫ зиче, кѫ а́ре
кѹнощїинцѫ ли́нѣ, а́деа: ѡдихни́тѫ, шй
кѹ ли́нище. Ѓй кѫнд а́ре нока́з, шй дѹ-

рѣре, сăѵ вънѵйре, шй пърѣре рѣ дѵпъ че
ăѵ фъкѵт ăѵкрăрѣ, ăчéла съ зиче, къ ăре
кѵнощиńнцъ неодихнитъ, шй тѵрбѵре.

§. 54.

Чел че ăре кѵнощиńнцъ волникъ, ăдекъ:
чел че тóт дéѵна, кънд фăче чéва, ăскѵлтъ, шй фăче кѵмѵл фъцъ минтé, шй нѵ
сѵфере съ фăкъ рѣѵ, кăрей зиче минтé
съ нѵл фăкъ, ăчéста съ зиче кѵчéрник.
Гăръ чел че рънит де порнирé пăтимилор
фăче, че минтé, дѵпъ че ăѵ сокотит,
тóате чéле де сокотит, ѓй ăрăтъ шй зиче: Ăчăста éсте рѣѵ, шй оѵрăт: гăръ че
минтé ѓй спѵне, къ éсте бѵн, шй де чинсте, ăчéла нѵѵа съ фăкъ, ăчéла съ зиче ѿм
фъръ де кѵнощиńнцъ. Гăръ чéл че ăре
грíже, съ ăйбъ дрéптъ, шй ăдевърăтъ кѵнощиńнцъ, ăчéла съ зиче ѿм, кăрелеш
пъзéще кѵнощиńнца.

§. 55.

Ăчéстé кипѵрй ăле кѵнощиńнцей, кăт
май пре скѵрт ăм пѵтѵт, кéр, шй дезволт лéм спѵс, ăкѵм вóм ăдаóце нéще

спѹнерй, кáре дин чѣле май сѹс зисе лѣзне сѫ пот ѫцълѣце.

а.) Оѹнде нічй ѡ цѣйнцѫ де лѣцѣ фирѣскѫ нѹ ѣсте, âколѡ нічй кѹнощйнца лóк нѹ âре. Оѹнде нічй ѡ жѹдекáтѫ де кѹвйнца, сáѹ оѹржѹнѣ лѹкрѣрилор нѹ поáте сѫ âнѣѫ лóк, âколѡ нічй кѹнощйнца нѹ âре лóк (45.). Оѹнде нічй ѡ цѣйнцѫ де лѣцѣ фирѣскѫ нѹ сѫ âфлѫ, âколѡ нѹ поáте сѫ фіе жѹдекáтѫ де бѹнътáтѣ, сáѹ рѫѹтáтѣ, сáѹ оѹржѹнѣ лѹкрѣрилор. Кѫ поáтѫ кѹвйнца, сáѹ оѹржѹнѣ лѹкрѣрилор дѹпѫ лѣцѣ фирѣскѫ сѫ сокотѣще, шй сѫ мѣсѹрѫ, кѫрїм пот че ѣсте âсѣменѣ, шй ѫтокма, бѹн, де чинсте, шй кѹвїóс сѫ зйче: ѫрѫ пот че ѣсте ѣй неасѣменѣ, сáѹ ѫпротивѫ, рѫѹ, оѹржт, шй некѹвїóс ѣсте (36. s.)

Áлцїй âшѣ зйк: кѹнощйнца ѣсте âплекáрѣ лѣцїй ла фáптеле сáле (45), кѫ лѣцѣ кѹм сѫ ва âплека ла фáптѣ, де нѹ сѫ ва кѹноáще? Áшѣ дáрѫ кѹнощйнца нѹ поáте фй фѫрѫ де цйнца лѣцїй.

в.) Оѹнде нѹ ѣсте мйнте, шй прічѣпере, нічй кѹнощйнцѫ нѹ поáте фй.

Кѫ фїинд кѫ лѣцѣ фирїй прин минте, ши прин прикѣпере сѫ фаче нолѫ кѫноскѫтѫ (36. и.), ѩрѫ фѫрѫ де щїинца лѣцїй фирѣщй кѫнощїинца нѫ поате сѫ фїе (кѫм. а.), ѫлѣ ѣсте, кѫм кѫ оѫнде нѫ ѣсте минте, ши прикѣпере, нїчй кѫнощїинцѫ нѫ поате сѫ фїе.

г.) Пентрѫ ѫчѣа добитоачеле нѫ пот сѫ ѫйѣ кѫнощїинцѫ, кѫ добитоачеле нѫ ѫѫ минте, ши прин минте кѫноащем ноѩ лѣцѣ фирей, ѫпой прин ѫплекаре лѣцїй ла фапте не фачем кѫнощїинцѫ. Ѫшѣ дарѫ фїинд кѫ добитоачеле нѫ ѫѫ минте, нїчй кѫнощїинцѫ нѫ пот сѫ ѫйѣ.

д.) Поате фи, ка нещине сѫ факѫ ѫпротива кѫнощїинцей, ѫдекѫ: ѫтѫнчй, кѫндѫшй мѫтѫ жѫдеката деспре кѫвїинца, ши оѫржѫнѣ лѫкрѫрилор. Кѫ дѣка лѫкрѫл, каре ѫаре кѫнд лаѫ жѫдекат бѫн, ѩрѫ ѫкѫм ѫчел лѫкрѫ пентрѫ ѫаре че ѫтѫмплѫрй, шѫ стѫрй ѫпрежѫр, каре май ѫнаинте нѫ ле кѫнощѣ, нѫл жѫдекѫ бѫн, шѫ минтѣ, карѣ май ѫнаинте лѫкрѫл ѫчѣла, ка прѣбѫн лѫкрѫ бѫн ѫѣ, ѫкѫм ка де оѫн лѫкрѫ рѫѫ сѫ скѫрѣщѣ де ѣл. Кѫ

дѣка съ мѹтъ кѹноцѣинца бинелѹй, сав
а рѣзлѹй, съ мѹтъ шн пофта, сав скър-
бирѣ. Къ чине ба тъгъдѹи, кѹм къ ѿмѹл
нѹ поате съ нѹ лась лѹкрѹл, каре май ѯ-
нанинте ѯл жѹдека съл факъ, шн съ фа-
къ, че май ѯнанинте сокотѣ съ нѹ факъ.

Йѣръ мѹлте сѫнт, каре фак, ка съ
мѹтѣм жѹдеката деспре лѹкрѹл, каре лам
жѹдекат бѹн, аѹ рѣѹ. Йорѣ ѯтра челаш
лѹкрѹ кѹ врѣме, ѿаре че стърй ѯпрежѹр
гъсим, каре фак, ка че май ѯнанинте ам
жѹдекат, къ ѣсте бѹн, дѹпъ ачѣа десконърмндѹсъ ачѣсте стърй ѯпрежѹр, сокотим, къ ѣсте рѣѹ.

Йдекъ: а аскѹлта де пърінцій жѹдечй, къ ѣсте бѹн лѹкрѹ, йѣръ дѣц ба порѹнчй татъл тѹ съ фѹрй, сав съ оучиѹй, атѹнчй аскѹлтарѣ, карѣ май ѯнанинте жѹдекай, кѹм къ трѣбѹе съ ѿ фачй татълѹй тѹ, акѹм жѹдечй, кѹм къ ѣсте лѹкрѹ рѣѹ. Май але симцирнле, шн ѯкипѹрнле, шн пофтеле чѣле тѹрбѹрате, каре съ наск динтрѹ ачѣстѣ, мѹтъ жѹдеката минцїн ѿменѣщй дин бине, сав дин рѣѹ. Динтрѹ карѣ съ ѯтъмплъ, кът май тощй ѿаменїй, къндъ

ăи рѫпéск симцирилe, шѝ сѫ порнéск дe пáтимй, шѝ дe тѹрвѹрáрй, фáк, чe мѝнтé лe ăрáтѫ дe кѹнóск, кѫ ѣ оѹрáт, шѝ рáѹ. Кѫ мѹлцй цíѹ, кѫ кѹ дeзмердáрилe сѫ стрúкѫ, шѝ сѫ пéрд, шѝ кѹнóск, кѹм кѫ ăвíлца чé дeсфрнáтѫ ѣстe сúрнавíe, шѝ мáрe спѹркăѹне. Ăчéстé тóатe лe цíѹ, ѧкѫ шѝ пре ăлцíй ѧвáцѫ бúнe: Дáрѫ ѣй кѹ плăчéрилe симцирилор трѫгăндѹсe, шѝ пѹртăндѹсe, дe лúсѫ дѫ прилéжѹ, фáк, чe зúк кѫ ѣрáѹ, шѝ чe пре ăлцíй ăѹ ѧвцáт сѫ нѹ фáкѫ, чѝ май ăлéс ка дe вeнúн сѫ сe фeрéскѫ дe дeзмердáрй, ѧсѫ ѣй дeзмердáрилор, шѝ плăчѫрилор трѹпéцй фоáрте оѹрáт сѫ сѹпѹн, шѝ слѹжéск.

Є.) Пăнѫ кăнд ăскѹлтăм дe мúнтe, ăдекѫ: пăнѫ кăнд лѹкрăм дѹпѫ жѹдекáта кѹноцíнцей чéй вóлничe (49.), пăнѫ ăтѹнчй сокотúнд бúнe тóатe ѧдéмнѹрилe, нѹ тóатe фй сѫ фáчем ѧ протúва кѹноцíнцай, кѫ пăнѫ кăнд нeцúнe ăскѹлтѫ дe мúнтe, сай дe кѹноцíнца чé вóлникѫ, бúнeлe, шѝ рѫѹл ăлéс кѹнóацe, шѝ тóатe ѧдéмнѹрилe лѹкрăрилор бúнe, шѝ май пре ăмăрѹнтѹл лe сокотéцe, пăнѫ ăтѹнчй нѹ

поáте фи, ка вол ăв съ пофтéскъ, че минтé ăлéс, ши кéр кúноáше, къ Е̃ рúв, Сав съ се ферéскъ, де че минтé жúдекъ, къ Е̃ бúн.

Ăдекъ: де кúноáше нешине кéр, ши ăлéс, кúм къ ă минци, ă ғшелă, ă фúрă Е̃сте рúв, ши оúрăт, ăшé ăчéла пънъ ă-тúнчи де поáте минчúна, ғшелăчúнé, ши фúрáрé съ ва фери, пънъ кънд минтé ғл стъпънéше, ши пúтéрé симциúлор, ши ă пáтимилор нúл лăпъдъ дин скáúнúл сúв.

5.) Чéл че фáче, ши лúкрéзъ дúпъ кúнощиúнца чé стрúмбъ, ăчéла пъкътоáше. Къ чел че лúкрéзъ дúпъ кúнощиúнца чé стрúмбъ, ши минчúноáсъ, Сав рътъчúтъ, ăчéла ăчéл жúдекъ бúн, кáрé Е̃ рúв, ши че Е̃ рúв жúдекъ бúн. Ши ăшé че кú ăдевърáт Е̃ рúв, ăчéл пофтéше, ши фáче, пентрú къ жúдекъ, къ ăчéл Е̃сте бúн, кáрé де че ăдевърáт Е̃сте бúн, съ ферéше, кáчи крéде, къ ăчáста Е̃сте рúв. Ăшé дáръ фáче ғ протúва лéцiй фирéщи, кáрé порúнчéше ăсъ ферi де рúв, ши ă фáче бúне (36.Є.). Дáр чéл че фáче ғпротúва лéцiй, ăчéла пъкътоáше. Ăшé дáр чéй че ăскúлтъ де кú-

ноцїи́нца че́ стрѫ́мбѣ, ши́ минчино́аѕ пѣкътъе́ск.

Пъгѫ́нїй, ка́рїй сѫ ѫ́кинѫ ѫдо́лилшр, ка лъ́й дмнезе́ѫ пентрѫ кѫноцїи́нца че́ стрѫ́мбѣ, пѣкътъе́ск фѣкѫ́нд а́ча́стѫ ѫ́кинчъ́не ѫдо́лилшр. Ши́ фїи́нд кѫ а́ча́стѫ ѫ́кинчъ́не е́сте ѡ фа́пт фо́арте оу́рѫ́т, ши́ ѡпрѝт, пентрѫ а́чѣ́л а́лъ́ е́сте, кѫм кѫ пъгѫ́нїй фо́арте грє́ѫ пѣкътъе́ск жъдекѫ́нд бъ́н че е́ рѫ́ѫ, ши́ оу́рѫ́т ши́ де ферире.

3.) Чел че фа́че ѫпроти́ва кѫноцїи́нцъй че́ї́й стрѫ́мбе, а́ши́ждерѣ пѣкътъ́ще, кѫ чел че лъ́кр ѫпроти́ва кѫноцїи́нцъй че́ї́й ѡрй а́девъра́т, ши́ дрѣ́пт, ѡрй стрѫ́мбѫ, ши́ минчино́аѕ фіе кѫноцїи́нца, а́чѣ́ла а́ѫ пентрѫ плъчѣ́ре, а́ѫ пентрѫ кѫ йѕ па́ре, кѫ е́ де фолѳ́с, а́ѫ пентрѫ а́лт причи́нѫ, фа́че, че жъдекѫ, кѫ е́ рѫ́ѫ, ши́ ла́ѕ, че жъдекѫ, кѫ е́ бъ́н, ка́ре лъ́кр кѫ́т де рѫ́ѫ е́сте, по́кма нимі́ка де нъцу́ашю́ спъ́не е́ѫ, ѫцїй по́цй причѣ́пе, маї а́лѣ́с де ве́й сокоти́, кѫм кѫ а́чѣ́л ѡм цїи́нд, ши́ врѫ́нд фа́че, че жъдекѫ, кѫ е́сте ѫпроти́ва леціи́.

BIBLIOTECA ACADEMIEI

Де Ёсте нешине, карале жудекъ, кум къ скинъчунѣ идолилор Ё бунъ, шиший фаче кунощиинцъ, кум къ де нъ Сева скина идолилор, Ёл нъ фаче, че Ёсте бун, ши чё ар фи детору Съ факъ. Оунъл ка ачела, де нъ Сева скина сдолилор пъкътуще, нъ пентру къ нъсъ скинъ идолилор, чи пентру къ лась нефкунт, че жудекъ, къ Ёсте бун, ши че Ёсте детору а фаче, ши ашёший арата нестаторничиа, ши рътатё миниий.

и.) Динтру ачёстё бёзи, кът де мулт фолосёще ла фернирё умулуи, ка минтё Съ се свёцъ, а куноаще, ши а усиби стре лукрурile чёле бune, каре Съ каде але фаче, ши стре чёле рёле, де каре грёбуе а фуци, ши а нъ рътъчи дела кале адевърулуи пентру прежудекъциле, ши Сокотёлеле чёле Стръмбе, ши минчиноасе, ши къ грешале. Къ чей че дупъ грешёле Съ поарть, кънд фак чева, пъкътёск, ури де фак. ури де нъ фак (нум. 5. 3.).

д.) Чел че фаче чева пъне аре кунощиинца къ сдолле, пъкътуще. Къ пъне Ёсте кунощиинца сдойть, пъне Сть умул

ѯдоинт, пѣнѫ ѧтѫнчѣ нѫ ші҃е, ѿаре лѫкра-
рѣ, карѣ ва сѫ ѿ фак҃ѫ, де чинсте, ші
бѫнѫ ёсте, ѧѫ оурѫтѫ, ші рѣ ёсте.

Дечѣ дарѫ ѿмѫл, карале кѫ ѯдомлѫ
фаче врѣѫн лѫкрѫ, ѧчѣла ѯтрѫн кнп, ші
тот ѧтѫта Сокотѣще ші лѫкрѫл чел де
чинсте, ші чел де нечинсте, кѫ оуѫл ка
ѧчѣла ѧшѣ трѣбѫе сѫ гѫндѣск҃ѫ: ѿрѣ ёсте
бѫн лѫкрѫл, каре воѣ сѫл фак҃, ѿрѣ ёсте
рѫѫ, ёѫ топтѫл воѣ фаче, ші ѧшѣ фак҃ѫнд
сѫ ѧратѫ пре сине, кѫ врѣ сѫ фак҃ѫ ѯпро-
тива лѣцїй, ші сѫ пѫкатѫѧск҃ѫ. Дар чел
че врѣ сѫ пѫкатѫѧск҃ѫ, ѧкѫм пѫкатѫѧще,
кѫ лѣцѣ не ѯдатореще пре ноѣ, нѫ нѫмаѣ сѫ
фачем лѫкрѫрѣ бѫне, чѣ сѫ ші воѣм ѧ фа-
че. Пентрѫ ѧчѣѧ чел че фаче лѫкрѫл, ка-
ре нѫл ші҃е бѫн, ѧѫ рѫѫ ёсте, ѧчѣла пѫка-
тѫѧще, шіѣш ѧратѫ воѣ, кѫ врѣ сѫ фак҃ѫ
ѯпротива лѫѣ Дм҃незѣѫ.

Ѧдек҃ѫ: дѣка нещіне прін нелцелѣпцїе,
сѫѫ прін нелѫаре ѧмінте ѧѫ лѫат нѣще
бан҃ѣ рѣѣ ѯ лок де бѫнѣ, ѧпоѣ ші҃нд кѫ
бан҃ѣ сѫнт рѣѣ, ѯл бат гѫндѫрѣ, ші сѫ
ѯдоѧще, ѿаре кѫвїос лѫкрѫ ёсте, ші сло-
бод, сѫ дѣ бан҃ѣ ѧчѣѧ ѧлтѫл, кѣрѫл ё-

сте ѣл детóрїѫ, ѧлóк де вѫнй, шн ѧвѫнд ѣл ѧчáстъ ѧдомлъ, тóт плътѣше кѫ ѣй детоґїм. ѧчéста грéѫ пъкътѫмше, деспре кáре лѫкрѫ фрѫмóс скрїе Цицерон кáртѣ ѧ: кап д. де дерегъторїй: Пентрѫ ѧчѣл вúне порѫнчéск чéй че ѿпрéск ѧ фáче чéва, де кáрѣ áй ѧдомлъ бѫн ѣ лѫ бл.

ї.) Динтрѫ кáрѣ съ вéде, кѫм къ ѿмѫл чéл кѫчéрник нимúка нѫ пóате фáче, де кáрѣ ѧре ѧдомлъ, ѿаре бѫн, ѧѫ рѫ ѣсте. Къ ѿмѫл чел кѫчéрник ѧскѫлтъ де кѫнощúнца чѣ волúникъ, шн че жѫдецъ ѧчѣм, шн ѣл ѧчѣм фáче (55.), шн ѧшѣ лѫкрърнле сáле ле ѧтокмéше дѫпъ жѫдекáта минцїй, шн нимúка нѫ фáче, фъръ нѫмай чел ѧвáцъ, шúй ѧрáтъ минтѣ, къ ѣ бѫн, шн нимúка нѫ лáсъ, фъръ нѫмай че минтѣ врѣ съ лáсъ. Гúръ чéй че кѫ úнима ѧдонтъ фáк чéва, тóкма ѧпротúвъ фáк, къ ѣй нѫ съ оўúнтъ, ѿаре че фáк, ѣсте ѧсѣменѣ минцїй, ѧѫ бà? Ун ѿрй фіе кѫм волше минтѣ, ѿрй бà, ѣй тóт фáк.

аї.) Дрепт аче, ка ѯ лиице, шн ѯ
одихъ съ авем минте, фоарте мълт фо-
лосеще съ авем адевърать, шн дрептъ кѫ-
нощїинцъ, каре лъкръ нъмай прин арътаре, сав прин демонстраціе съ фаче, къ
арътаре, кѫм ам зис ѯ Логикъ (159.),
Есте чел май маре ажѫторїѫ ал кѫнощїинцей
чей дрепте.

вї.) Фїинд къ волтъл, шн ѯгимъ-
чирѣ кѫнощїинцай фаче ѯ домлъ (47.), кър
Есте, кѫм къ фоарте мълт ажѫтъ арътарѣ, шн демонстраціїл, ка съ лъпъдъм ѯ-
гїймъчирѣ.

гї.) Чел че лъкръ дѫпъ кѫнощїинца
чѣ дрептъ, аче ла нѫ аре че съ се тѣмъ,
къл ва пъръ, шил ва виновъци кѫнощїинца.
Къ чел че лъкръ дѫпъ кѫнощїинца чѣ дрептъ, аче лъкръл, каре ѯ Сине Есте бѫн,
нѫ нъмай жѫдекъ, къ Есте бѫн, чи ѯкъ
шн кѫ бѫнъ самъ кѫноаще, къ Есте бѫн
ачел лъкръ, шн кѫвїос (48.). Ашѣ даръ
нѫ поате фи, ка съший мѫте жѫдеката,
шн че Е рѫ съ жѫдече бѫн, шн че Е бѫн
съ жѫдече, къ Есте рѫ. Шн ашѣ нич ѫ-
датъ жѫдеката чѣ дѫпъ лъкраре нѫ съ ѫ-

сивѣше де жѹдека́та чѣ май ѳнáинте де лѹкра́ре. Дин ка́рѣ кѣр Ёсте, кѹм къ Ёл нѹ а̑ре, че сѫ се тѣмъ, кăл ба пхрѫ, шил ба виновъцил кѹнощїинца, ка́рѣ сѫ на́ше дин ѡ̑сибирѣ жѹдекъцїй чей май динáинте де фáптъ кѹ жѹдека́та чѣ дѹпъ фáптъ (50.).

Пѹне, кѹм къ жѹдекътóрюл, ка́реле тóт дéѹна дрéптъ жѹдека́тъ фáче, пре оу̑н тхлха́рю ѳл ба́гъ ѳтéмниць. Жѹдекътóрюл а̑чéста фáче, кѹм а̑деврáт, шй дрéпт кѹноáше, къ Ёсте де мънтѹире, шй де фолос ѡ̑бщїй ѡ̑менéщий. Пѹне а̑кѹм, къ тхлха́рюл а̑чéста ѳтéмниць Са́р спънзѹра̀, а̑ѹ а̑лтъ мóарте шѣр фáче. Сокотирéй а̑пой, кѹм къ пре жѹдекътóрюл а̑чéла, ка́реле а̑ѹ пѹс пре тхлха́рю ѳтéмниць, ѳл пхрéще, шил виновъцéще кѹнощїинца, ка кѹм рăѹ а̑р фй фъкѹт бъгънд пре тхлха́рю ѳтéмниць? Ба кѹ а̑деврáт нѹ. Къ кѹнощїинца лѹй чѣ де пре оу̑рмъ кѹ кѹнощїинца лѹй чѣ май динáинте нѹ сѫ ѡ̑сибéще, нічй сѫ ѳпротивéще.

ДЇ.) Дин трѫ кáрѣ сѫ вѣдѣ, кѫм кѫ чел че лѫкрѫ дѫпѫ кѫноѫїнца чѣ дрéптѫ, нѫ âре че сѫ се тéмѫ де гимпѫриле кѫноѫїнцїй. Кѫ фїинд кѫ гимпѫриле кѫноѫїнцїй сѫ нáск дин пѫра, шй виновъцúрѣ âчáста â кѫноѫїнцїй, ѳ чел че фáче дѫпѫ кѫноѫїнца чѣ дрéптѫ, нѫ пóате сѫ âйбѫ лок (нѫм. гї.) вéзй дáрѫ, кѫм кѫ чел че фáче дѫпѫ кѫноѫїнца чѣ дрéптѫ, нѫ âре че сѫ се тéмѫ де гимпѫриле кѫноѫїнцїй.

ЄЇ.) Пѫра шй виновъцúрѣ, кѫ кáрѣ не пѫрéще, шй не виновъцéще пре ной кѫноѫїнца, шй гимпѫриле кѫноѫїнцїй фáк пре ѿм нефериндт. Кѫ кѫ пóате пѫрăле, шй виновъцїнле, шй гимпѫриле кѫноѫїнцїй, кѫ кáре не бáгѫ вúнѫ, шй не мѫéстрѫ, шй не ѳгимпѫ кѫноѫїнца, сăнт оѫнúте неѫмърáте тѫребѫрй, шй неодихнúрй â мúнцїй, кáре нѫкъжéск сѫфлетѫл, шй мúнтѣ ка кѫ неще дѫврй ѿ âсъпрéск: (51.) âрѫ стáтѫл âчела, кáре тѫребѫ, шй нѫкъжéще пре мúнте, éсте стáтѫл нефериндт-

рей (43.). Пентрꙋ а҃чѣл дар а҃девърат ѣ҃сте, кꙋм къ вина, карѣ не бага ноаш кꙋноꙗинца, шѝ пхра ѣ҃й, кꙋ карѣ не пхрѣще, шѝ не мꙋстрꙋ, шѝ гимпꙋрнлѣ ѣ҃й, кꙋ каре ѳгимпꙋ минтѣ, шѝ сꙋфлетꙋл нострꙋ, фак пре ѡ҃м неферичит.

Ѝ д а ѳ ц е р е.

Оаре требꙋе а҃ аскꙋлта де че не арата кꙋноꙗинца, шѝ ѳ грешѣла ѷѣ не ѳвинеꙋ.

а.) Маѝ ѳтхꙋ а҃часта съ кадѣ а҃цинѣ ка оꙋн лꙋкрꙋ а҃девърат, кꙋм къ де ѣ҃сте дрептꙋ, шѝ а҃девъратꙋ кꙋноꙗинца, а҃тꙋнчи кꙋ а҃девърат не арата бꙋнътатѣ, сав рꙋгатѣ лꙋкрꙋлꙋи, шѝ пентрꙋ а҃чѣл требꙋе съ аскꙋлтꙋм де и҃, шѝ съ фачем че и҃ жꙋдек, къ ѣ҃ порꙋнчит, шѝ съ нꙋ фачем, че и҃ жꙋдек, къ ѣ҃ ѡприт, къ бꙋнътатѣ, сав рꙋгатѣ лꙋкрърꙋи вине динтрꙋ а҃часта, де кꙋноаще къ лꙋкрарѣ ѣ҃сте асѣменѣ, сав не асѣменѣ леџиѝ, пентрꙋ

аѵѣм чел че нѹ аскѹлтъ де чей аратъ кѹ-нощїинца, аѵела врѣ съ калуе лѣцѣ.

Акѹм даръ ѣсте ѯтребаре: ѿаре требѹе а аскѹлта де че не аратъ кѹнощїинца, шѝ ѯгрешѣла чѣ нелѣинсъ, адекъ: кънд жѹдекъм кѹ ѣнъ самъ, къ аѵѣст лѹкрѹ ѣ порѹнчит, сав ѿприт, мъкар къ нѹ ѣ порѹнчит, нїчї ѿприт. Фїе даръ.

Пѹнере.

Че не аратъ кѹнощїинца, требѹе съ фачем, шѝ ѯгрешѣла чѣ нелѣинсъ.

в.) Адеверѣ. Чел че фаче ѯпротива кѹнощїинцїї, шѝ ѯгрешѣла чѣ нелѣинсъ, аѵела пъкътѹище, къ чел че фаче ашѣ, сав фаче пентрѹ къ кѹ ѣнъ самъ жѹдекъ, кѹм къ аѵѣ лѹкраре нѹ ѣ асѣменѣ лѣцїї, шѝ пентрѹ аѵѣл врѣ съ факъ че ѣ ѯпротива лѣцїї. Сав лаш лѹкрарѣ, карѣ кѹ ѣнъ самъ ѿ жѹдекъ порѹнчитъ дела лѣ-

це, шн ашѣ врѣ съ ласъ нефъкѹтъ лѹкрáрѣ: кáрѣ ѡ порѹнчѣще лѣцѣ: пентрѹ áчѣм пъкътѹíще де нѹ áскѹлтъ де чей áрáтъ кѹнощïинца. Къ прекѹм бíне зíк: чел че фáче, че жѹдекъ, къ требѹе съ фáкъ, Сáѹ лáсъ, че жѹдекъ, къ требѹе съ лáсъ, мъкáр де кѹ грешѣлъ жѹдекъ, áчела бíне, шн кѹвïоѕ фáче, пентрѹ къ вóм са áшѣ ѡ áре де ѧ-токмíтъ, кáт съ фáкъ, че жѹдекъ, къ ѣ áсѣменѣ лѣцïй, Сáѹ съ лáсъ, че жѹдекъ, къ нѹ ѣ áсѣменѣ лѣцïй: áшѣ бíне пóчѹ зíче: чел че нѹ фáче, че мъкáр кѹ грешѣлъ жѹдекъ, къ требѹе съ фáкъ, Сáѹ нѹ лáсъ, че кѹ грешѣлъ жѹдекъ, къ требѹе съ лáсъ, áчела пъкътѹíще. Къ вóм кáѹтъ, шн съ ѧтинде Спре бѹнътáтѣ, Сáѹ рѹгáтѣ лѹкрърïй, нѹ прекѹм ѧ сíне ѣстѣ лѹкрáрѣ, чн прекѹм ѡ жѹдекъ ѧ кѹнощïинцъ: áшѣ дáр чел че фáче лѹкрáрѣ, кáрѣ кѹнощïинца ѡ жѹдекъ, шн ѡ áрáтъ бѹнъ, áчела бѹнъ лѹкрáре фáче, шн пентрѹ áчѣм бíне лѹкръ: ѩръ чел че фáче лѹкрáрѣ, кáрѣ кѹнощïинца ѡ жѹдекъ, шн ѡ áрáтъ рѣ, áчела рѣ лѹкръ, шн пъкътѹíще. Къ чел че фáче дѹпъ кѹмѹн áрáтъ кѹнощïинца, шн ѧгрешѣ-

ла чѣ нелѣбинѣ, ѧчела фáче кѹм порѹнчѣще лѣцѣ, кѣ лѣцѣ порѹнчѣще, ка сѣ фáчем, че не ѧрáтѣ кѹнощїинца, кѣ требѹе сѣ фáчем, ѧрѣ чел че нѹ фáче прекѹмѹй ѧрáтѣ кѹнощїинца, ѧчела кáлкѣ лѣцѣ, нѹмай сѣ лѹом сáма, ка сѣ фїе кѹнощїинца ѧдевѣрáтѣ, нѹ сѣ фїе кѹмва плачѣрѣ, ѧѹ рѣѹтáтѣ ноастрѣ, ѧдекѣ: ѧчѣл ѡ̃ зѝк ѧдевѣрáтѣ кѹнощїинцѣ, кжнд нещине сокотѝнд тóате, кáте ле пóате, ѧпой че жѹдекѣ кѹ сѹфлет дрéпт, шѝ вѹн, ѧчѣл фáче, кѣчѝ нѝчѝй ѡ̃ ѧдомлѣ нѹ áре, чѝ ѧкѣ кѹ вѹнѣ сáмѣ цѝне, кѣ кѹм жѹдекѣ ѐл, ѧшѣ ѐ ѧдевѣрáт, шѝ бѝне, мѣкáр дóарѣ де шѝ грешéще ѧ жѹдекáта са, кáрѣ грешѣлѣ де ѡ̃ ѧр кѹноáще, гáта ѐсте, сѣ ѡ̃ ѧдрептéзѣ, шѝ сѣ фáкѣ че ѐ ѧдевѣрáт, шѝ дрéпт.

Королáрїе.

г.) Дѝнтрѹ кáре сѣ кѹноáще, кѹм кѣ чел че жѹдекѣ, кѣ дева фѹрá оѹ̈ѝ лемнишóр, кѹ вѹнѣ сáмѣ ба пѣкатѹѝ, шѝ кѹ тóатѣ жѹдекáта ѧчáста ѐл фѹрѣ лем-

нишо́рѣл, оу҃нѣл ка а҆че́ста пъкътѣ́ше, пен-
трѫ къ во́л а҆ше́ де ѯ҆токми́тъ ѡ҃ а҆ре, кѫ-
врѣ съ ка́лче лѣ҆цѣ́. А҆ше́ шн кѫноще́инца
че́ кѫ грешѣ́ла нелъ҆ви́нсъ, фа́че пре ѡ҃м не-
виновáт, шíл мънтѫе де пъкáт: а҆дéкъ:
чел че кѫ бѫнъ са́мъ а҆р кре́де, къ ѥ҃ сло́-
бод а҆ да а҆рмъ стъпа́нѫлъй челѣ́й тѫрбáт,
шн а҆ча́ста крезѝнд ѡ҃р да а҆рмъ, оу҃нѣл ка
а҆чела ѥ҃сте сло́бод де пъкáт, шн нѫ пъ-
къътѣ́ше.

Съ рѣспѫнде ла неще ѯ҆доно́рй.

д.) а.) Дéка то́т дѣ́лна тре́бѫе, шн ѯ҆-
грешѣ́ла че́ нелъ҆ви́нсъ, а҆ фа́-
че, че не ѯ҆ва́цъ кѫноще́инца, а҆тѫнчй чел
че дин грешѣ́лъ нелъ҆ви́нсъ жѫдекъ, къ вре ѡ҃
лѫкра́ре ѥ҃сте порѫнчи́тъ, ка́рѣ кѫ а҆девъ-
ра́т нѫ ѥ҃сте порѫнчи́тъ, а҆р фн детóрю съ
фа́къ а҆че́ лѫкра́ре: да́р а҆ча́ста нѫ съ по́л-
те зи́че. Къ пентрѫ а҆че́л а҆р фн детóрю,
пентрѫ къ де нѫ а҆р фа́че а҆ча́ста, кѫ а҆де-
въра́т а҆р пъкътѫ́н. Да́р оу҃нѫл ка а҆че́ста
нѫ пъкътѫ́ше Къ пъкáтѫл ѥ҃сте кълка́рѣ
лѣ́цѣй, ѡ҃р оу҃нѫл ка а҆че́ста нѫ ка́лкъ лѣ́цѣ,

къ нꙋ ёсте лѣче, кáрѣ кáлкъ ёл. Къ âтꙋнчй, шй чел че дин грешѣлъ нелвйнъ жꙋдекъ врешꙋ лꙋкрáре â фй ꙋпрйтъ, кáрѣ кꙋ âдевърáт ё порꙋнчйтъ, âчела âр фй дето́рю â лъсá âчѣ лꙋкрáре, чй âчаста мъръ нꙋ съ по́ате зйче, къ май вхрто́с де дмнезéꙋ требꙋе â âскꙋлтá, декът де кꙋнощйнца чѣ кꙋ грешѣлъ, шй рътъчйтъ.

Йшѣ дáръ кꙋнощйнца нꙋ по́ате âдето́рй пре нймене, ка съ фáкъ împротйва лéцйй чейй дрéпте âлꙋй дмнезéꙋ.

Рспꙋнс. Пкáт ёсте, кънд нещине ꙋблꙋ, шй împрадйнс кáлкъ лѣцѣ. Пентрꙋ âчѣа чел че âскꙋлтъ де кꙋнощйнца чѣ рътъчйтъ, кáрѣ рътъчйре нꙋ съ по́ате дéйнце, âчела нꙋ ꙋблꙋ, шй împрадйнс кáлкъ лѣцѣ, чй йкъ съ жꙋдекъ пре сйне, къ цйне лѣцѣ, къ лѣцѣ порꙋнчеще съ âскꙋлте фїеще чйне де кꙋнощйнца са. Йшѣ: май вхрто́с де дмнезéꙋ требꙋе â âскꙋлтá, декът де кꙋнощйнца чѣ рътъчйтъ, âдекъ: âтꙋнчй, кънд кꙋноáщем лѣцѣ, шй

BIBLIOTECA ACADEMIEI

порѹнка лѹй Дмнезеѹ, шн рътъчирѣ ноастр. Къ нимене нѹ съ поате фи детори ачинѣ врѣмѣце Дмнезеѣск, де нѹ май фнамнте прин щінцъ йсъ ва фаче кѹноскѹтъ: ашѣ дар кънд кѹнощінца нѹ щіе лѣцѣ, нимене нѹ поате фи деторю съ аскѹлте де лѣце, карѣ ел къ кѹнощінца са нѹ ѡщіе, пентрѹ ачѣа оѹнѹл ка ачеста фаче фпротива лецій дин нещінцъ недвинсъ, сав кѹм зик Философій матерїалничѣще, адекъ: фаче фпротива лецій, карѣ лѣце ел нѹ ѡщіе, йар фпротива лецій, карѣ ѡщіе, нѹ фаче.

в.) Дека ар требѹи съ аскѹлтам де кѹнощінца чѣ ръгъчинъ, атѹнчи ѡмѹл ар пѹтѣ фи деторю а фаче лѹкраре, карѣ дин фирѣ са ѣрѣ, кѹмѣ а минци, шн алтеле, ѣи ачаста нѹ съ поате зиче. Къ минчѹна шн дин кѹнощінца чѣ ръгъчинъ зисъ, дин фирѣ са тот рѣ ръмане. Ашѣ дар прин кѹнощінца чѣ ръгъчинъ нѹ съ поате фаче съ нѹ фіе рѣ.

Рѣспѹнс. Ѿмѹл поате сѫ се ѧдеторѣск ла лѹкраре чѣ дин фире сѧ материалничеще ре, ѧдекѫ; каре ел ничй декѹм нѹ ѹщіе, шй ѧчаста прин ѧтѫмпларе, ѫр нѹ ѹбле, шй ѧтрадинс. Дмнезеѹ ѹбле нелдеторезѫ сѫ ѧскѹлтѫм де кѹнощінца, ѫр кѹм кѫ кѹнощінца ѣсте рѫтѫчитѫ, ѣ нѹмай ѧтѫмпларе. Пентрѹ ачел кѹнощінца чѣ рѫтѫчитѫ нѹ ѹбле прин сине, чй нѹмай прин ѧтѫмпларе ѣсте канон, шй ѧдрептарю лѹкрърилор ѹменещій.

Ѧтрѹ ачест кип рѣспѹндем шй ла чел лалтѫ ариѹнкаре. Кѫ минчѹна, каре сѫ зиче дин кѹнощінца чѣ рѫтѫчитѫ, ѣсте кѹ ѧдевърат дин фире сѧ рѣ де сѫ ва сокоти сфършитѹл ѣй, каре ѣсте ѧ ѧшела пре алтѹл: ѫр де сѫва сокоти гѫндѹл, кѹ каре ѹ зиче чел кѹ кѹнощінца рѫтѫчитѫ, нѹ ѣ рѣ, фіінд кѫ нѹ кѹ воѣ, шй ѧтрадинс ѹ зиче, ка сѫ кълче лѣцѣ.

г.) Дмнезеѹ ничй декѹм нѹ поате вой фапта чѣ материалничеще ре, ашѣ дар ничй

поате а фдетори ла ѡ фапть ка ачѣл. Къ Дмнезеѹ нѹ поате хотърѣ пре ѡм ла матерїл пъкатълѹй. Ашѣ дар нимїй ѳл поате ла ачаста фдетори.

Рѣспѹнс. Макар къ Дмнезеѹ нѹ поате ѡбълѹ хотърѣндѹл пре ѡм ла фапть сѫл фдеторѣзе, фсѫл поате фдетори ла лѹкраре, карѣ прин фтѫмпларе сѫ фтѫмпле, де нѹ Є адевърать. Ашѣ Дмнезеѹ пре ѡм нѹл хотърѣше ла ачел фѣлѹ де фапть, чил фдеторѣше сѫ аскѹлте де кѹнощїинцъ, карѣ кѹнощїинцъ сѫ фтѫмпле де Єсте кѹ грешалъ, шѝ рътъчитъ. Їар ла че нимъ арѹнка, кѹм къ Дмнезеѹ нѹ поате хотърѣ пре ѡм ла матерїл пъкатълѹй, Єсте алтъ причинъ, къ де ар хотърѣ Дмнезеѹ пре ѡм ѡбълѹ ла матерїл пъкатълѹй, фтрадинс ар врѣ сѫ факъ, че нѹ поате сѫ фіе: їар кѫндѹл хотърѣше сѫ аскѹлте де кѹнощїинцъ, атѹнчї ѡбълѹ нѹл хотърѣше ла фапть, нимїй вомѫше сѫ факъ ачаста фапть.

д.) Де ар фдеторй дмнезеў пре ѡм ла фаптъ ѡпрйтъ, ептўнчй ачѣ фаптъ де ѡдатъ ѡар врѣ, шй нў ѡар врѣ, ѡар врѣ пентрў къ фдеторѣще ла ачѣла, шй нў ѡар врѣ, пентрў къ ѡ ѡпрѣще, каре лўкрў нў поате съ фіе, адекъ: деодатъ съшй фдеторѣскъ: шй съшй ѡпрѣскъ, съшй врѣ, шй съ нў врѣ алёс лўкрў а фаче.

Рспўнс. Дмнезеў врѣ, шй нў врѣ ачѣлшй фаптъ, чй сўпт ѡснйтъ кзўтаре, шй сокотѣлъ, адекъ: Дмнезеў ѡвў ѡпрѣще ѡ фаптъ ка ачаста, де ѡ кўноаще нещине, къ ѣ рѣ, ѿръ де съ паре кўйва, кўм къ ачѣ фаптъ ѣ асѣменѣ лецїй, ептўнчй нў ѡблў, шй фтрадйне, дар ѡарекўм лзўрйш, фкўрмезйшй: ка съ зйк ашѣ, порўнчѣще ачастъ фаптъ, фкът адекъ: порўнчѣще съ аскўлтём де кўнощїнцъ.

є.) Ѡмйнўнъ ка ачаста нў ѣсте дин фйрѣ са бўнъ, ашѣ даръ дин фйрѣ са ѣсте рѣ, къ фаптъ адїафоръ нў съ дъ,

нічій съ вѣдѣ, кѹм ѡ мінчѹнѣ ка ѧчѣл ѧр пѹтѣ фи врѣдникъ де платѣ, ши де дар.

Респѹнс. Мъкар де ѡ мінчѹнѣ ка ѧчаста ѧ сине ѣсте рѣ, ѧсъ гъндъл воѣй, каре съ ѧтинде спре ѧчастъ фаптъ, ѣсте бѹн, ши ѧсемнѣ лѣцїй чѣй дмнезѣеѣщй, ши де ѡбще, карѣ не порѹнчѣще съ ѧскѹлтѣм де кѹнощїнцъ, ши че не ѧратъ, ши не зиче кѹнощїнца, къ ѣ бѹн, ѧчѣл съ фачем. Ѧшѣ нѹ дин сине, чи дин гъндъл чел бѹн ѣсте врѣдникъ де платъ ѧчѣ фаптъ. Къ че ѧпїедекъ, ка гъндъл чел бѹн, ши пофта чѣ бѹнъ ѧ воѣй съ нѹ фіе врѣдникъ де платъ, ши де дар.

Королларіе.

Є.) Цъ ѧлтъ ѣсте де рътъчирѣ, ши грешѣла чѣ ѧвінъ, де карѣ ѡмѹл съ поате нъзъви, ши дин карѣ съ поате скоате пре сине, къ чел че лѹкръ дин рътъчире, ши дин грешѣлъ ѧвінъ, ѧчѣла ѡрй фаче, ѡрй нѹ фаче, пъкътѹеще. Къ

де лꙋкрꙋ дꙋпъ кꙋмꙋлъ дѣ́цъ, шiй а҆рѧ́тъ кꙋноштiи́нца чꙋ рѫтчи́тъ, шн лꙋкрарꙋ, карꙋ ѡ҆фа́че, кꙋ бꙋнъ Сам҃ъ Е҆сте ѡ҆прiи́тъ, мъкар къ дiи рѫтчи́ре, шн дiи грешꙋлъ дѣ́инсъ Е҆л ѡ҆ жꙋдекъ а҆фн Слободъ, пъкътꙋ́мще, къ рѫтчи́рꙋ а҆чꙋм Е҆сте лꙋй дiи бо́е, шн пентрꙋ а҆чꙋм лꙋкрарꙋ, карꙋ рсарс, диитрꙋ а҆чꙋ рѫтчи́ре, шн грешꙋлъ, шн карꙋ ѡ҆блꙋ съ дѣпротивꙋ́ще лецiй, нꙋ Е҆сте фъръ де ви́нъ, шн фъръ де пъка́т. дѣ҆съ пъкътꙋ́мще де ва фа́че шн дѣпротива кꙋноштiи́нцiй, пентрꙋ къ фа́че лꙋкрарꙋ, карꙋ кꙋноштiи́нцай а҆рѧ́тъ, къ Е҃ рꙋ, а҆ꙋ ла́съ, карꙋ кꙋноштiи́нцай спꙋне, къ Е҃ бꙋнъ, шн а҆шꙋ лꙋкрꙋ дѣпротива лецiй, карꙋ порꙋнчꙋ́ще а҆ а҆скꙋлта́ де кꙋноштiи́нцъ.

Е҆хо лi о м.

3.) Ничи́й съ гѫндꙋ́щй, къ а҆ча́стъ требꙋи́нцъ а҆ пъкътꙋи́рꙋ, а҆деки: ѡ҆рй де бей фа́че, ѡ҆рй де нꙋ бей фа́че дꙋпъ кꙋмꙋц а҆рѧ́тъ кꙋноштiи́нца, чꙋ кꙋ дѣпинцере тоѵ пъкътꙋ́ꙋщй, Е҆сте фъръ де ви-

нѫ, кѫ ѧчѧста фїинд кѫ рѫсѧре дин рѫтѫ-
чире, шѝ дин грешѣлѫ врѫтѫ, шѝ ѫ̄ Єсте
врѫтѫ, шѝ прекѫм де рѫтѫчире, шѝ де гре-
шѣлѫ, ѧшѣ шѝ де ѧчѣм те пѫтѣй ферѝ:
пентрѫ ѧчѣм шѝ лѣкѣ кѫ вóл ѡ̄ кѧлчѝ, нѫ
де врéѡ сѝлѫ, чѝ дин рѫтѫптѣ вóей, кѧрѣ
рѫтѫчирѣ, шѝ грешѧла ѡ̄ ѧ̄ѕ пѫтѫт, шѝ
ѧ̄ѕ требѫинт сѫ ѡ̄ рѫвингѫ, шѝ сѫ ѡ̄ лѧпеде
дела сѝне, шѝ сѫ цїе, чѝ нѫ ѧ̄ѕ врѫт сѫ
фѧкѫ ѧчѧста. Деспре ѧчѣстѣ вéзѝ, шѝ чѣ-
ле че ѧм зїс ѧ̄ Θеологїм чѫ мораличѣскѫ.

КАП. З:

Де ѧ̄пѫтчѫинѳ.

§. 56.

Кѫнд ѧ̄пѫтѫм кѫинва чéва, ѧ̄тѫнчѝ зичем, кѫ ѧчела, кѫй ѧ̄пѫтѫм фѧптѫ, ѧ̄ѕ фóст причинѫ вóлникѫ, шѝ фѫкѫтóрѫ ѧчеѝ фѧ-
птѫ. Ѧшѣ, кѫт ѧ̄ ѧ̄пѫтѫ де вом Сокó-
тѝ прéсте тóт, шѝ де ѡ̄бще ѧчéст кѫвѫнт,
нимика ѧлтѫ нѫ Єсте, фѫрѫ кѫмай ѧ̄ зичѝ,
шѝ ѧ̄ ѧрѫтѫ, кѫм кѫ де чинева, ка де оу-

Прічинѹиторю, шй фкіторю съ цйне лѹкрáрѣ ѯпревѹнъ кѹ педéпса, сáѹ кѹ плáта, шй рѫсплътйрѣ, къ âчéстѣ сйнт оуйнйте, шй легáте кѹ лѹкрáрѣ.

Йдеки: кйнд нещинне кѹ âвѹцїйле, кáре ле âвѣ кѹ чйнсте, шй ѡменéще слóбод пѹтѣ â трѫй, шй âсъ фолосй кѹ йáле, йáръ ёл рáѹ трѫщще, шй съ фолосéще кѹ йáле, шй ѯ бевтурй, ѯ кѹрвїй, шй ѯтралте лѹкрурй оуржте ле келтѹщще, âтѹнчй â нѹмелѹй чéлѹй рáѹ, шй â сърчїей, шй â тѹтѹрор рѣлелор, кáре вйн дин трáюл, шй дин фолóсѹл чел рáѹ â лѹй, зйчем, къ ёл ёсте прічйна, шй âщѣ лѹй ле ѯпѹтъм âчéлѣ.

§. 57.

Де ѯпѹтъчѹне âчéстѣ бйне сале ѯцалéцй.

а.) Нйчй ѡ лѹкрáре, фáръ нѹмай чѣ волнйкъ съ пóате ѯпѹта.

Къ дѣка лꙋкрáрѣ трεбꙋε съ сε ѯпꙋтε, ѧптꙋнчй съ кáдε, ка ѧчѣ лꙋкрáрε съ фїε фкꙋпъ дε причйнъ вóлникъ (57.), кáръ причйнъ вóлникъ нꙋ пóатε съ фїε, фкръ нꙋмай чел чε дин вóε фáчε, чε фáчε, шй ѧшѣ нйчй ѡ лꙋкрáрε, фкръ нꙋмай чѣ вóлникъ съ пóатε ѯпꙋтá.

в.) Дрéпт ѧчѣм нйчй ѡ лꙋкрáрε нꙋ съ пóатε ѯпꙋта, фкръ нꙋмай кáрѣ ёстε ѯвóм, шй ѯпꙋтéрѣ ѧчелꙋм кꙋй съ ѯпꙋта. Ждекъ: цїε нйчй ѡ лꙋкрáрε нꙋ съ пóатε ѯпꙋтá, фкръ нꙋмай, кáрѣ ёстε ѯвóм, шй ѯпꙋтéрѣ тá, ѧшѣ, кѫт дε врéй ѧ ѡ фáчε ѡ пóцй фáчε, шй врéй ѧ ѡ лъса, ѡ пóцй лъса. Къ лꙋкрáрѣ чѣ вóлникъ трεбꙋε съ фїε ѯпꙋтéрѣ нóастръ (б.).

г.) Кꙋ кѫт лꙋкрáрѣ ѣ май вóлникъ, кꙋ ѧтѫта май мꙋлт съ ѯпꙋта.

д.) Дрéпт ѧчѣл тεмéюл ѧ пóатъ ѯпꙋтчꙋнѣ, шй ѯпꙋтáрѣ ёстε вóлничїм, кáрѣ

ре прекѹм сав май маре, сав май мик
ёсте, аш҃е ши ѯпѹтѣчѹне май маре сав
май мик ёсте.

Є.) Диптрѹ ачёстѣ оурмѣзъ, кѹм къ
лѹкрѣриле, каре съ кїамъ фирёшй, нѹ съ
поат ѯпѹта ѿмѹлдй, къ лѹкрѣриле чѣле фи-
рёшй нѹ сънт ѯпѹтѣрѣ ноастр҃ (б.), ши
нѹ съ нѹмъръ ѯтре чѣле волниче.

Ѧдекъ: кънд плѹмънile тале анево́е,
ши кѹ ѿаре че сѹнет рѣсѹфлъ, ѧтѹнчй а-
часть лѹкраре а плѹмънилор ѯсине сокоти́ть, де ачел фѣлѹ ёсте, кът цїе нѹ съ
поате ѯпѹта. Ёр҃ декѹмва кѹ некѹмпъ-
тарѣ, ши кѹ вїѧца чѣ десфрънатъ тѹцай
стрикат пѹтѣрѣ рѣсѹфлърїй ѯплѹмънй,
ѧтѹнчй ачаст҃ слъбичѹне а плѹмънилор,
ши поате боалеле, каре вин дин прънса,
вине съ ѯпѹт цїе, къ ѯпѹтѣрѣ та ѧѹ
фост съ трѣщй кѹ кѹмпътаре, ши съ те
ферёщй де дезмердърй, ши де кѹрвїй.

3.) Лꙋкрꙣриле челоꙋ небꙋнй, шй ѧчелоꙋ фꙣръ де минте, шй ѧчелоꙋ, че оꙋмблъ, кънд дорм, сав ѧчелоꙋ ѧдормиць, шй ѧ прꙋнчилоꙋ чѣлоꙋ мичй, нꙋ съ пот ѧпꙋта, пентрꙋ къ лꙋкрꙣриле лоꙋ нꙋ сънт волниче (б.є.), къ лꙋкрꙣриле чѣле волниче съ фак дин жꙋдеката минцій, карѣ ѧтрꙋ чей небꙋнй, шй ѧ прꙋнчій чей мичй нꙋ ѣсте.

3.) Чѣле че нꙋ пот съ фіе, ѧдекъ: карѣ сънт кꙋ непꙋтинцъ, нꙋ съ пот нодѣлꙋ ѧпꙋта. Къ ѧчѣстѣ нꙋ сънт ѧ пꙋтерѣ нодѣлꙋ, шй пентрꙋ ѧчѣл нꙋ сънт волниче.

Карѣ сънт кꙋ непꙋтинцъ ѧ Метафизикъ ѧм ѧрътат, шй ѧм спꙋс, къ сънт оꙋнеле кꙋ непꙋтинцъ, карѣ ковършѣск шй ѧтрѣк пꙋтерѣ ѡменѣскъ, кꙋм ѣ, ка оꙋнꙋл съ щіе тоате лимбиле, кънте сънт ѧ лꙋме. Ѓйръ оꙋнеле сънт, карѣ оꙋнꙋл сънт кꙋ непꙋтинцъ, ѧлтꙋл нꙋ, кꙋм ѣ прꙋнкꙋлꙋй челꙋй мик съ щіе Философіл, пентрꙋ къ ѧ къ кꙋкънтарѣ минцій нꙋ ѡ ѧре де плин:

мѫрѫ челѫй маи́ маре а҆ѵа́ста нѫ ѥ́сте кѫ непѫтѝнцѫ.

н.) А҆шѣ вѣзи́: ѿаре, шй кѫ́т съ по́т а҆пѫта́ чѣ́ле че пентрѫ непѫтѝнца, шй сѫкъдѣ́рѣ пѫтѣ́рїй нѫ съ по́т фа́че. Дѣ́ка непѫтѝнца, слъбичѫ́нѣ, шй сѫкъдѣ́рѣ пѫтѣ́рїй дин во́м та́ чѣ́ вълни́кѫ ви́не, а҆тѫ́нчй чѣ́ле че трѣ́бѫ съ ле фа́чй, чй пентрѫ слъбичѫ́нѣ, шй сѫкъдѣ́рѣ пѫтѣ́рїй нѫ ле по́цй фа́че, ц҆іе съ а҆пѫта́.

А҆дѣкъ: Слѫга чѣ́ бѣ́тъ прин беціе съ фа́че непѫтѝнчо́с Спре плини́рѣ слѫжбей са́ле, кѫ ка́рѣ ѥ́сте детѣ́рѫ, пентрѫ а҆ѵѣ́л неплини́рѣ слѫжбей ви́не съ по́а҆те лѫй а҆пѫта́, къ съ пѫтѣ́ ферѝ де беціе. А҆шѣ чѣ́л че кѫ бецїи́ле, шй кѫ десфрънаре бїецїй а҆шй пїѣ́рде а҆дѫ́ѵерѣ а҆ми́нте, а҆тѫ́та, кѫ́т ѥ́сте лѫй кѫ непѫтѝнцѫ а҆ лъвца́ лѝмбй, сѫ кѫ́рте, нецїѝнца а҆ѵѣ́л лѫй съ по́а҆те а҆пѫта́.

BIBLIOTEKA ACADEMIEI

.ѧ.) Дин тр҃ѹ а҃вѣстѣ съ по́алте хотѣрѫ, ка́ре лѹкрѣ́рй, ка́ре вйн дин нещйи́нцѫ, шй дин грешѣлѫ, съ по́т ѯпѹта.

ї.) Дѣка тр҃ѹ кѹ пѹтѣрѣ, шй кѹ невои́нца та а҃й пѹтѹт съ те ферѣ́щй де нещйи́нцѫ, шй де грешѣлѫ, шй де рѫтъчи́ре, а҃тѹнчй по́алте, ка́ре дин нещйи́нца, шй дин негрешѣла, шй дин рѫтъчи́рѣ а҃ча́ста вйн, цїе съ ѯпѹтѫ. Кѫ ѯпѹтѣрѣ та а҃ѹ фо́ст съ те ферѣ́щй де нещйи́нцѫ, шй де грешѣлѫ, шй де рѫтъчи́ре, шй съ щйй, нѹмай съ фйй войт. Пентр҃ѹ а҃чѣл вѣ́хй, кѫ шй а҃ грешѣлей, шй а҃ рѫтъчи́рей, шй а҃ нещйи́нцѣй причи́нѫ а҃ѹ фо́ст во́л та чѣ во́лникѫ. Де нещйи́нца а҃ча́ста, ка́рѣ съ кѣ́мѫ **нещйи́нцѫ ѯвй́нѫ**, пентр҃ѹ кѫ съ по́алте ѯвй́нце, дестѹле а҃м зи́с ѯ а҃да́оцерѣ дела ка́пѹл чел дин тѫ́й.

аї.) Йа́рѫ чѣле че вйн дин грешѣлѫ, шй дин рѫтъчи́ре, шй дин нещйи́нцѫ нелвйнѫ, а҃дѣкѫ: дин нещйи́нцѫ, шй дин грешѣ.

лъ, шн рътъчире, де карѣ нічй де кум нещине, нў съ поате фери, нічй поате лъпъдà дела сине нещтінца, шн рътъчирѣ âчѣл, шн грешѣла, шн съ ѡ лвінгъ, âчѣлѣ, прекум ѯ âдаоцерѣ дела кăпăл чел дин тжю âм âрътат, нў съ пот ѯпăтà. Пентрў къ нў âй пăтăт съ те ферецій де âчѣ нещтінцъ, шн рътъчире, шн грешѣлъ.

Âшѣ нещтінцъ нелвінсъ âў âвăт Ârпаг, кжнд Âстигис Âпъратăл Першилор âў прінс фичорăл, шн ѯ пърцй мічй тъмт, фрінт, шн фїерт бине дирес лаў пăс ла маса лăй Ârпаг, Ёл нещтінд, кă Ёсте карнѣ фїюлăй сăў, чн ѯкъ сокотінд шн крезінд, кă Ёсте карне де фїаръ, âў мънкат. Нещтінца âчаста âў фост нелвінсъ, кă нў пăтѣ съ се ферёскъ де ѿ, шн съ ѡріе, пентрў âчѣл нічй съ пăтѣ лăй ѯпăтà.

вї.) Ѣле че прін симцірй ле симцім, нў сжнт ѯпăтѣрѣ ноастръ, пентрў âчѣл нічй съ пот ноăш ѯпăтà (нум. 3.).

Ăдекъ: рѣпеде фъръ де шире тъмъ, кът ăшѣ те кътремърй, шй те спăрїй, деций пїерзй ăзъпрѣ, ăсъръпрѣ ăчăста нъ съ поате цїе ѫпъта. Дѣка врєш мъмре гроăсъ, де граб, шй фъръ де вѣсте съ ва ѫптъмпла де ва ведѣ врєвн лъкръ гроăзник, дин кăрѣ ведѣре ăшѣ съ ва спъріе, кът ѫнăинте де врѣме ва лъпъда прънкъ, шй доарь мърт. Ăчăстъ ѫптъмплăре нъ съ поате ей ѫпъта. Їăръ кăрѣ шїиндъсъ гроăсъ, ва жъкă, сав ăлт чева ва фăче, че ѣ ѫпътерѣ, шй ѫвом ей съ фăкъ, ăв съ нъ фăкъ, чй м̃ небъгънд сăмъ де прънк, фăче ăчѣл, пентръ кăрѣ дъпъ ăчѣл лăпъдъ прънкъл, ăтънчй ăчăста бине съ ѫпътъ ей.

гї) Съ ѫтъмплъ ă ѡрѣ, кът нъман съ воим, пътем съ ѫпедекъм симцирѣ, ăдекъ: съ фăчем съ нъ симцим, шй ăтънчй чѣле че вин динтръ ăчăстъ симцире ă ноастръ, ѡрй бъне, ѡрй рѣле ноăш съ поп ѫпъта. Ăдекъ: кънд нецине вѣде ѡ йкоăнъ, ѫ кăрѣ сънт зъгръвите лъкръй спър-

ка́те, ши оу҃рѧ́те, ѣ́л по́ате сѫ́ши ѧ҃тоа́рке ѡ҃кїи́, ши сѫ нѫ сѫ оу҃и́те ла м҃, чи нѫ вре́ сѫ фа́кѫ а҃ча́ста, а҃тѫ́нчи гѫ́ндѫриле че́ле ре́ле, ши оу҃рѧ́те, ка́ре рѫсу́р дин ведѣ́ре а҃чеи́ и҃коа́не, лу҃и́ трѣ́бе сѫ се ѧ҃пѫ́те.

Дї.) Фи҃нд кѫ ѧ҃кипѫ́и҃ре, а҃деке: а҃ниса ѧ҃кипѫ́и чева ѧ҃мѝнте, нѫ по́т дѣ́ина ѣ́сте ѧ҃пѫтѣ́ре но́астрѫ, ка сѫ пѫте́м ѧ҃пѣдека, чи де мѫ́лте ѡ҃рѝ фѫр де во́м но́астрѫ не тѫрбѫ́рѫ мѝнтѣ, динтрѫ ка́ре кѣ́р ѣ́сте, кѫ нѫ по́т дѣ́ина сѫ по́ате ѧ҃пѫ́та но́аш ѧ҃кипѫ́и҃ре. Кѫ де мѫ́лте ѡ҃рѝ ви́не ѡ҃мѫлѫ́и ѧ҃мѝнте, ши и҃сѫ ѧ҃кипѫ́ѧше, че май ѧ҃на́инте нѫ а҃ѫ гѫ́ндит, кѫ ши челѫ́и че тѫрбѫ́ре сѫ неволѧ́ше ѧ҃рѫгъѫ́и, ши петре́че ѧ҃кѫцетѣ́рѝ а҃мнезеѣ́ши, гѫ́ндѫриле, ши ѧ҃кипѫ́и҃риле а҃ореѣ́ тѫрбѫ́рѫ мѝнтѣ.

Єї.) Ѣ҃рѫ ка́нд нещи́не а҃чѣ́ле ѧ҃кипѫ́и҃рѝ по́ате сѫ ле ѧ҃пѣдѣ́че, ши сѫ ле ско́ацѫ дела си́не, ши сѫ ле ла́педе дин мѝнтѣ са, чи нѫ вре́, а҃тѫ́нчи би́не сѫ ѧ҃пѫ́тѫ лу҃и́.

Ѧдекѫ: кѫнд нешине ѧр четѝ кѫрцѝ спѹркѫте, шѝ оу҆ржѫте, дин кѫре ѩр вени дѹй де ѧчеа фѣлѹ де ѩкипѹрѝй, чѝ нѹва сѫ се ѿпрѣскѫ де ѧѵѣ четѝре, ѧтѹнчѹй бине сѫ ѩпѹтѫ лѹй ѧчѣле ѩкипѹрѝй.

5ї) Дин кѫрѣ пѡцѝй жѹдека, кѫнд вѝсѹриле бине сѫ пѡт нѡаш ѩпѹтѫ. Кѫ вѝсѹриле сѫнт ѩкипѹрѝй, шѝ йкѡане, кѫре ѧтѹнчѹй ле пѹтѐм нѡй ѩпедекѫ, кѫнд ѩпѹтѣрѣ нѡастрѫ ѧѵ фѡст, ѧдекѫ: кѫнд ѧм пѹтѹт сѫ ѩпедекѫм симцирѣ, дин кѫрѣ ѧпой нѝсаѵ нѧскѹт ѩкипѹрѣ, саѵ йкѡана ѩ вѝс, ѧдекѫ: де четѣще чинева ѧѵ кѫрцѝй оу҆ржѫте, ѧѵ сѫ оу҆йтѫ зїѡл ла фѫмѐй, ѧѵ ла йкѡане спѹркѫте, ѧчѐста ѐл ѐсте де вѝнѫ де сѝмте ѧшѣ ѩ вѝс, кѫт сѫ спѹркѫ шѝ сѫ ѩтинѫ кѹ Малахїе, ѧдекѫ: кѹ вѫрсѫрѣ семѫнцїй.

3ї) Фїинд кѫ пѡате пѧтимиле рѫсѫр дин ѩкипѹриле чѣле тѹрбѹре, шѝ ѧместекѫте ѧле симцирилѡр, шѝ ѧле ѩкипѹрѐй, сѫ пѡате сокоти, кѫнд, шѝ кѹм сѫ пѡт

ѧпѹтѧ ноѧш чѣле че фѧчем, кѫнд сѫнтем рѫпицѝ де нѫвѧла пѧтимилѡр.

нї.) Кѹ кѫт нещинѣ май мѹлт жѹдекѫ дѣспре лѹкрѧрѣ, кѧрѣ ва сѫ ѡ фѧкѫ, шѝ май кѹ дѣдинсѹл поате стѫриле ѧпрежѹр ѧле ѣй ле сокотѣще, кѹ ѧтѫта май мѹлт шѝ лѹкрѧрѣ, шѝ чѣле че оѹрмѣзѫ дин лѹкрѧре сѫ пот лѹй ѧпѹтѧ. Кѫ дѣка май ѧнѧинте бине сокотим лѹкрѧрѣ, ѣсте май волникѫ, декѫт кѫнд дин нѫвѫлире, шѝ дин порнире, шѝ дин ѧприндере рѣпеде, де граб не порним ѧ фѧче лѹкрѧрѣ. Ѓйрѫ кѹ кѫт ѣ май волникѫ лѹкрѧрѣ, кѹ ѧтѫта май мѹлт сѫ поате ѧпѹта (58. г.).

Дѣка нещинѣ фїинд ѧпринс де мѧнїе, мѹлте ѡкърй ва вѫрсѧ ѧсѹпрѧ ѧлтѹл, кѹ кѧреле сѫ сфѫдѣще, пѫкътѹѧще кѹ ѧдевѫрѧт, чѝ ѡаре кѫт ѣсте май пѹцин винovѧт, декѫт чел че скрїе кѧрте плинѫ де ѡкърй ѧсѹпра врѫжмѧшѹлѹй сѹѣ, кѫ ѧчѣста кѧрте ѡ чептѣще, шѝ ѡ сокотѣще, шѝ кѹм сѫ зиче, ѡ рѹмегѫ, шѝ ѧпой ѡ дѫ

ѧтипа́рѣ ка то́цій сѫ ѡ ва́зѫ, шѝ сѫ ѡ че-
тѣ́скѫ, шѝ а̂ре май лѹ́нгѫ врѣ́ме а̂ жѹдека̀,
шѝ а̂ лѹоа̀ би́не а̂ми́нте, декѧ́т чел че де
фо́кѹл, шѝ дин фїербинца́ла мънїей рѫпи́т,
шѝ тѹребра́т а̂рѹ́нкѫ ѡкърѣ́ а̂сѹпра а̂лтѹ́л.

ѧї.) Дѣ́ка лѹ́крѹл, ка́рел а̂лтѹ́л ѧл
фа́че, сал ѧл ла́сѫ нефкѹ́т, цїе тре́бѹе
сѫ се ѧпѹ́те, а̂пѹ́нчій а̂чел лѹ́крѹ а̂шѣ́ тре-
бѹе сѫ фїе, кѧ́т сѫ пѹрчѣ́зѫ дин бо́а та
чѣ́ бо́лникѫ. Кѫ ка сѫ се ѧпѹ́те цїе чѣ́ва, сѫ
ка́де, ка а̂ а̂чѣ́лѹй лѹ́крѹ, ка́ре сѫ ѧпѹ́тѫ
цїе, тѹ сѫ фїй бо́лникѫ причи́нѫ. (57.)

к.) Де а̂нчій а̂чѣ́стѣ оурмѣ́зѫ.

а.) Дѣ́ка пре а̂лтѹ́л ѡрій кѹ да́рѹрій,
ѡрій кѹ пла́тѫ, ѡрій кѹ фѫгъдуи́нцѫ, ѡрій
кѹ порѹ́нкѫ, ѡрій кѹ ѧдемнъ́рій ѧл бей а̂-
дѹ́че, сѫ фа́кѫ чѣ́ва, лѹ́крѹл а̂чела, ка́ре
лаѹ фкѹ́т е̂л цїе сѫ ѧпѹ́тѫ.

в.) Дѣка нꙋ ѯпѣдечи лꙋкрáрѣ âлтꙋл, карѣ шѝ пꙋтéй, шѝ требꙋи, съ ѿ ѯпѣдечи, âтꙋнчи âчéл цïе съ ѯпꙋтъ.

г.) Мѣкар кꙋм съ се фáкъ âчéл, дѣка тꙋ ѿ воéцй, шúцй плáче лꙋкрꙋл лꙋй, цïе съ ѯпꙋтъ.

д.) Дѣка ѿрй кꙋ ѿкюл, ѿрй кꙋ кáпꙋл, ѿрй кꙋ мѣкáр че âлт сéмн вей âрѣтà, къ врéй съ фáкъ, сáꙋ съ нꙋ фáкъ âлтꙋл ѿáре че лꙋкрáре, âчéл цïе съ ѯпꙋтъ.

Є.) Дѣка те рóагъ, шѝ те ѯтрéкъ âлтꙋл, фáчева âчел лꙋкрꙋ, âꙋ ба, тꙋ тáчй, шѝ нꙋцй мꙋцй фáца, нúчй âлт сéмн нꙋ фáчй, днн кáре съ пóатъ Ёл кꙋнóаще, че трéбꙋе Ёл съ фáкъ, шѝ де нꙋ âй фѝ тъкꙋт, âй фѝ пꙋтꙋт ѯпедекà âчел лꙋкрꙋ: ѿръ фїнд къ тáчй, âрѣцй, кꙋм къ врéй âчел лꙋкрꙋ, âтꙋнчи âчел лꙋкрꙋ цïе съ ѯпꙋтъ.

Пентрꙋ ка май кѣр съ ѯцълéцй âчéстѣ, фїе âчáстъ пúлдъ: цïй, къ прїете-

нꙋл тꙋ Шербан врѣ сѫ дѣ, шн сѫ вѫнѯ патрїл ла врѣжмашй, тꙋ нꙋ ѯпѣдечй ѫчѣст аꙋкрꙋ рѣꙋ, чй май вѫртос кꙋ кꙋвинте, ѫꙋ кꙋ сѣмне, ѫꙋ кꙋ тѫчѣрѣ ѫрѯцй, кѯ шн тꙋ врѣй ѫчаста, ѫтꙋнчй тоате рѣꙋтѯцйле, че сѫ вор ѯтѫмпла дин ѫчаст вйндере, цїе сѫ вор ѯпꙋта, кѯ тꙋ ѣщй причина тꙋтꙋрор ѫчелора.

§ 58.

Май сѫнт ѯкѯ оꙋнеле, кáре сѫ цйн де ѫчест кáп, шн сѫ кáде ѫле цй, пентрꙋ ѫчѣл пре скꙋрт, шн ѫчѣлѣ левóм десфáче.

Ѫóрѣ сѫ ѯтѫмплѯ де ѿаменїй ѫчѣл фáк, кáрѣ нꙋ ѫр требꙋй сѫ фáкѯ, шн че ѫр требꙋй сѫ фáкѯ, нꙋ фáк, чй ѫчаста нꙋ дин сфáт, сау ѯтрадйне, чй сау дин непричѣпере, шн дин нещїинцѯ, сау дин лѣне, де кáрѣ сѫ пꙋтѣ ферй, нꙋмай ѫшѣ сѫ се фїе фолосйт кꙋ пꙋтерѣ, кáрѣ ѿ ѫвѣ спре плинйрѣ слꙋжбїй сале, ка сѫ плинѣскѯ деторїл са, чй нꙋ ѫꙋ бгáт сáмѯ,

шн сăв лeнeвúт, сăв мóале сăв пъртáт. Áтъчúй оу̑нóра ка âчéстѣ ле бăгăм вúнъ, шн зúчем, къ сúнт дe вúнъ, сăв вúноваць̆.

Áдекъ: дѣка дóфторъл, кáреле ѯкъ нъ дe плúн, шн десъвършúт ăъ ѯъвцáт, шн нъ ѯĭе вúне â ѯснътóшѣ, шн âвúндека, болнавълъй, пре кáреле врѣ сăл ѯснътошéскъ, дe âчéлѣ лѣкърй ѯй дъ, кáре нъ нъмай нъл ѯснътошéскъ, чи ѯкăй май âдаóце дърéрѣ, âтъчúй дóфторълъй съ бáгъ вúнъ, шн съ зúче, къ ĕл ĕсте дe вúнъ, âдекъ: ĕл ĕсте вúна, шн ĕл ѣ̆ вúновáт.

§. 59.

Ĭръ âорѣ съ ѯтáмплъ, дe оу̑нĭй дúн сфáт, шн ѯтрадúнс фáк, чe трeвъл съ лáсъ, шн лáсъ, чe ĕра дeтóрй съ фáкъ, âчéщѣ съ зúк, къ лъкръ къ ѯшелăчъúнс, шн сúнт ѯшелăтóрй.

Адекъ: кънд нешине винде кълъ, сав бо́ъл, сав ѡрй че алтъ кѹ прец май ма́ре де кът е̄ вре́дник, шй ка съ по́атъ фа́че ачаста пре́сте мъсѹръ ла лъ́ѹдъ, къ е̄ бѹн, шй съвътос, мъкар де шй ѡїе, къ нѹ е̄ съвътос, чй аре ѡаре че скъдере, ачеста кѹ ѫшълъчѹне лѹкръ, шй е̄сте ѫшълъторъ.

§. 60.

Дрепт ачел вина, шй ѫшелъчѹнѣ аш̆ съ ѡсибе́ск, къ́т мъкар къ шй ѫвинъ нѹ съ фа́че бине, шй съ пъкътѹ́ше ѫпротива лецїй, ѫсъ нѹ дин сфат, шй ѫтрадинс, чй дин непричепере, сав дин нешїинцъ, сав дин лене. Їйръ ѫ ѫшелъчѹне съ пъкътѹ́ше кѹ вом, шй ѫтрадинс.

Адекъ: де к̄ нешине съ ѫвецъ пре алцїй ѡрй ка́рте, ѡрй че алт мешешѹг, ка́ре е̄л нѹ лав пѹтѹ ѫвеца́ де плин, сав сав ленебит ал ѫвеца́ бине, шй аш̆ ачел, пре ка́рїй е̄л ва съй ѫвеце, ѡрй пентрѹ ни-

ціинца, ѡрі пентрѹ лѣнѣ лѹй нѹй поате десъвършит лъкца, ші пентрѹ âчел рѫмѫм мѹлт нелъкцаций, Бі́на съ зиче, къ ёсте âчелѹй, че мѹ лѹат съй лъкц, âдекъ: Дáскалѹл, сáѹ Мѣшерѹл ёл ёсте де бінъ.

Їйр кѫнд нещіне бі́не ціе мѣшешѹгѹл, кáре врѣ съ́л лъкце пре âлцій, чі дін пѫмъ, сáѹ дін рѹтáте, сáѹ ѡрі пентрѹ че âлтъ причінъ, нѹ ва бі́не, ші кѣр съ лъкц пре чей че мѹ лѹат, ка съй лъкце, чі оѹнеле, кáре сѫнт де лі́псъ, ші âжѹтъ ла âчел мѣшешѹг, сáѹ ціінцъ, нічі ва съ ле спѹе, ші âшѣ ші врѣмѣ, ші пре чей че мѹ лѹат съй лъкце, пѣрде, ші стрі́къ. Âчеста ёсте лъшълътóрю.

б.) Бі́на кѹ вѹнъ дрептáте съ лпѹтъ ѡмѹлѹй, къ фіінд къ лѹкрáрile, ші фáптеле, кáре бі́н дін нещіінца чѣ лъвікъ, сáѹ дін лѣне, съ лпѹтъ (58. ї.) âлѣ ёсте, кѹм къ бі́не, ші кѹ дрептáте бі́на съ лпѹтъ.

BIBLIOTHECA ACADEMIEI

Дрепт шн̀ бине съ ѯпўтъ Дофторўлўй моартѣ челўй болнав, дѣка пентрў лѣнѣ са нў а̑у рындуи́т съ се дѣ лѣкурисле чѣле де фолос, шн̀ кум, шн̀ кѧнд сау кѫзўт, пентрў карѣ лѣне нў нумай нў а̑у ѯпедекат моартѣ, чи ѯкъ а̑у фъкўт де май курѧнд а̑у вени́т моартѣ.

г. Кў мулт май вѫртос требўе съ се ѯпўте ѯшелъчўнѣ, къ ѯшелъчўнѣ е̑сте лукра́ре кў сфат фъкўтъ, шн̀ бине сокоти́тъ, шн̀ ѯтрадине фъкўтъ (60.). Е̑ар лукра́рѣ чѣ дин сфат, шн̀ бине сокоти́тъ, шн̀ ѯтрадине фъкўтъ, май ѯна́инте де тоате е̑ вредникъ съ се ѯпўте, шн̀ съ кѧде съ се ѯпўте (58. иї.)

Сфършитул пърцїй чеї́й дин тѫлъ а Философїй.

BIBLIOTECA ACADEMICĂ ROMÂNĂ

193. 1800 Sibiiu.

Legile Firei, Ithica şi Politica sau Filosofia.

(Bibliografia rom. veche Nr. 625).